

O nouă solie românească de pace, prietenie și colaborare

La încheierea acestei săptămâni, președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a plecat în vizite oficiale de prietenie în câteva țări din Asia de sud-est. O escală la Karachi a prilejuit, după cum se știe, o scurtă vizită

în Pakistan. La ora închiderii ediției, când revista noastră merge la tipar, vizita în Indonezia s-a încheiat iar președintele român se află în Singapore, urmând a pleca după aceea în Malayezia, în continuarea unui itinerar ce să vadă, prin fie-

care etapă a lui, o expresie a voinței poporului român de pace, înțelegere și colaborare, de întărire a prieteniei cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealinierte, care reprezintă factori importanți ai economiei și politicii mondiale.

ȚARA A VOTAT

(Reportajul, în pagina 5)

47

Anul XXXI [1432]

Vineri,

26 noiembrie 1982

Primul batiscaf românesc lansat la apă

La ora 7, meteorologii au anunțat cea mai ridicată temperatură din țară: 15 grade la Constanța.

Cițiva oameni care n-au prea dormit în noaptea ce s-a topit în dimineața caldă de noiembrie simt un moment de liniște.

La orele 10,00, pe chei miroase a primăvară, soarele izbutește să ia în stăpânire cerul întunecat și marea plumburie. Briza mării e totuși aspră, valurile se urmăresc cu furie, încleștindu-se năprasnic la mal. Telegrafistii vaselor din larg anunță furtună.

În portul Tomis o echipă de bărbați se agita în jurul unui trailer și al unei macarale. Macaraua ridică o ciudățenie galbenă ce nu seamănă cu nimic, cu nici un vas clasic sau ultramodern de navigație și după ce o pendulează cițva timp prin aer o lasă ușor pe suprafața apei. Scafandru Dumitru Dumitrașcu, gata pregătit, într-un costum roșu impermeabil și cu labele negre în prelungirea picioarelor, plonjează și-l desprinde legăturile din cirligul macaralei. Arătarea galbenă pluteste. Începe să avanseze. Precut, ca un modul selenar. Iavas, iavas, centimetru cu centimetru. Se înclină în față, se înclină pe spate, pare fără echilibru și siguranță, în-cît îți vine să te duci să-i dai o mină de ajutor să nu se scufunde. Nimeni însă nu e impacientat, așa prevede programul dinainte stabilit. Obiectul galben, care nu seamănă cu nimic din ceea ce știm noi despre forma unui vehicul de apă, este în probe tehnologice și nu este altceva decît un submarin de cercetare, cu numele SC-200, primul de acest fel conceput și realizat în țara noastră. Are chiar și un

(Continuare în pagina 6)

CICI IORDACHE-ADAM ■

Carpați 2000

Viața la 1000 de metri

(pag. 7)

Mihai Beniuc

la 75 de ani

(pag. 12-13)

Ancheta revistei

Unitatea culturii

(pag. 9)

O mare anchetă de opinie Superlativele anului 1982

La sfârșit de an, cititorii revistei „Flacăra” aleg faptele și numele de cea mai mare rezonanță în cultură, știință și creația tehnică națională, în sportul românesc

Scîmțați cititori,

În pragul sfârșitului de an, revista noastră vă invită să participați la o amplă anchetă: spuneți-vă cuvîntul asupra celor mai de seamă realizări din 1982, în cele mai diferite domenii ale culturii, științei, tehnicii și sportului românesc. Așadar, vă propunem să alegeți cele mai sem-

nificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste, periodic, în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, îi desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari unei obiectivități. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile anului 1982 care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit,

constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Paginile revistei „Flacăra” vă stau la dispoziție. Scrisorile conținînd opțiunile dumneavoastră și motivarea lor trebuie să ne sosească pînă la data de 23 decembrie, cu ultima dată a poștei 18 decembrie.

Amănunte în interiorul revistei.

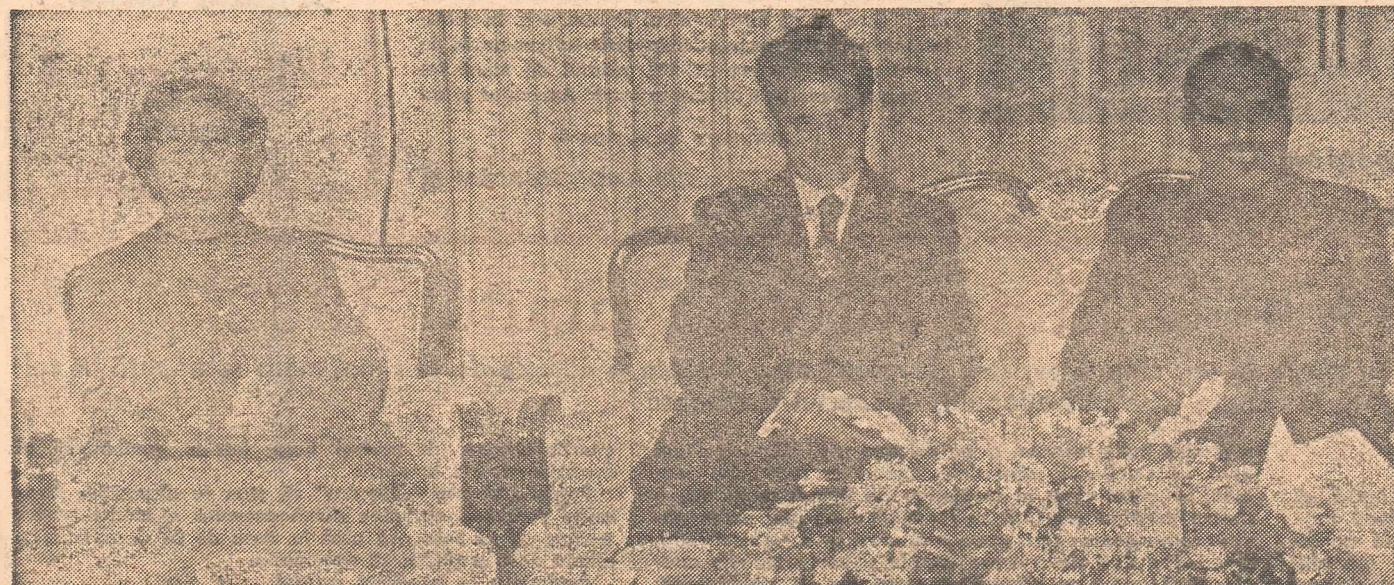
Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-o nouă solie de pace

Plecarea din Capitală

Primiere calduroasă la Karachi

În timpul banchetului oferit de președintele Republicii Islamice Pakistan, general Mohammad Zia-ul Haq, în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

Pakistan

În ziua de 21 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită în Republica Islamică Pakistan.

Prilejuind un fructuos dialog la nivel înalt, cu semnificații deosebite pentru dezvoltarea bunelor raporturi statornicite de-a lungul anilor între cele două țări, această scurtă vizită a evidențiat deopotrivă hotărârea României și a Pakistanului de a extinde colaborarea în diferite domenii de interes reciproc, conlucrarea lor pe plan internațional în folosul celor două popoare, al cauzei destinderii, păcii și cooperării internaționale.

În cadrul convorbirilor oficiale care au avut loc duminică seara între președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Islamice Pakistan, general Mohammad Zia-ul Haq, s-a procedat la o trecere în revistă a stadiului colaborării dintre cele două țări și, deosebit, a modului cum se îndeplinesc hotărârile și înțelegerea convenite cu prilejul vizitei la București din ianuarie 1982 a președintelui Republicii Islamice Pakistan. Dând expresie satisfacției față de dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare dintre România și Pakistan, față de perspectivele care se deschid cooperării și conlucrării reciproce avantajoase, cei doi președinți au apreciat că prin eforturi comune pot fi mai larg puse în valoare posibilitățile care există în ce privește intensificarea și diversificarea conlucrării economice bilaterale, corespunzător intereselor popoarelor române și pakistaneze prietene.

Convorbirile au prilejuit celor doi președinți un larg schimb de păreri în probleme actuale ale vieții internaționale, pe parcursul căruia s-a acordat o atenție deosebită problemelor legate de lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice în lume. S-a apreciat că, întrucât reuniunile și negocierile de până acum consacrate acestor probleme n-au dat rezultatele așteptate, este necesar ca țările în curs de dezvoltare să întărească raporturile de colaborare și conlucrare dintre ele, să-și afirme punctele de vedere și să acționeze unitar în cadrul negocierilor lor bogate. În acest scop s-a convenit de acord că este deosebit de utilă organizarea unei reuniuni la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare.

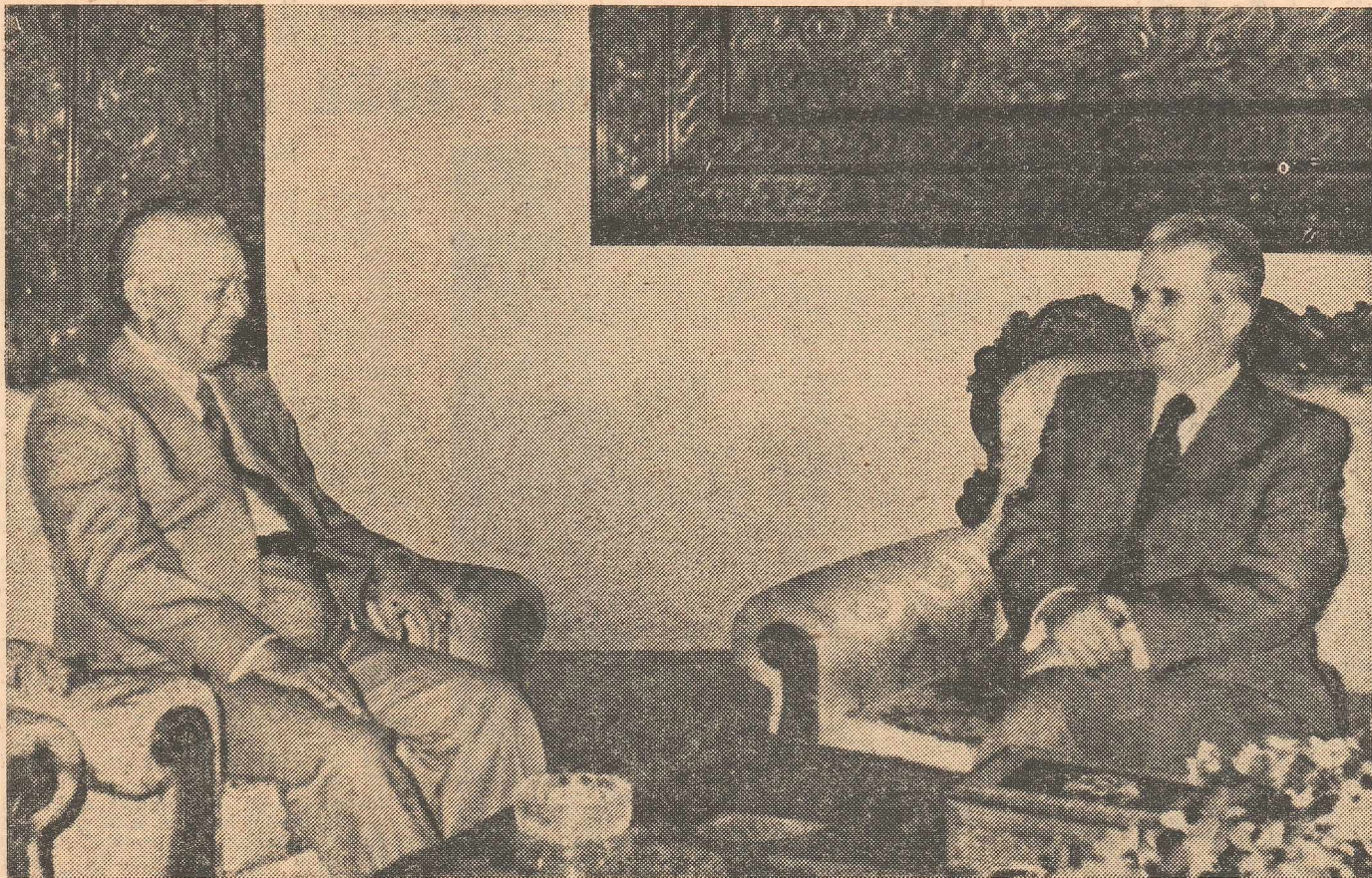
S-a apreciat, totodată, că soluționarea justă și durabilă a complexelor probleme care preocupă omenirea reclamă participarea activă, în deplină egalitate, a tuturor statelor, un rol deosebit având țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, statele nealinierte, care constituie marea majoritate a lumii și sunt nemijlocit interesate într-o politică de independență și pace.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la banchetul oferit în onoarea sa și a tovarășei Elena Ceaușescu de către președintele Mohammad Zia-ul Haq, „viața, evenimentele pe plan mondial demonstrează cu putere că este necesar ca popoarele să acționeze cu toată fermitatea pentru a-și consolida continuu independența națională, realizând o creștere economică, o îmbunătățire a nivelului de viață al popoarelor ca un factor determinant pentru întărirea independenței și suveranității fiecărei națiuni. Cu atât mai mult este necesar de subliniat acest lucru în actualele împrejurări ale intensificării crizei economice mondiale, a tendințelor ce se manifestă pe plan internațional — de amestec în treburile unor state, de impunere a unor condiții politice, de accentuare a decalajelor dintre țările bogate și sărace”.

La rindul său, președintele Republicii Islamice Pakistan, general Mohammad Zia-ul Haq, a arătat că „prietenia dintre Pakistan și România este reflectată de ampla identitate de opinii pe care o împărtășim în privința principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state. Cele două țări ale noastre rămân statornice în aderența lor la principiile sacrosancte ale neamestecului în treburile interne ale altor state și respectării integrității teritoriale și suveranității, așa cum sunt ele prevăzute de Carta Națiunilor Unite”.

Prezența pentru a treia oară pe pământul pakistanez a înalților soli ai poporului român s-a constituit, astfel, într-un eveniment de importanță deosebită, care înscrie o nouă și remarcabilă pagină în cronica relațiilor de colaborare și prietenie dintre România și Pakistan.

Înainte ca aeronava prezidențială să părăsească aeroportul internațional Karachi, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammad Zia-ul Haq și-au exprimat încă o dată satisfacția pentru întâlnirea pe care au avut-o, pentru rezultatele rodnice ale acestei întâlniri. A fost exprimată, de asemenea, dorința de a continua dialogul la nivel înalt, spre folosul ambelor popoare, al progresului celor două țări, al cauzei păcii și înțelegerii în lume.

In timpul convorbirilor oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Suharto

Indonezia

Incepind de luni, 22 noiembrie, cronica relațiilor dintre România și Indonezia a înregistrat un eveniment de referință, cu profunde semnificații nu numai pe plan bilateral ci și în contextul larg al relațiilor internaționale. Vizita oficială de prietenie efectuată în Indonezia de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Republicii Indonezia, general Suharto, și a doamnei Tien Suharto, a prilejuit o pregnantă expresie a stimei și prețuirii de care se bucură în lume România socialistă, activitatea neobosită, destinată păcii, cooperării internaționale, înțelegerii între popoare, desfășurată de președintele Nicolae Ceaușescu, și totodată o expresie a sentimentelor de prietenie nutrite, în pofida distanței geografice, de poporul indonezian pentru poporul român.

Relațiile dintre România și Indonezia au cunoscut, după cum se știe, o evoluție pozitivă, ultimii ani marcind o intensificare a lor pe plan politic, economic, tehnicoștiințific, al schimburilor comerciale și în alte sfere de activitate. Intre România și Indonezia există, de asemenea, o bună colaborare în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al Grupului „celor 77”, în mișcarea de nealiniere, în alte foruri internaționale, ambele țări militind pentru o politică de pace, de destindere în întreaga lume, de largă cooperare internațională. Contactele la diferite niveluri, acordurile comerciale și de cooperare economică încheiate, alte

(Continuare în pag. 4)

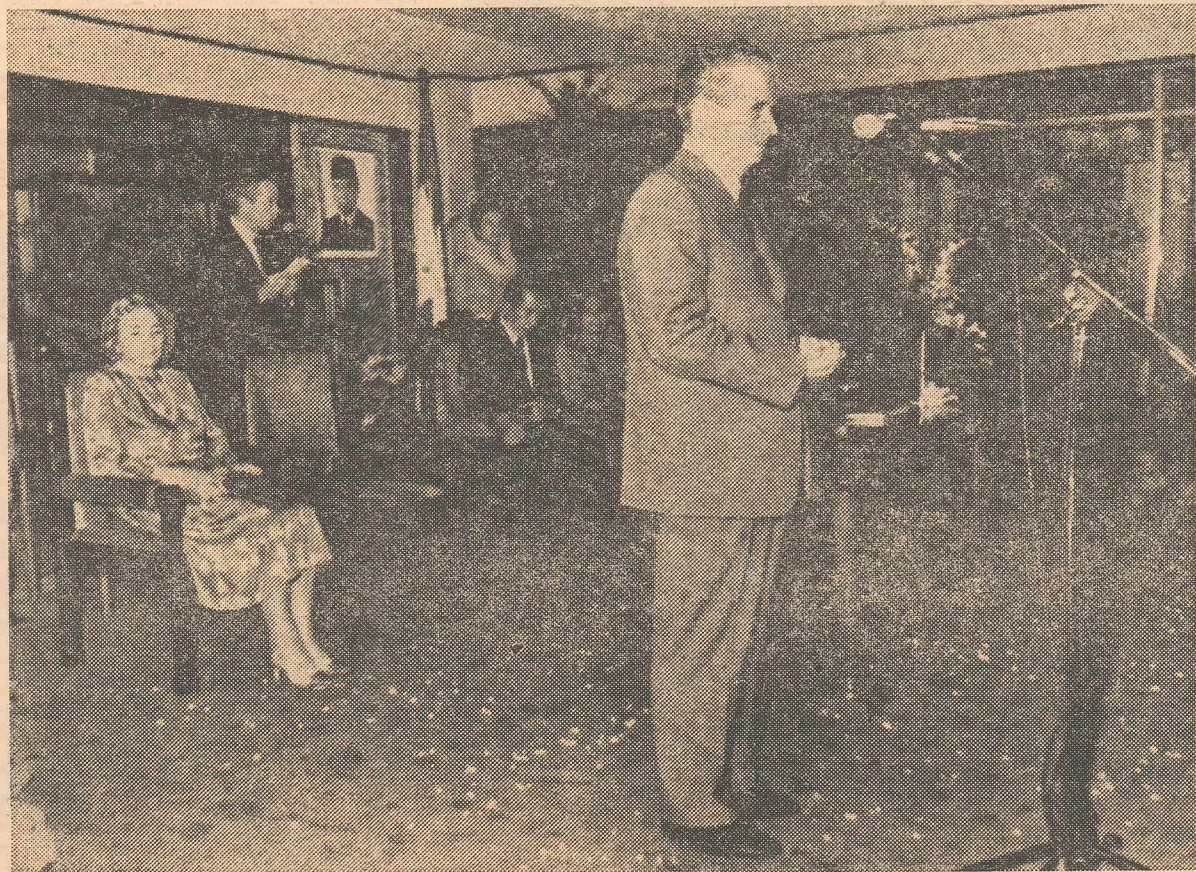
DUMITRU ELIADE ■

Inceperea convorbirilor oficiale româno-indoneziene

Depunerea unei coroane de flori la Cimitirul eroilor de la Kalibata

In timpul convorbirilor președintelui Nicolae Ceaușescu la festivitatea de la municipalitatea Jakartei

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-o nouă solie de pace

(Urmare din pag. 3)

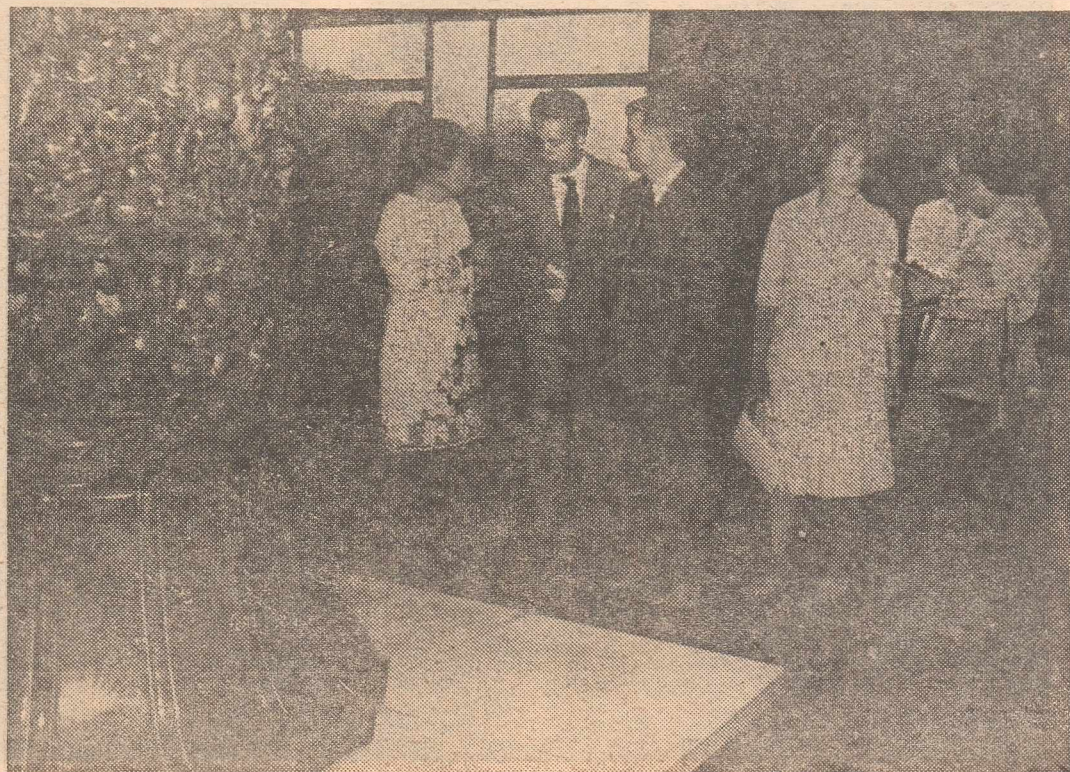
După sosirea la Jakarta, în drum spre reședința înalților oaspeți români

În timpul discursului oficial oferit în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

Scenă din timpul plantării „Pentului prieteniei” româno-indonezian

În timpul vizitării complexului muzeistic al Indoneziei

înțelegeri realizate au creat cadrul unei colaborări fructuoase, reciproc avantajoase în domenii diverse, reliefând în același timp posibilitățile existente pentru a se conferi acestei conlucrări un dinamism sporit, o perspectivă mai largă, în interesul mutual, al aspirațiilor de progres și bunăstare ale celor două țări.

În cadrul convorbirilor oficiale cei doi președinți au apreciat cu satisfacție evoluția raporturilor româno-indoneziane și au subliniat că la baza lor se află principiile trainice ale egalității, respectului suveranității și independenței, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, dreptul fiecărui popor de a-și alege calea sa de dezvoltare, servind cauza păcii și cooperării internaționale, a independenței și progresului fiecărei națiuni.

S-a procedat, în cursul convorbirilor oficiale, la o amplă informare reciprocă în legătură cu preocupările și obiectivele actuale ale celor două țări pe planul propășirii economice și sociale și a fost evocat stadiul actual și perspectivele raporturilor româno-indoneziane, subliniindu-se că programele de dezvoltare, potențialul economic al României și Indoneziei oferă largi posibilități de promovare a colaborării și cooperării în diverse domenii de interes reciproc.

Relevind rolul determinant al întâlnirilor și dialogului la nivel înalt pentru stimularea și îmbogățirea conlucrării dintre cele două țări, președinții Nicolae Ceaușescu și Suharto au convenit ca, în cadrul discuțiilor de lucru româno-indoneziane care au loc cu prilejul vizitei oficiale de prietenie a șefului statului român, cele două părți să stabilească noi forme și modalități concrete de amplificare și de diversificare a colaborării reciproc avantajoase, îndeosebi în domeniul economic.

În spiritul acestei înțelegeri, în toastul rostit la dîneul oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu de președintele Suharto și de doamna Suharto, șeful statului român a spus: „Ne este plăcut să constatăm că, în ultimii ani, raporturile româno-indoneziane au cunoscut progrese importante. Noi apreciem că potențialul economic, tehnic și științific, în continuă creștere, al României și Indoneziei oferă mari posibilități pentru dezvoltarea unei largi colaborări și cooperări reciproc avantajoase, îndeosebi într-o serie de sectoare economice importante, de interes comun — cum sînt industria extractivă, petrochimia, construcțiile de mașini și altele“.

„Nouă, în Indonezia — spunea la rîndul său președintele Suharto în toastul pe care l-a ținut cu același prilej — ne este binecunoscută activitatea de conducător a Excelenței Voastre. Este o conducere înțeleaptă, care a reușit să aducă națiunea română pe calea unui progres rapid și care a situat România pe o poziție distinctă în politica internațională. Datorită progresului rapid realizat și poziției deosebite dobîndite în politica internațională, România a jucat un rol pozitiv în eforturile de a crea relații de cooperare mai bune și mai armonioase între națiuni și la edificarea păcii în lume“.

Martedì, 23 noiembrie, la Palatul Wisma Negara, reședința rezervată președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în timpul vizitei oficiale în Indonezia, a avut loc ceremonia încheierii Acordului între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Indonezia privind cooperarea economică și tehnico-științifică pe termen lung. Documentul a fost semnat, din partea română, de ministrul afacerilor externe, Ștefan Andrei, iar din partea indoneziană de Mochtar Kusumaatmadja, ministrul afacerilor externe.

Precedată, după cum se știe, de numeroase și rodnice dezbateri pe parcursul cărora au fost rostite propuneri și au prins contur inițiative și căi noi, mai eficiente, de desfășurare a dezvoltării localităților și de împlinire a gândurilor de progres și bunăstare ale tuturor participanților la aceste dezbateri, campania electorală finalizată prin votul a milioane de oameni a dovedit spiritul de înaltă responsabilitate cu care cetățenii României, indiferent de naționalitate, ca fii ai aceleiași patrii, prin atașamentul lor unic, irevocabil și indestructibil veghează la destinul de astăzi al țării, la însemnele socialiste ale acestui destin și la statura lui de mâine, în viitorul visat al unei lumi de pace.

Fiecare buletin de vot introdus în urnele însoțite cu tricoulul țării a exprimat o înaltă credință politică, civică și patriotică și trebuie spus că în lumina acestei credințe care ne unește pe toți, deopotrivă, votul acordat celor mai buni dintre cei mai buni, candidaților pentru organele locale ale puterii de stat, a dobândit semnificația încrederii noastre în opțiunile noastre comune, vădind în acest fel hotărârea nestrămutată a națiunii întregi de a face totul pentru viitorul luminos al patriei, pentru fericirea tuturor fiilor și fiicelor României de azi și ai României viitoare.

Sub semnul acestei încrederi și al acestei hotărâri, în atmosfera sărbătorească și profund democratică în care s-au desfășurat alegerile, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat în mijlocul alegătorilor din sectorul 3 al Capitalei, la secția de votare nr. 1 din circumscripția M.A.N. nr. 1, unde și-au exercitat dreptul electoral fundamental, asemenea tuturor cetățenilor țării, a reprezentat un nou prilej pentru reafirmarea adevăratei ferme a celor ce muncesc la politica înțeleaptă a partidului și statului de dezvoltare a patriei pe calea socialismului, a voinței unanime de a transpune neabătut în viață luminatoarele obiective stabilite de Congresul al XII-lea al partidului.

Reîntâlnirea cu secretarul general al

partidului a constituit, în același timp, pentru locuitorii din această importantă zonă industrială a Capitalei, un prilej de a-și exprima, din adâncul inimilor lor, dragostea nemărginită, stima și aleasa prețuire pentru conducătorul partidului și statului nostru, un prilej de a-i aduce un fierbinte prinos de recunoștință pentru grija statornică pe care o poartă înfloririi multilaterale a patriei, ridicării neconținute a nivelului de viață material și spiritual al întregului popor. Exprimarea entuziasmului a acestor nobile simțăminte izvorăște din adevărul incontestabil că adâncile prefaceri innoitoare pe care România le trăiește astăzi, toate victoriile de astăzi și de mâine sunt legate prin mii și mii de fire de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul care întruchipează în modul cel mai înalt interesele și aspirațiile

industrială a Capitalei. În aceeași vreme care s-a scurs de la ultimele alegeri, în cartierul Balta Albă, unde locuiesc 300.000 de bucureșteni, s-au construit peste 8.000 de apartamente, numărul total al locuințelor noi din acest cartier ajungând la 100.000, și totodată s-au ridicat mai multe școli, grădinițe de copii, spații comerciale și de prestări servicii, numeroase alte obiective de interes social-cultural. Toate acestea, la care am mai putea adăuga și altele, de exemplu încheierea lucrărilor și darea în exploatare a celui de-al doilea tronson al metroului, reprezentând certitudinile succeselor care ne-au înununat eforturile din perioada legislativă încheiată la 21 noiembrie, în București ca și în întreaga țară.

Pentru aceste succese, dar mai cu seamă pentru cele spre care năzuim în perioada

lor de a încerca să dea înaintea de termen hidrocarburi economice naționale. La secția de votare nr. 49 din municipiul Galați au votat constructorii de nave, care, în cinstea alegerilor, au lansat cel de-al patrulea mineralier de 55.000 t.d.w. În aceeași cadență cu țara, cu oamenii ei, ostașii din unitățile noastre militare s-au prezentat la urne încă din primele momente ale deschiderii secțiilor de votare, însoțindu-și votul, în cugetele lor, cu munca dăruită patriei, cu statornicia de a-și îndeplini îndatorirea lor majoră, de a apăra liniștea țării și munca în libertate a poporului.

Și este limpede că nu întâmplător oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării, de la orașe și sate, muncitorii, țărani și cărturarii au ținut să sublinieze, prin raportările succeselor dobândite, că semnificația zilei alegerilor se întemeiază pe modul concret și responsabil în care ei înțeleg misiunea muncii lor datorită de a face mai fertilă această muncă, spre binele comun, al tuturor deopotrivă și al fiecăruia în parte. În cei ale căror nume s-au aflat pe listele de candidați, alegătorii au văzut expresia voinței lor unanime de a rezolva, în mod corespușcător, probleme de muncă și viață, fie ele obstecii sau individuale. Și pe temeiul acestei voințe unanime, votul exprimat la 21 noiembrie a însumat hotărârea tuturor alegătorilor de a-și aduce o contribuție mai însemnată la rezolvarea acestor probleme, în consens cu programele de dezvoltare economico-socială a localităților și-a întregii țări.

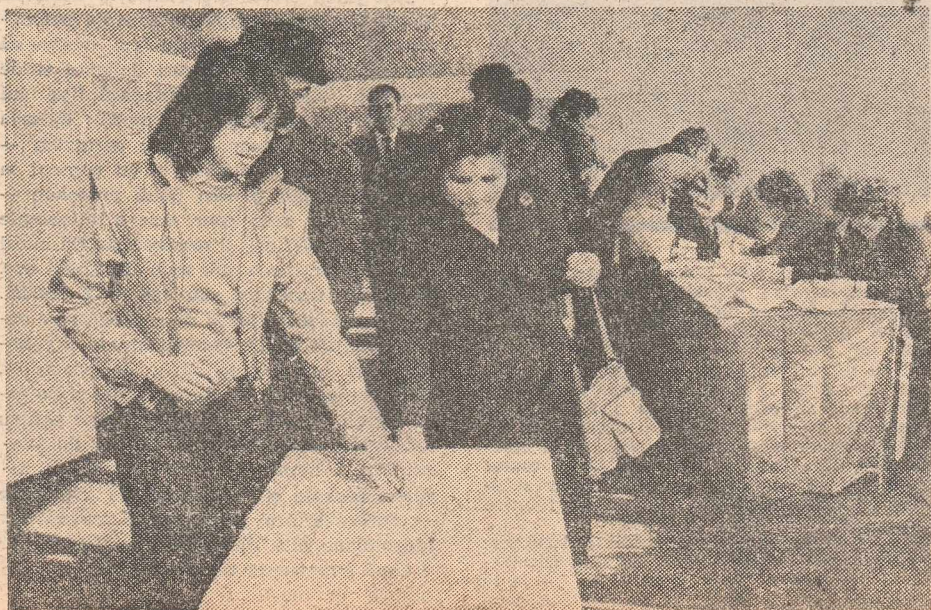
Votul din 21 noiembrie înseamnă angajarea mai activă a fiecăruia dintre noi în asigurarea progresului multilateral al României. El înseamnă legământul prin care am reînnoit hotărârea de a ridica la un nivel superior, prin faptă exemplară, dorința noastră de a ne pune întreaga energie și forță de muncă în slujba împlinirii idealurilor socialismului și comunismului pe pământul românesc. Votul a reprezentat expresia unei opțiuni. Împlinirea, concretizarea acestei opțiuni, depinde de noi înșine.

DUMITRU ELIADE

Țara a votat

fundamentale ale poporului. Impresionantul bilanț al realizărilor dobândite în ultimii 17 ani, bilanț fără egal în vreo altă perioadă istorică a țării, s-a cristalizat în conștiința milioaneilor de oameni ai muncii de la orașe și sate, a tuturor cetățenilor, în ceea ce întreaga națiune numește astăzi de simplu și de elocvent „Epoca Ceaușescu”. În acest sens, circumscripția nr. 1, ca și întreg sectorul 3 al Capitalei, oferă o imagine semnificativă. În răstimpul de la precedentele alegeri, din 1980, și pînă acum, pe baza investițiilor destinate dezvoltării industriale din această zonă, investiții care însumează peste 6 miliarde de lei, au fost puse în funcțiune 25 noi obiective. Ca urmare, întreprinderile industriale de pe raza acestui sector furnizează economiei naționale produse în valoare de aproape 75 miliarde lei, ceea ce reprezintă jumătate din întreaga producție

legislativă ce s-a deschis în aceeași zi de 21 noiembrie, milioanele de alegători au votat cu convingerea că exercitarea dreptului lor cetățenesc de a alege înseamnă asumarea îndatoririi de a participa la rezolvarea problemelor, nici puține la număr și nici lipsite de dificultate, care se subordonează imperativului trecerii la o nouă calitate a muncii și vieții. Pentru aceasta au votat, venind direct din schimbul de noapte, muncitorii primei generații de oțelari clujeni de la Combinatul de utilaj greu, mândri de a putea spune că tocmai elaboraseră a 59-a șarjă. La secția de votare nr. 129, organizată pe platforma de foraj „Gloria”, aflată la 80 kilometri de țărniș, muncitorii specialiști, scafandrii, inginerii și tehnicienii au alăturat votului lor bucuria firească a îndeplinirii angajamentului de a depăși chiar în ziua alegerilor 2.000 metri de foraj marin, în lupta

Fondul de materii prime și resursele energetice sînt, desigur, baza fundamentală a unei economii, piramida pe care se poate clădi o strategie de dezvoltare imediată și de perspectivă a unei țări, se pot asigura și garanta locurile de muncă, echilibrul în toate domeniile sociale ale unei societăți. În strategia progresului României de la țară în curs de dezvoltare la țară mediu dezvoltată, pînă în anul 1990, stabilită la Congresul al XII-lea al partidului, asigurarea materiilor prime și a energiei din resurse proprii, din substanțele minerale utile și sursele energetice aflate în țară sînt o linie-forță, o direcție tactică dintre cele mai importante. De la o etapă la alta, conducerea partidului nostru analizează modul cum prinde viață, cum se aplică, (de la cercetare la industrializare) această nouă și esențială realitate a politicii economice românești.

Recenta Ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 20 noiembrie, a examinat și aprobat Programul privind valorificarea superioară și dezvoltarea bazei de materii prime minerale și energetice primare, elaborat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Privit de la dimensiunea planurilor și programelor noastre de viitor, și mai ales, în contextul economic mondial actual al unei aspre penurii de materii prime, al unei acute concurențe pentru piețele furnizoare și al unei politici de prețuri și de dobânzi tot mai fluctuante, mai dure și defavorabile țărilor mici și în curs de dezvoltare, ne putem da seama de profunzimea gândirei economice a partidului nostru, a secretarului său general, de marea sa responsabilitate pentru destinele țării și națiunii.

Comitetul Politic Executiv a apreciat că patrimoniul național de substanțe minerale utile — chiar și în cazul existenței unor conținuturi sărace — poate contribui

într-o mai mare măsură decît pînă acum la satisfacerea cerințelor economiei naționale, poate acoperi în cea mai mare parte necesarul de materii prime minerale ale țării și poate asigura, în următorii ani, independența energetică a României. Au fost analizate cele mai importante probleme legate de înlăturarea acestui obiectiv și s-au stabilit direcțiile în care trebuie să fie orientate activitățile de cercetare, exploatare și valorificare a minereurilor utile. Astfel:

- Realizarea de cercetări fundamentale în domeniul geologic și în alte sectoare pentru studierea tuturor zonelor țării. Să

selor energetice, o atenție deosebită trebuie să se dea — pe lângă petrol, cărbune și gaze — energiei solare, vîntului, hidrogenului, biogazului, biomasei.

- Criticînd lipsurile existente în domeniul extracției și valorificării minereurilor din rezervele deja identificate, Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor, Comitetului de Stat al Planificării, Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie să ia măsurile necesare în vederea extragerii tuturor substanțelor existente în subteran și a indicat ca programul să fie elaborat în acest sens, punîndu-se ordine în activitatea din sectorul minier.

- S-a cerut, de asemenea, să se acționeze hotărît pentru reducerea duratei cercetărilor, iar pe măsura identificării resurselor de orice fel să se stabilească soluțiile tehnologice în vederea trecerii într-un timp cît mai scurt la exploatarea acestora. S-a indicat ca toți factorii cu sarcini în acest domeniu să conceapă unitar, în totalitate și într-o viziune de perspectivă, procesul descoperirii, extragerii și utilizării materiilor prime, mineralelor și surselor energetice primare.

- Comitetul Politic Executiv a indicat ca programul privind valorificarea superioară și dezvoltarea bazei de materii prime minerale și energetice primare să fie etapizat, stabilîndu-se sarcinile ce urmează să fie realizate pînă în 1985 și pînă în 1990, astfel ca pînă la sfîrșitul acestui deceniu România să-și asigure cea mai mare parte a necesarului de asemenea materii prime din producția proprie.

- În paralel cu definitivarea acestui program, Comitetul Politic Executiv a indicat să se elaboreze programe speciale pentru recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor pe fiecare produs, perfecționarea sistemelor de formare a costurilor de producție care să reflecte cît mai exact cheltuielile reale și fluctuația prețurilor pe plan mondial.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, în perioada 2-4 noiembrie, primul ministru al Republicii Elene, Andreas Papandreu. Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere noului dialog româno-elen la nivel înalt, care se înscrie prin rezultatele sale fructuoase, ca un moment de seamă în dezvoltarea relațiilor bilaterale, aprofînd în unanimitate înțelegerea și documentele convenite.

C. ADAM

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

se treacă la folosirea celor mai moderne mijloace geofizice pentru identificarea mai rapidă și mai puțin costisitoare a resurselor și mărirea gradului de probabilitate în exploatare.

- Comitetul Politic Executiv a cerut să se acționeze, în continuare, cu toată fermitatea, pentru punerea în evidență a tuturor substanțelor utile, indiferent de mediul în care se află — în sol, sub sol, apă, aer — inclusiv a resurselor secundare aflate în cenuri și alte substanțe.

- Luarea în evidență a tuturor resur-

- S-a cerut, de asemenea, să se ia măsuri hotărîte în flotații pentru realizarea unor concentrații maxime, în raport cu posibilitățile de care dispunem.

- Să se acționeze cu toate forțele în vederea reducerii pierderilor mari existente în sectoarele de prelucrare metalo-chimică a concentratelor.

- Producerea în totalitate în țară a utilajelor, aparatului și substanțelor necesare dezvoltării activității de cercetare geologică și de extragere a tuturor substanțelor minerale.

(Urmare din pag. 1)

număr de înmatriculare la Căpitania portului Constanța — 1677 —, semn că poate fi luat în serios, că este chiar un vehicul acvatic. Pe corpul turelei are înscris, cu inițiale, numele proprietarului: IRCM — Institutul Român de Cercetări Marine Constanța. Pe capacul turelei, ultimul care se vede în momentul scufundării și primul care apare în revenirea la suprafață, este desenat tricolorul.

„...IRCМ 1, IRCМ 1, IRCМ 2 recepție! Sinteți liberi!”

Afară, pe un vas cu misiunea de a urmări drumul submarinului, la telefonul cu ultrasunete, inginerul Eugen Rădulescu. Pe chei, cu aparate de emisie-recepție radio, inginerul Dumitru Dinu și alți cîțiva dintre autorii ciudățeniei galbene, urmărindu-i fiecare mișcare și tresărind la fiecare cuvînt ce li se transmite din carcasa metalică. Tot pe chei — omissia de omologare. Reprezentanți ai Inspectoratului General de Standarde, un reprezentant al CNST (forul care a finanțat și încurajat ideea temerară a primului submarin românesc de cercetări), reprezentanți ai Institutului de Cercetări și Proiectări Navale Galați, contraamiralul ing. Constantin Tomescu, directorul IRCM, omul care a susținut și a ajutat permanent echipa de realizatori...

(Și un operator de la „Sahia”-Film se agită tot timpul cu aparatul său, „trăgînd” cadrul după cadrul, secvență de secvență, poate cel mai conștient dintre noi toți de valoarea peste ani a momentului la care asistăm).

Înăuntru, în carcasa metalică cu tot felul de ochi, și la pupa și la prova, și de jur-împrejurul turelei, ca și cum hublourile unui vas de pasageri au fost montate năstrușnic, doi oameni — inginerii Constantin Vlad și Victor Costencu. Vlad e pilotul, Costencu, deși are o poziție incomodă, stă pe burtă, are o mulțime de misiuni — să fie telegrafist și să comunice cu exteriorul, să urmărească barometrul, oxigenul, să facă determinarea CO₂-ului, să fie atent la epurarea gazului toxic, să analizeze dacă vizibilitatea prin hublouri în mediul marin e convenabilă..., cite și mai cite date necesare pentru fișa tehnică a submersibilului și pentru alcătuirea tehnologiei de lucru, plus funcționalitatea instalațiilor menite să-i asigure securitatea.

„...IRCМ 1, IRCМ 1. Dinu sint! A crescut presiunea în barometru? Ce se întimplă de nu vă redresați? Inclinarea e prea mare! Cite grade aveți? Gata, v-ați redresat! Continuați programul!”

Înăuntru, pilotul transpiră, n-a mai condus în viața sa un submarin. În premieră sînt și mișcările sale, fiecare manevră, fiecare comandă. Pe care trebuie să le țină și minte pentru viitoarele instrucțiuni de conducere. Pentru jurnalul de bord. Probe de inclinare — pe față, pe spate, pe o laterală, pe alta... Redresare! Viteza la suprafață, viteza la adîncime... Cronometrul de afară e nemilos, omul dinăuntru e sub tensiune și totuși mișcările sînt precise.

Fiecare dintre ele este un verdict pentru omologarea sau nu a submarinului.

„...La 11 și 37 de minute nu-l mai vedem. Începe proba cea mai importantă: coborîrea și viteza la adîncime. Receptoarele ne țin însă în contact cu echipajul. Totul e OK! Și la 3 și la 5 și la 6... metri sub apă sărată. Fără dificultăți. O minge uriașă, portocalie, un flotor legat cu un cablu la pupa, plutește egal și calm, indicîndu-ne traseul submarinului.

(Deasupra, o clipă de răgaz. Conversăm cu inginerul Ion Gereș cel ce a condus, la înființare, laboratorul de tehnologie marină, unde s-a aprins ideea submersibilului. Ne lămurim de ce azi, 18 noiembrie 1982, asistăm aici, în portul Tomis, la un even-

ment. Submarinele de cercetare sînt unicate oriunde în lume și le produc doar cîteva țări cu o industrie foarte avansată. Nu merg pe adîncimi foarte mari — cu cîteva excepții; sînt cîteva pe planetă cu construcții și performanțe fabuloase, coboară la 2.000—3.000 metri adîncime și sînt destinate cercetărilor de geologie marină —, ci pînă la 40—60 de metri, unde biologia oceanului planetar e mai bogată. Al nostru e conceput să atingă 200 de metri în platforma continentală a Mării Negre. Cîteva prospecte cu submarine de cercetare franceze și americane avea să-mi arate ceva mai tirziu inginerul Vlad — pilotul acum sub valuri).

„...La 12,30 pata galbenă revine la supra-

fecții și inginerie tehnologică „Grivița Roșie” din București și executat la I.U.T. Buzău — la IRCM Constanța. De către un colectiv al cărui suflet și creier a fost inginerul Vlad. Înglobează 6 invenții românești. Soluția constructivă pentru sistemul de propulsie, pentru sistemul de guvernare (de circuire, se mișcă în spațiu tridimensional, ca un avion), pentru asieta, sistemul de decuplare din interior a legăturii de remorcare, sistemul de balast și în totalitate SC 200 este un brevet. S-ar fi putut cumpăra o licență, s-ar fi putut aduce din import, dar nu numai că nu s-a cumpărat o licență și nu s-a achiziționat un submersibil din import dar „s-a realizat aproape integral cu repere fabricate

sînt tot mai furioase, cerul mai întunecat, briza mai tăioasă. Macaraua îl reduce pe uscat și-l așază din nou pe trailer. Vlad și Costencu ies unul după altul. Sînt ușor palizi. Nu așteaptă feliștii ori urale, e o zi de lucru, nu de spectacol, deși a fost un spectacol și o demonstrație tehnică. Au în mîini lavete și încep tacticos, cu gesturi moi, să ștergă mașinăria de apă sărată a mării. Momentul este, totuși, solemn; toată lumea tace. Inginerii adevărați și de bună credință au conștiința realizării. Submersibilul a fost la înălțime. S-a comportat cum trebuie. Trailerul îl poartă ca pe un trofeu — și este un trofeu — înapoi în „garajul” lui, la institut.

„...Acolo pe chei mai aflasem, și mai notasem în carnetul de reporter, că SC 200 a mai fost odată, în august 1981, la apă și că de atunci și pînă azi „este într-un progres considerabil, a fost îmbunătățit esențial”. Sînt cuvintele directorului economic al CNST, Ștefan Ionescu. Și că este incontestabil meritul inginerului Vlad Constantin, care are o tenacitate de diavol și un entuziasm de mare romantic. „Fără ei” ideea ar fi murit; a ținut colectivul așază, le-a insuflat ambiție, a știut unde este fiecare mai valoros și a știut ce să le ceară. N-am să uit cum a cărat cu spinarea, pe tren, de la București, mercurul ce le trebuia și pe care l-a obținut foarte greu, iar nu s-a lăsat pînă nu l-a avut.”

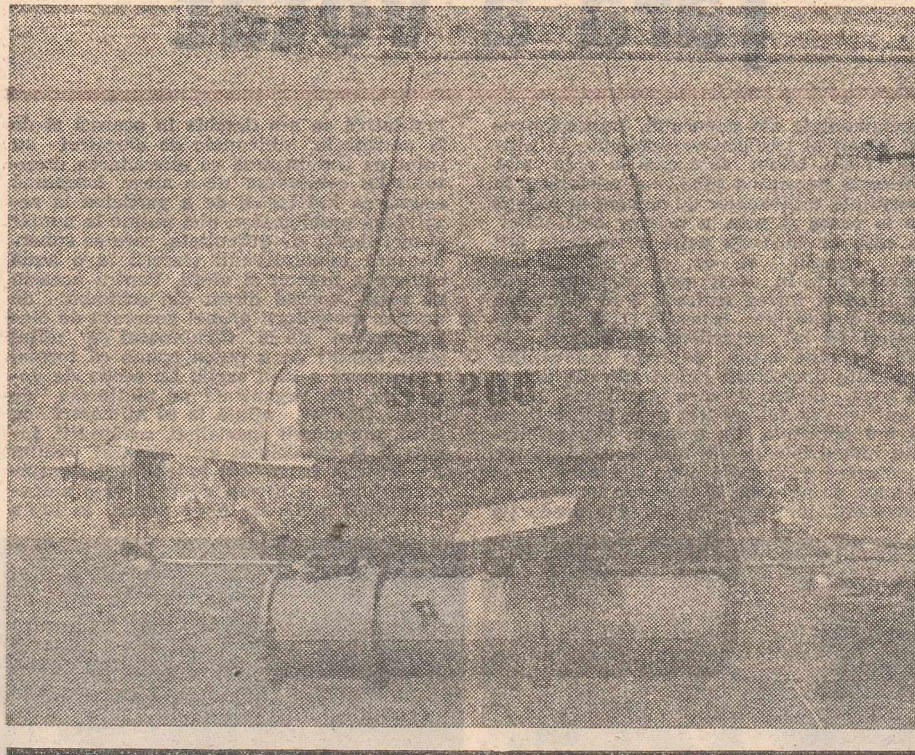
El, Vlad Constantin, ne va spune că, „firește, fără colegii mei, inginerii Dinu, Costencu, Ștefanescu, Rădulescu, ideea ar fi murit, ar fi rămas poate doar un mare vis al meu. El au gîndit și proiectat sistemele și instalațiile de circuite pneumatice, hidraulice, electronice, de automatizare. Știți ce este acest submersibil? O școală în multe domenii ingineresti și o dovadă că în România avem școală de ingineri”.

Ridem apoi cu toții (Vlad, Dinu, Costencu, Rădulescu, Dumitrașcu, reporterul) de împlinirea că, la cererea lui Vlad și Costencu, adresată căpitaniei portului, de a li se elibera carnetele de piloți de submarine de cercetare au fost priviți cruciș. Tot la fel ca și cum ar fi cerut luna. Firește, nu li se putea elibera atestate într-o meserie care nu exista. Neînclusă în nici un fel de nomenclator, în nici o reglementare. A trebuit să se mulțumească doar cu carnetele de marinari, ca să urce la bordul submersibilului și să-l lanseze la mare.

„În jurul orei 15,00, sosește trailerul. Toată lumea se ocupă de cazarea submarinului ca de o vedetă. De fapt, pentru că instalațiile lui sînt lucruri delicate și de precizie. Apoi, ni se înmînează fișa lui tehnică. Lungimea — 3,5 metri; lățimea — 1,70; înălțimea — 2,10; greutatea — 2.800 kg complet echipat și cu oameni la bord. Conceput pentru două persoane — pilotul și un cercetător. Are o autonomie de lucru de 6-7 ore și respiratorie (în cazul în care s-ar bloca sub apă) de 72 de ore. Viteza de înaintare sub apă — 2 noduri. Este dotat cu instalații de regenerare a atmosferei, de balast (pentru urcare și coborîre), de asieta (inclinări), de propulsie, de iluminat exterior, de navigație și de comunicații, cu dispozitive și sisteme pentru asigurarea echipajului în situații de avarii. Pot fi montate pe el, în exterior, diverse aparate și aparaturi de cercetare — curentometre, pentru alte măsurători hidrologice etc. Pe scurt, el inaugurează o nouă experiență tehnică în construcțiile navale românești ca și în cercetarea marină. Vînt bun la pupa SC 200!

Eveniment in portul Tomis

Primul batiscaf românesc lansat la apă

față. Macaraua o reduce pe uscat. Capacul turelei sare și apare un fes roșu, apoi fruntea și barba inginerului Vlad. Se adresează echipei de omologare: „Ce doleanțe mai aveți, ce probe e nevoie să mai facem?”

„Proba de salvare”. „Macaraua se pune din nou în mișcare. Dumitrașcu plonjează iarăși ca să-i desprindă legăturile. Și rămîne în apă să recupereze „lestul”, greutatea de sub corpul aparatului. Submersibilul se face iarăși nevăzut. Simulează o avarie, pilotul execută o manevră și lestul cade, pata galbenă apare lin, ca o parașută... Încă un examen trecut cu bînc. Deci, nu există erori de concepție și de execuție.

Este conceput și executat — cu excepția corpului, proiectat la Centrul de cer-

in țară. Gradul de integrare este aproape de sută la sută”, precizează inginerul Vlad. Adus din import un asemenea vehicul necesar programului românesc de cercetări marine prevăzută la Congresul al XII-lea al partidului ar fi însemnat un efort valutar de peste 1 milion de dolari. Numai telefonul cu ultrasunete, o altă premieră tehnică în țară pe care o aduc inginerii constanțeni, prin aportul deosebit al electronistului Radu Ștefanescu, ar fi costat circa 15.000 lire sterline, la prețurile acestui an, cum indică unele prospecte tehnice engleze.

„La orele 13,00 submersibilul românesc își încheie probele tehnice la apă. Din păcate nu putem pleca în larg. Se înmînează furuna, oșalele meteo-marine indică prudență. Deasfel, simțim fiecare — valurile

Viața la 1000 de metri

La munte toate-s la fel ca-n țară și toate altele. La munte iarna-i și mai devreme și mai lungă, ploaia stăruie în picile și norii, ziua de muncă a țăranelui ține alte ritmuri și obișnuințe și altele îi sint muncile. E o realitate că gospodăria țăranelui de la munte e de neconceput fără animale, fără cai și oi, fără vaci și chiar fără ciini. Când urci la munte, nu se schimbă numai peisajul; se schimbă și nițel țara.

Politica partidului nostru, de dezvoltare echilibrată a tuturor județelor și, am putea spune, a tuturor orizonturilor, adică a orizontului de lucru și de viață al minerului ca și al oierului, are în planurile sale cardinale, în centrul de interes al acestora, viața de toate zilele a cetățeanului. Dacă am pornit acest dosar al vieții la 1000 metri înălțime, e pentru că ne simțim datorii cu o opinie la mai binele existenței munteanului.

Din cronică vieții țăranelui de la deal și munte, ne-am făcut de ani de zile o chestiune de conștiință gazetărească. Ne este limpede că, într-o țară ca o noastră, plină de munți, populația ce trăiește sus, în ciuda faptului că nu-i prea numeroasă, are un rol economic însemnat. Și tot dintr-o grijă a binelui scriem astăzi, într-un timp cu neîncredute transformări, nevoia unei cunoașteri mai profunde a celor ce se întâmplă în gospodăria țăranelui necooperativizat. „Se schimbă oamenii, spune un țaran, pământul rămâne pe loc și e veșnic același”. Cuvintele ce vor să spună că tradiția este cheia pentru înțelegerea vieții oierilor și a meșteșugarilor satelor din înălțime, că tradiția e o pirghie ce interesează în cel mai înalt grad economia și că felul și rosturile pământului acoperit cu ființe și pășuni impun niște specificații la legile generale ale țării, la legile întocmite spre bunul mers al șesului.

ții metalice lucrează în cooperare cu „Progresul” — Ploiești; covoarele persane produse aici (munca la domiciliu) merg aproape în întregime la export; frontul de vagoane pe care-l zăriți din goana trenului în gara Comarnic are mari șanse să fi fost încărcat cu piatră explozantă de doftăneni (zilnic 200 t — 300 t). Materialele de construcții prezintă un interes special, întrucât comuna se pregătește pentru începerea lucrărilor la noul drum școlit Cimpina — Brașov. Cel mai activ sector — în afară de țesătorii mai sus amintite — sînt tocmai construcțiile, care consumă majoritatea beneficiilor rezultate din celelalte activități de mică industrie. Astfel s-au realizat, exclusiv prin forțe locale, blocuri, construcțiile social-culturale — o școală cu 16 săli de clasă, o sală de sport și una de festivități), s-au îndiguit și regularizat văile înconjurătoare, s-a introdus apă curgătoare în mai toate locuințele, inclusiv cele cătărate pe dealuri, și s-a asfaltat, practic, toată comuna. Bilanț total: o

unde s-a putut (mai bine zis, pe unde s-a găsit înțelegere!) s-a tăiat drum prin munte pentru căruțe, rezolvându-se astfel nemurătoare probleme din viața lor de zi cu zi.

În ce privește lumina electrică este un punct câștigat de mai toate satele, cabluri subterane tăind muntele și ducind și în casele lor izolate lumina binecuvîntată. Doar la Mehriște încă nu a ajuns lumina. Ioan Iamalișbi, om la 45 de ani, se proptește din cînd în cînd pe coastă și privește spre vale, întrebându-se cînd va binevoi I.R.E.-ul să vină să-i tragă și lui curent electric? Instalația în casă și-a făcut-o, și-a procurat și stîlpul, pînă și motopompă și-a cumpărat pentru a-și aduce apă la grajduri, că mare bătaie de cap îi dă apa. Vara, mai e cum mai e, coboară vitele la vale dar iarna e periculos să le poarte, alunecă pe ghețuș și-și rup picioarele. Atunci, se înhamă el și nevasta la cărat apă, pentru animale și pentru ei. Stau acolo el, nevasta, soacra și fiica de 17 ani. Și-au ridicat

și umblă îmbrăcată ca la Straja, precum odinioară, ca fată: în cătrînță, cămașă albă de in și cojoacă.

Badea Octavian Scraba din Brodina, al cărui grajd de animale se prezintă ca o casă irumos rinduită și gospodărită, care și-a făcut și pentru ciine un cotef ce ar putea rivaliza cu căsutele din basm din orașelul copiilor. Omul și-a confecționat și o moară de măcinat. Doar porumbul îi mai trebuie pentru a porni la treabă. Vitele nu pot fi ținute doar cu fin. Iar ca să apeleze la „bursa neagră” — 150 bănicioara — nu-l ține punga avînd atitea animale. Nu-i de mirare, zice, că atîția crescători își vind sau își taie animalele și pornesc în lume. Cum să le crești fără porumb? În rest, zice, e bine. Băleții-s pe la casele lor, amîndoi maștrii în industrie, el, cu nevasta, cu vacile, cu caii, cu oile. Că așa merg timpurile. Bătrînii rămîn, tinerii pleacă. Cine o mai avea grijă de ființe, de vaci, de oi, mai apoi, cine mai poate ști?!

GEORGETA BAILEȘTEANU

O ecuație cu trei necunoscute

Ion Jitaru, directorul comercial al Intreprinderii de postav Azuga, ne vorbește și el despre viața la o mie de metri, altitudine la care Azuga nu aspiră. El ne vorbește însă despre acele comune limitrofe pentru care mica industrie reprezintă o indispensabilă sursă de venituri și de dezvoltare. Este vorba, cu alte cuvinte, de tripticul Z.M.T. (zootehnică, mică industrie, turism) pentru care, de mai mulți ani, pledează serialul nostru „Carpați-2000”.

Tovarășul Jitaru este el însuși un om al muntelui, s-a născut la Valea Doftanei, de unde acum 50 de ani părinții lui s-au strămutat la Azuga și au devenit muncitori, deoarece în satul natal nu-și puteau câștiga existența. Poveste banală: „Tata avea nouă frați la trei pozoane, mama — 11 frați la opt pozoane.”

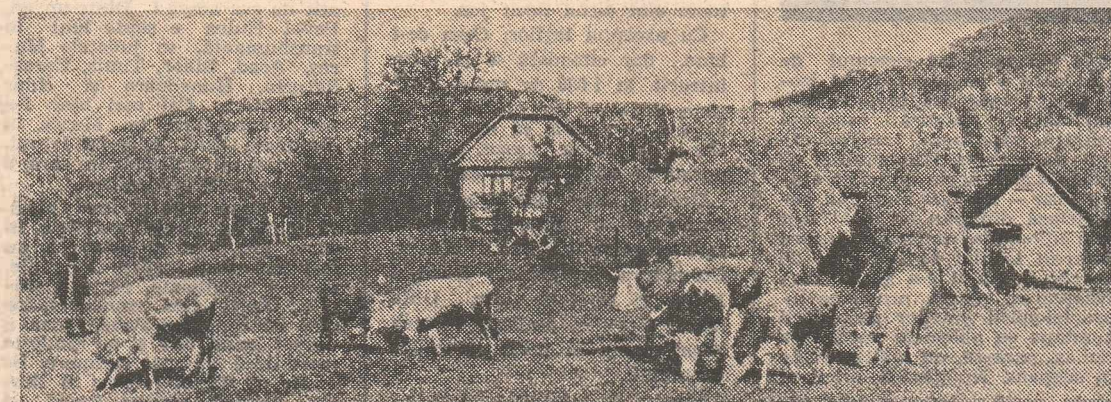
Tovarășe director, abia v-ați întors la Azuga de la Valea Doftanei. Dor de casă sau cu treabă?

— Și una și alta. Imoreună cu maistrul principal țesător Stețian Anitei și cu sefa formatiei de rasat stufe Irina Anitei, am transportat acolo un articol nou, o nouă comandă la secția de țesut și de rasat a Consiliului popular comunal și le-am dat lămuririle tehnice necesare. Mai demult le-am transferat zecă război. Și iată, i-am făcut industriasi.

Mulți tineri din Valea Doftanei lucrează la Azuga, la postav, la sticlă, la bere, la exploarile forestiere și veneau acasă cam o dată la două săptămîni. Acum, mulți din ei s-au întors în sat. Au revenit și din alte locuri de muncă de pe Valea Prahovei, iar orele economisite de la navetă le consacră creșterii animalelor, lucrînd concomitent și în mica industrie care aici a luat o amploare neobișnuită.

În cazul contractului cu Intreprinderea de postav din Azuga s-ar putea să fi jucat un rol și legăturile afective ale directorului comercial cu plaurile natale („jumătate din sat se cheamă tot Jitaru — spune — și nu fiindcă ar fi neapărat rude cu mine, ci fiindcă jitaru înseamnă pe vremuri păzitor de hotar). Dar nu relațiile personale explică dezvoltarea accelerată a micii industrii în comună, ci hotărîrea și priceperea gospodărească, fiindcă nu mica industrie a venit la ei, ci ei și-au adus-o singuri. Prin zeci de fabrici din Ploiești, Cimpina, pe toată Valea Prahovei, în județele Buzău, Bacău, Brașov și în București a colindat primarul, căutînd „parteneri” și contractanți. Așadar, reocetăm, ceea ce frapază azi la Valea Doftanei nu este însăși existența micii industrii locale — fenomen destul de răspîndit, mai ales în ultimii ani — ci proporțiile valorificării resurselor locale și a forței de muncă. Astfel, în ultimii cîțiva ani s-a diminuat la jumătate numărul navetistilor. Iată temeiul:

Secția locală de prelucrare a lemnului produce milioane de clești de rufe, precum și făcălețe, cutiere, lăzi pentru fructe, putini etc.; secția de injectare mase plastice și cea de confec-

producție anuală a micii industrii de 20 000 000 lei, și un beneficiu de 4 000 000 lei, destinat dezvoltării continue a comunei: „Nu ne fotografiem cu banii în fața băncii — spune Emil Cojocărescu — preferăm să construim”.

LIONEL NIȘESCU

Destinul unor „sate mărunte”

Comuna Brodina din județul Suceava are 10 sate, răsfrînte în inima muntelui, precum degetele de la cele două mini. Sate „mărunte”, cu cite 25—30 pînă la 50 de familii, viața oamenilor de aici derulindu-se după alte coordonate decît a celor de la șes. Legătura cu centrul se face pe jos, pe poteci de scurtătură doar de ei cunoscute sau pe cite un drumeag în care doar ticia își face loc — un fel de șaretă pe două roți, cu un lemn povîrnit în spate, pentru frinare pe coastă. În rest, picioarele oamenilor țin loc și de autobuz și de tren, pe jos își fac aprovizionarea din Brodina, pe jos transportă pînă la punctele de preluare bidoanle cu lapte, uneori aducînd fiecare peste suta de kilograme. Și tot pe jos, bat copiii satelor din clasele V—VIII și X, zilnic cite 10—15 km, dus și alți 10—15 întors. Pe

casă mîndră, vopsită de curînd, și-au aranjat și animalele — au 23 de bovine — din care 10 contractate cu statul, 12 oi, porci, păsări. Zilnic, pe poteca din pădure, cu ticia, duce 3—4 bidoane cu lapte la punctul de colectare. De dimineața, pînă noaptea tirziu nu-și găsește oră de răgaz. Ba uneori, nici noaptea. Se bate cu mistrețul, care le-a prăpădit pășunile, cu risul, cu lupul. Pentru că, zice, a dat moda în lupi, umblă în haită și fac prăpăd cu răpirile. Unei femei din comuna Ulma, Nataliei Innatiuc, haifa i-a hăcut 20 de oițe. Femeia, care se apropie de 70 de ani, rămîne însă aceeași destoinică „fapinară” — de la despicat butuci s-a pensionat. Nici nu ai zice, vîzînd-o, că a avut o astfel de meserie, măruntică și subțirică cum este, după cum, iarăși n-ai zice că-i în stare să crească atitea bovine, porci și păsări cite are. Cu lupii însă a declarat dușmănie. A ridicat cușca ciinelui la înălțime — pentru că au fost și cazuri cînd au mincat ciinele în lanț — și-i așteaptă să se războiască cu ei. În alt sat al Brodinei, Dobriusca, o altă femeie a rămas de pomină cum a scăpat de lupi într-o împrejurare fără ieșire. A încălecat, pur și simplu lupul, s-a ținut de urechile lui ca de un ham, și l-a fugărit pe toate pantele și potecile, bîgînd groaza și în haită. Se numește Zeovia Pidleteciuc, are acum 82 de ani, dar nu arată nici 70 și crește singură 6 tăurași, mai ține doi și de-ai ginerelui din Brodina — un alt „as” al crescătorilor de animale din comună — are porci, găini

ristică, și încă una din cele de lux, dar nu, totul e strict funcțional, ea „rezolvă” stînăritul de vară și cel de iarnă (numai în podul grajdului începe finul de pe o sută de căruțe).

Scurta istorie a stinei de pe Prișcu, foarte recentă realizare a sâtenilor din comuna Valea Doftanei, Prahova, merită evocată atît pentru ea însăși cît și ca una din multiplele fațete ale spiritului gospodăresc și ale inițiativei acestor munteni, harnici pe care, împreună cu doctorul Radu Rey, i-am mai vizitat prin 1976 și pe care i-am regăsit deunăzi cu bucurie. Doctore Rey, te anunț pe această cale: pe Prișcu, așa cum visezi dumneata, se află o stînă cu apă caldă și tot confortul, fiindcă oamenii pe care soarta l-a așezat într-o zonă destul de izolată, avînd ca singură legătură cu exteriorul un autobuz anemic și scump la vedere, în loc să caute confortul și bunăstarea la oraș le-au adus la ei acasă, în sat și pe muntii înconjurători, unde își duc viața la o mie de metri.

Grație Asociației crescătorilor de animale din Valea Doftanei, prima cu acest profil din țara noastră în zona montană, comuna a cunoscut un progres continuu în ultimii ani. Fiește, un element de bază l-a constituit și sprijinul organelor locale, ei înșiși, dealtfel, împătimiti crescători de animale: în comună nu există, practic, nici o familie cu mai puțin de două vite mari. Primarul Emil Cojocărescu iubește muntii aceștia și îl cunoaște ca nimeni altul, de meserie fiind maistrul forestier. În mare măsură și datorită impul-

sului dat de el, în ultimii ani sâtenii au construit drumuri de acces, pietruite și de pămînt, spre golurile alpine, spre pășunile și ființele de pe Cucioaia Mică și Cucioaia Mare, pe Șetu, au fost străbătute kilometri de pădure, legîndu-se capurile drumurilor forestiere cu golurile de munte. S-a ușurat astfel și accesul forestierilor (Cojocărescu le știe prea bine pășurile), dar și al țăranelor spre vitele lor. Drumuri în Zănoaga, pe Prișcu („vecinii din Săcele s-au trezit cu el, nu știuseră nimic!”), drumuri în toți acești munți. Și astfel se făcu de poți urca la Prișcu și cu „Dacia”...

Li s-a înlesnit crescătorilor de animale să construiască adăposturi și grajduri în zone depărtate, în Crăițele, Duteasa, Poduri, Florei, pentru a se evita transporturi lungi și inutile ale finului și gunoiiului. Asociația a procurat membrilor sîmînțe de calitate pentru culturile de sfeclă, porumb, lucernă, precum și îngrășăminte chimice. Și acum „pe rol”: stinele-model! După cca de pe Prișcu (unde, în paranteză fie zis, se va crea în curînd și o seră de legume pentru ciobani) vor urma altele, cu același confort și eficiență, pe Ermeneasa, Florei, Crăițe, în total opt pînă în 1985. La aceste stine oamenii vor crește și cite 20 de porci. Iarna, cetățenii plătesc chirie consiliului popular și își gospodăresc singuri stina, avînd însă obligația să găsească, mereu căi de modernizare și dezvoltare, ceea ce fac bucurios.

Consiliul popular a închiriat gospodariilor, pe durată nedeterminată, peste 200 hectare din golurile alpine, fiind stimulat preferențial cei cu aport sporit la fondul de stat și cu un mai mare număr de vite.

Toate aceste măsuri, implemind în mod judicios interesele obștești cu cele personale, au dat roade: față de cele 1500 bovine și 6000 ovine existente în momentul înființării asociației, în 1971, numărul lor a crescut la 4000 și, respectiv, 14000 fără a mai vorbi de porci și păsări, iar livrările de lapte la fondul de stat s-au încîncit. „Nu începe îndoială — afirmă președintele asociației, Ion Popa — că în 1985 vom ajunge la 20000 oi și 5000 bovine. Aceasta la o comună cu șapte mii de locuitori.”

De remarcat că pe baza cointeresării materiale, tineri ca Viorel Oceanu și Gheorghe Sîmpeteanu, care au muncit cu spor și în uzine prahovene, au revenit în sat din proprie inițiativă, pentru simplul motiv că doar pe muntii lor se simt acasă. Dar tot auct de adevărat este cum spuneam, că dacă nu s-ar fi creat și stimulente materiale, probabil că nu ar fi făcut-o.

Nu trebuie dedus din cele de mai sus că toate ar fi rezolvate la Valea Doftanei. Ion Popa subliniază:

— Interesul obțesc ca și cel al fiecărui producător în parte ca să creștem cît mai multe animale. Or, se știe prea bine că tineretul taurin și porcun pot fi „finisați” decît cu concentrate, însă nu neapărat grîu sau porumb. De aceea, ar trebui gîndit pe pe acum la posibilitatea organizării de mici centre sau micromagazine, indiferent în ce cadru, care să vindă furaje cum ar fi țărițe, gozuri, subproduse de orice fel — pe baza unor criterii perfect echitabile și în funcție de aportul la fondul de stat — crescătorilor de vite consacrați, „profesioniștilor”. Și asociația noastră numără mulți din aceștia, cum ar fi „responsabilii de munte” Iulian Postolache, Ion Manea, Ion Cînci și alții.

O altă problemă: la Valea Doftanei, așezare montană în care de secole creșterea animalelor și munca la pădure reprezintă un blazon de familie, funcționează un liceu cu treapta I, cu ce profil credeți? Mecanică! „Am fost pe la Direcția agricolă la Consiliul popular județean, chiar la minister, la București cerînd un liceu cu profil agro-zootehnic sau forestier (dar cu clasă de zootehnie). Fără succes! Dealtfel, ce să mai spunem, nici măcar în școala elementară din zonele montane nu se predă, la nivelul cerințelor actuale, creșterea animalelor. Vaca, biata vacă, nu merită oare să fie și ea obiect de studiu?”

S-ar putea replica: o știu copiii și așa, la Valea Doftanei; la

(Continuare în pag. 8)

L. NICULESCU

Viața la 1000 de metri

(Urmare din pag. 7)

din oficiu, din naștere. Adevărat. Dar exemplul stinei-model ne spune că acești oameni care vor să crească animale la fel ca părinții lor doresc să o facă în chip nou, în pas cu vremea, să se modernizeze — deci să producă mai mult privind nu numai spre trecut, ci și spre viitor, spre Carpați-2000.

Deocamdată, bătrînii țin steagul

Stăm de vorbă cu Mihai Chiriac, președintele Asociației crescătorilor de animale din zonele necooperativizate ale Sucevei, despre starea de fapt a acelor oameni ai munților care, de generații, n-au avut altă știință decât aceea a creșterii animalelor. Pentru o bună parte din muntenii aceștia — ține să-și spună punctul de vedere interlocutorul nostru — înrădăcinați în viața aspră a munților, ăr trebui ridicat câte un monument. Pământul nu trebuie părăsit. Cu atât mai mult muntele nu trebuie părăsit! Nu trebuie lăsat să moară! „De ce să moară?” — îl întrebăm uimiți de tonul grav cu care spusese aceste vorbe ce purtau în ele parcă toate greutatea lumii. „Trebuie ca știți și dv. că muntele e în pericol, că dacă nu se intervine pentru ajutorarea și fixarea muntenilor tineri acolo, în satele în care s-au născut, vom ajunge, cu timpul, să nu mai avem sate pe munte, să nu mai avem crescători de animale pe munte, să nu aibă cine avea grijă de pășuni, vom ajunge să vedem cum pădurea înghite pășunile — și nu va fi bine pentru nimeni. Deocamdată, mai avem și tineri — încă mai avem — eu toate că bătrînii se arată a rămâne singurii statornici”.

Discuția a continuat la același diapazon grav-sentimental, dovădind din partea lui Mihai Chiriac o adincă cunoaștere a problemei, omul implicându-se de nenumărate ori în viața crescătorilor de animale. Am reținut și noi câteva aspecte, semnale de alarmă pentru viața muntelui. Tinerilor, născuți și crescuți în zonele aspre ale înălțimilor, nu le mai convine să rămână în izolare, precum bătrînii lor. Încep și se coboară la vale intrând în silvie sau în mine, ciștigind, fără rupere de oase, bani buni, locuințe la blocuri. Unii o fac pentru că simt că așa trebuie, alții, pentru că nu prea au încotro. Odiñoară, avind pășunile departe de sat, își făceau acolo căsuță pentru fineață, pentru animale, dormeau și ei acolo. Acum, nu mai e voie să-și con-

struiască așa ceva. Trebuie să vină cu vacile în sat, cu finul în sat, și unde — să le pună? Deocamdată, încă mai au sălășurile vechi, dar după ce se vor lărapăna de tot, ce viață vor mai avea ei? Prin instinct, țărânul e un mare economist. El nu poate merge ca turist pe lotul lui moștenit din moși-strămoși. Il aduce legea sistematizării în centru, dar cu animalele ce face? Și atunci pleacă să-și rostuiască altfel viața. În mină sau în silvie sau oriunde în altă parte!

De fapt, sînt mai multe „roțițele” implicate în această dezrădăcinare. Statul nostru are

stolurile (un fel de colțari pentru potcovit pe vreme de iarnă) încă stau sub semnul întrebării, coase bune pentru fineață nu mai au de multă vreme. Și atunci, ei, oamenii care nu au decît cele două brațe, cum să facă față asaltului muncii?

Și totuși, pentru moment, ținuse să ne atragă atenția interlocutorul nostru — e bine că acești țărani își fac case, în continuare, la țară; e bine că se ocupă încă intens de creșterea animalelor. Județul Suceava ocupă locul I pe țară în privința încărcăturii animaliere la 100 de hectare agricole, situație la care contribuie foarte mult și particularii. Dar, să nu uităm! Deocamdată, și aici, și în alte părți, bătrînii țin steagul.

GEORGETA ȘTEFANESCU

bine pus la punct sistemul de ajutorare a acestor oameni izolați care cresc, ca nimeni alții, animale. Le asigură asistență tehnică, veterinară, reproducători de valoare, îmbunătățiri de finețe ș.a. Dincolo de acest ajutor însă — de care muntenii beneficiază din plin — mai sînt alte citeva „măruntășuri” de care oamenii locului se lovesc zi de zi, cărora nu li s-a găsit încă rezolvarea. Astfel, problema aprovizionării micilor gospodării montane cu obiectele necesare a rămas, pare-se, de multă vreme în suspans. Nu găsești, oricît ai căuta, cositori hipo, pluguri reversibile de coastă, caicele și

La Jina: Se preumblă oamenii și oile, pământul rămîne pe loc

Ca să ajungi din Sibiu la Jina, iei autobuzul și-n două ceasuri și jumătate ai răzbit. N-ar fi decît vreo 60 de km, numai că pe aici nu-i atît de important ce ai înainte, cit ce ai în sus. Fiind Jina cea mai cătărată așezare rurală din România, după ce lași Săliștea și valea te-ndrepti spre Rod. Într-o zi ca aceasta, cum e 18 noiembrie, cu zăpadă dintr-un capăt în altul, în Rod ai primul strat de nori. Pe urmă, prin Poiana — de unde norii încep să ce arate de jur împrejur ca o cimpie — începe marele urcuș, spre al doilea strat de nori, acolo unde-i Jina, acolo unde toate sînt altfel decît jos.

Cu excepția legilor. Ceea ce-i bine, dar citeodată e și rău, intrucît la 1000 de metri înălțime, la oieri, trebuie să fii cu băgare de seamă, să nu tulburi într-o zi ce-au așezat ei, ca normă de viață, în mii de ani.

Granița Jinei ține vreo 37 000 de hectare, 3 județe și nenumărate culmi: Dindu, Praveț, Curmătura, Marginea, Hodeșul Mare și Hodeșul Mic, Ulița Mare, Guruiet, Bulbuc, Valea Secel, toate în poala Munților Cibinului.

Măsura mai tuturor lucrurilor pe aici e muntele. „Unde stă

cutare?”, „Păi, cutare stă pe Bulbuc”. În oierii, cei mai buni ajung, cu vremea, „cap de munte”, adică un fel de șef de echipă la pășunile alpine. Hota-rele se stabilesc nu de la sud la nord și de la est la vest, ci de jos în sus. Există un „hotar de jos”, care ar fi un fel de prim orizont al oieritului, apoi „hotarul de mijloc”, cînd începe să crească iarba în briul rîntelului și poți să folosești coliba și, în sfîrșit, „hotarul de sus”, unde-s stînile Haneș, Șerbata, Muncelul, Grupata, Oașa și altele și unde vin vara „capii de munte” — cu mii de oi — și cu tovarășii. Din cei 4600 locuitori ai comunei, vreo mie sînt „Băieșii”, o spiță aparte, cu ocupații aparte, vorbind un grai aparte; nici țigănesc, nici românesc. Administrația și direcțiunile ar fi o sută de persoane. Ceva meșesugari — co-jocari, fierari, tinichigii, rotari, zidari, timplari — și-n rest, numai oieri și neveste de oieri, și copii de oieri.

Gospodăriile au, de regulă, două curți: una mică, zidită în toate părțile ca o cetate, și o alta, a finului, de trei sau opt sau zece hectare, împrejmuită cu gard de lemn, la oarecare distanță de curtea mică.

În gospodăria lui Pavel Hulea — ca, dealfel, în mai toate gospodăriile din Jina — poți să intri numai dacă-ți îngăduie stăpînul. El vine și deschide poarta grea de lemn, și astfel ajungi în prima incintă betonată pe toate părțile. Camerele și cămările răspund cu ferestrele aproape toate spre interior. Cînd niște ferestre dau spre stradă, sînt doi-trei metri pină-n buza lor. La Pavel Hulea există și o a doua incintă, la care ajungi printr-o altă poartă monumentală. Aici se construiesc case și grajduri și bucătării spre folosul copiilor.

Pavel Hulea stă de vorbă, la un pahar de vin alb de Mureș, cu cumnatul său, Nicolae Străulea, frate al Mariei, soața domniei-sale. Pe masă au brînză de oaie, unt de oaie galben, care seamănă și cu seul și cu mierea de albine, ardei grași, „scoi” — ce-i carne de oaie finută la rece în seul ei — și slană. Medicul Virgil Nemeș Frum, găzduit cu soția, Maria, de un an bun la Pavel Hulea, vine cu o sticlă de țuică și taifasul e dulce. Femeile aduc la masă ascultînd discuțiile cu zimbetul pe buze. Bărbaii sînt atît de rar acasă! Dintr-un an, Pavel Hulea e șapte luni în transhumanță, în județele Mureș, Arad, Bihor, Timiș, Caraș-Severin, Hunedoara și chiar Satu Mare. Cel mai bine i-a fost, întotdeauna, în Mureș, în comuna Cuci. Icelanda, Iernut, Cucerdea și Iclânzel, în care a aflat oameni înțelegători.

E o iarnă grea pentru oieri. Județele își închid granițele în calea lor, vreo doisprezece au fost sau sînt închise. Pricinile, parte-s întemeiate, parte născocite. Oierii fără transhumanță nu-i de conceput. Pavel Hulea a vindut acum oile și se gîndește mult dacă să mai cumpere. Se aude că Timișul și-ar fi deschis hotarul pentru Jinari și Poienari, dar treburile-s ori-

cum neclare. Mulți, foarte mulți ciobani își dau oile și bagă banii în construcții. Își fac casa de piatră, să fie una cu muntele de dedesubt. În mai toate gospodăriile găsești acum ciobanii chibzuind la viitor. Dacă stau la un pahar, e pentru că în curînd pleacă în locul copiilor ori al fraților în transhumanță și paharul acesta, și nopțile de somn legat și nopțile de dragoste de acum sînt ultimele ragazuri de suflat ce și le îngăduie jinarul. Iarnă, toamnă, primăvară, soare, ploaie, zăpadă, el oarame și pearece cu cine, în cîmp. Odihna ține un ceas, două-trei. Fiul, Ion, pe care-l va schimba curînd Pavel Hulea, cînd se întoarce acasă parcă-și tot aude turma și sare din somn din ceas în ceas. Medicul Virgil Nemeș Frum a „acon-tat” vreo șaiszeci de nașteri. În medie, o familie are șase-sapte copii. Pavel Hulea a crescut șase. Copii se fac prin mai („cînd începe rîul” zice medicul) și vin pe lume în decembrie-ianuarie.

Pavel Hulea a contractat cu statul un porc, 200 kg brînză, 500 kg lînă, 15 oi, 25 de miei, 150 de ouă, 2 găini, 300 kg fin, 100 kg cartofi și chiar 2 kg pene și și-a onorat contractul. De cînd treburile firești ale transhumanței sînt stînjinite și stau la bunul plac al cite unui primar, multe alte lucruri au început să fie stînjinite. Brînză se cumpără de la producători cu 80 de lei/kg, carnea de oaie cu 50 de lei, kg de fin cu 5 lei. Și asta nu pentru că ar fi oierii ai dracului. E drept, s-au cam negustorit, dar toate au-rea lor, la drept vorbind, casa, în care bagă tot ce a-gon-nisesc. Pavel Hulea și tot construiesc casa din '65. Rar case care să se vindă sub 500 000 lei; destul de adesea prețul unei case ține milionul. Nu nu uităm însă că la ea muncesc tatăl, mama și șase copii, că ziua la coasă se plătește cu 400-500 de lei, că lemnarii și zidarii pre-tind pină la 500 de lei ziua de muncă, și că cel mai ieftin se plătesc femeile la strîns finul: 200 lei ziua. Ce de bani au oamenii aceștia! Îți vine să zici, numai că ei cumpără aproape totul. Comuna e la 1000 m pe munte, din legume, doar zarzavaturile de rînd cresc mai bine și cartofii. Porumbul — deși există un plan de recoltă pe 76 de ha pentru porumb — nu se face. Și, totuși comuna primește, în fiecare an, de la Direcția agricolă județeană indemnul să scoată porumb. Planul, se înteelege, e întocmit la șes, niște tovarășii care știu te-i porumbul la șes. Jina e însă sus, pe un loc unde abia copacii de mai cresc.

„Aceasta-i problema noastră” mi se spune la primărie. Chestiunea e lămurită de Elena Iliș, primarul Jinei, de Constantin Lomănar, secretarul, de Ion Filip, directorul Școlii generale, și de o seamă de oameni veniți cu treburi la Consiliul popular. Treburile privesc — cele mai multe din ele

(Continuare în pag. 17)

TUDOR OCTAVIAN

Tradiție și actualitate

în agricultura montană bucovineană

Fînețele

Peisajul munților Bucovinei, cuprins în cele patru mari „bazine” — al Dorneilor, Cimpulungul Moldovenesc, Humorului și Rădăuților —, ne oferă astăzi imaginea unor întinse suprafețe de finețe și pășuni, însoțite numai completativ de mici ogoare, mai ales de carbofi. Temperaturile mai scăzute, curenții reci, variațiile excesive ale cliimei n-au creat posibilitatea extinderii unui număr mare de plante de cultură și nici a dezvoltării pomiculturii la cote remarcabile.

Montanul sucevean actual, reprezentat prin cele 37 comune necooperativizate, se caracterizează, ca dealfel întregul lanț carpatic, printr-o mare diversitate de forme, date de condițiile geologice și microclimatice, variabile pe văi și chiar versanți, precum și modul în care au evoluat colectivitățile umane de-a lungul timpului. Este o certitudine faptul că în munți sînt bune posibilități pentru zootehnie, iar locuitorii, țărânii cu gospodării individuale, știu să crească animale și dețin și o bază materială în măsură să asigure condițiile necesare. Hustrăază această stare de lucruri aspectul încărcăturii de 86 U.V.M.-uri la 100 ha agricol, al existenței a circa 100 000 de bovine și ovine, fiind caracteristică practica zootehnică prin satul răsfrat și pendularea scurtă cu turmele pentru perioada de pășunat, fără transhumanță.

Astfel, munții bucovineni se prezintă ca o foarte mare crescătorie de animale, specializată în creșterea bovinelor, conservînd în interiorul lor o experiență practică îndelung verificată și transmisă pe cale tradițională, un tip de agricultor muntean activ, harnic, blajin, mîndru și atașat mediului și creșterii animalelor, terenuri agricole montane, reprezentate în primul rînd de finețe, cu o floră spontană furajeră deosebit de complexă, aceste elemente de bază constituindu-se într-un tot unitar, de valoare inestimabilă, astăzi poate mai mult ca oricînd.

Experiența în creșterea animalelor și practica agro-montană bucovineană reprezintă pentru montanul carpatic o soluție intensivizată ce poate servi indiscutabil ca exemplu pentru întreaga zonă de munte a țării noastre.

Practica tradițională agro-montană ne aduce în contemporaneitate, în prim-plan, un element-bază, în absența căruia nu s-ar mai putea discuta despre esențiala rentabilitate economică: Fînețele.

Considerînd importanța finețelor ca fiind capitală pentru creșterea animalelor la munte, ne-am propus să tratăm în „extenso” acest subiect.

Fînețele naturale — formare și rol

● Predominante în toate satele sau că-

tunele de munte — aspect firesc, deoarece asigură hrana de bază a bovinelor și ovinelor pentru circa 250 zile anual — finețele nu au existat întotdeauna ca atare, ci reprezintă rezultanta unei îndelungate și tenace strădănuțe desfășurate în secole de către crescătorii de animale munteni și în condițiile absenței unor alternative de existență, la îndemină.

● Fînețele naturale, cu luxurianta lor floră spontană (spre exemplu în bazinul Dornelor se identifică peste 50 de specii de plante), ca bun cîștigat naturii de către om prin eforturi considerabile, reprezentă pentru astăzi și pentru viitorime una dintre primele și cele mai valoroase moșteniri pe care timpul trecut, străbunii noștri, ne-o lasă, iar pentru agricultura montană contemporană nu poate exista scop mai important decît menținerea acestora în condiție de producție, cu îmbunătățirile ce se pot aduce mai ales privind structura vegetației și mai exact înmulțirea trifoiurilor alb și roșu.

● Spre o pătrundere adîncă în miezul „fenomenologiei finețelor de munte”, devine și necesară și folositoare urmărirea cu ajutorul istoriei a modului de formare a unei finețe.

În lucrarea „Din istoricul Cimpulungului Moldovenesc”, a lui Teodor Bălan, publicată în anul 1960, la București, este descris modul așezării în munte a unor familii noi. Acțiunea prioritară privea „lăzuirea”, adică curățirea vegetației lemnoase, „făcîndu-le poieni și finețe, ori unde le place, devenind astfel stăpîni ai acestor locuri”.

Obișnuit, casele se construiau cu lemn „de pe loc”, operațiunea următoare fiind „darea focului”, adică arderea cioatelor și resturilor lemnoase. Acest moment constituie primul „atac brutal” îndreptat împotriva a două stări naturale: 1) aciditatea crescută a solurilor de pădure, podzolice, nefavorabile plantelor cu va-

loare furajeră mare, din flora spontană — prin transformarea cenușii udă de ploaie — în leșie — deci într-un factor puternic alcalin; 2) aportul de îngrășă-mînt complex, reprezentat de cenușa însăși, esențial pentru un strat de sol productiv subțire, cu variații medii de 5-15 cm grosime.

Rolul animalelor și al bălegarului

Odată creată condiția de bază, se pune problema menținerii și ameliorării în continuare a componentelor aciditate-humus. În acest punct intervin animalele domestice rumegătoare, bovinele și ovinele și începe rolul determinant al îngrășă-mîntelor naturale, care la munte îndeplinesc cel puțin patru funcții principale: 1. — adaosul de humus; 2. — întreținerea unui „P.H.” convenabil vegetației furajere spontană valoroasă; 3. — autoînsămînțirea; 4. — utilizarea ca factor nou pentru vegetația aceluia îngrășă-mînt natural. (Spre exemplu — mușchiul de pădure.)

● Adaosul de humus prin bălegar pe solurile sărăcicioase montane este absolut necesar și ne substituibil, deosebit de agricultura cîmpie unde bălegarul joacă un rol favorizant producției, dar nu determină.

● Tamponarea acidității solului, cu frecvență anuală, se respectă cu strictețe prin practica agro-montană tradițională, a procedurii utilizării bălegarului numai după fermentare (minimum trei luni în platformă) și prin împrăștiere în strat uniform, ca „pînă de bălegar”. Pe finețe.

● Autoînsămînțirea se realizează datorită atît unor semințe nederigate, cit mai ales semințelor căzute prin manipulara finurilor în grajduri și vehiculării la platformele de gunoi.

(Continuare în pag. 17)

Dr. RADU REY

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

UNITATEA CULTURII

VALERIU RĂPEANU:

„De ce trebuie să pledăm pentru unitate”

Unitatea presupune curaj și entuziasm pentru a aduce mereu în primul plan al vieții spirituale valorile autentice și a le apăra de ofensiva mediocrității, a prostului-gust, a banalității, a comodității. Se poate înțelege că apelul la unitate în cultură duce la tocirea spiritului critic, a ascuțitului polemic, a afirmării personalității. Dacă am înțelege astfel, nu am pleda pentru unitate.

NICOLAE DRAGOȘ:

Vigoarea și rigurile culturii

Consider că, privind în profunzimea fenomenului literar, eliberându-ne de ecourile mai prelungite decît ar merita-o ale unor polemici de suprafață în care nu pot fi bine delimitate ideile de vanități exacerbate, putem afirma, pe temeiul adevărului literaturii contemporane că există, așa cum o dovedesc operele fundamentale ale prezentului, o unitate de fond a culturii noastre. O unitate care nu are nimic comun însă cu lipsa de relief a culturii, a operelor, o unitate care nu presupune absența diversității artistice.

SORIN TITEL:

„Om al muncii cu un prestigiu nevisat”

Criticii îi revine desigur sarcina să contribuie la formarea acestui cititor atât de avid, al cărui gust, cum e și firesc, nu e întotdeauna sigur. Și critica noastră și-a asumat, cu mult curaj, o asemenea misiune nici pe departe ușoară. Dar criticul e și el un cititor — unul profesionist însă (or, în artă, ca în toate domeniile, nimic nu e mai important decît profesionalismul și nimic mai catastrofal decît lipsa acestuia, amatorismul, bijbiiala și nepricerea!) — și nu un computer care, în chip ireproșabil, dă note și bilete de intrare în istoria literaturii.

— Opiniile în pagina 10 —

AI PLÎNS, AI RÎS ...

Ai plîns, ai rîs și iar începi a plînge
Da, ai trecut prin apă, foc și sînge
Și-acum în fața ta se-ntinde marea,
Singurătățile și depărtarea.
Ca dealul se boltește cîte-o undă
Și luntrea pîn-la urmă se scufundă.
Spre orizont privești numa-n zadar,
N-ai să zărești nici unde vre un far.
Crepusculara dîngă este sumbră,
E neagră ca cerneala, deasa umbră.
Unde e universul n-ai idee,
Nu este niciieri cale lactee.
Nu e nici duh plutind peste talaz
Nu-i nici ieri miez de mine-n azi,
Dar nici azi nu-i decît vreo părere
Fără de clipe șterse-ntru tăcere.
Ulocotul de valuri nu s-aude
În necuprinsu-ntinderilor ude.
Numai tu pe-o scîndură-n picioare
Te ridici ca semn de exclamare
Ce se înscrie-n semn de întrebare.

M. Beniuca

La mulți ani, Mihai Beniuc!

— Paginile 12—13 —

N-am știut și probabil nu voi ști niciodată cîți ani și ce trudă uriașă „chetule” un actor de teatru pentru a ajunge să fie aplaudat cu explozie sinceră ori cu spontană frenezia de o sală arhiplină. Gestul atât de sincer al unui public iubitor de teatru — și tot mai cultivat pentru teatru, cum este publicul românesc, de azi — l-am remarcat în multe săli de spectacole, fie la București, fie în alte centre culturale ale țării, onorate de o mișcare teatrală care ne-ar onora fie și la cea mai exigentă competiție internațională. Pentru că această mișcare se întemeiază pe multă gîndire și pe o autentică valoare.

Dar toate acestea sînt paranteze la fraza de debut — privitoare la treptele reputației sau, dacă vrei, la drumul spre succesul deplin al unui mare actor — care mi-a revenit nu o dată în minte părăsind mai ales sala Teatrului Mic din București. M-am întrebat așadar cît va fi muncit Ștefan Iordache pentru a ajunge ceea ce este el azi, adică artist desăvîrșit și poate — îmi permit s-o afirm cu entuziasmul unuia care nu face critică de teatru — unul din cei mai mari actori din lume. Dar un poet, un prozator, un critic — oare cite eforturi depun pentru a ajunge pe o anumită treaptă de stimă în ochii publicului?

Cu cît mă gîndesc mai mult la treptele acestei ierarhii, cu atît mai mult îmi dau seama că ea ar merita să constituie un conflict de meditație pentru criticii de teatru și pentru criticii de artă în general. Adică de ce să nu-i spunem și să nu-l recunoaștem unul artist care depășește valoarea obișnuitului, care atinge cota măreției, că aparține acestui pisc? (Să nu ne fie teamă — personalitățile de excepție au avut dintotdeauna și darul de a-și cunoaște în mod excepțional ființa interioară, valoarea.)

Pe o treaptă similară — nu-mi propun să stabilesc proporții, ci să avansez cîteva sugestii de spectator împătimit — se află mari actori ca: George Constantin, Gheorghe Dincă, Marin Moraru, Olga Tudorașche, Victor Rebengiuc, Octavian Cotescu,

Leopoldina Bălănuță, Clody Berthola, Dan Condurache, Valeria Seciu, Florian Pittis, Gina Patrichi... În curînd, vom putea vorbi în aceiași termeni de extraordinarul Mircea Diaconu sau Ovidiu Iuliu Moldovan — a cărui partitură în „Călugăra”, la Teatrul Național, este o creație de neuitat — și credința mea sinceră este că o astfel de clasificare poate fi folosită, fără teamă, și în cazul unor Mircea Daneliuc (ce probă strălucitoare a unei gîndiri regizorale strălucite este *Croaziera sa*) ori, în alte spații, al lui Cornel Todea (de la Teatrul „Ion Creangă”).

Să nu ne grăbim să intrăm în geografia literaturii, fiindcă nu trebuie să uităm că arta, arta în general, ca o componentă

critic al culturii românești de azi, traiul acestui mare deschizător de drumuri în teatrul românesc de azi îmi apare ca determinant, semnificativ, exemplar.

Tot astfel cum, pe alt plan, al susținerii și difuzării marilor idei culturale și artistice ale lumii contemporane, efortul unui eminent cărturar ca Dan Hăulică și al revistei pe care o conduce, *Secolul 20*, poartă însemnele unei autorități strălucite, incontestabile.

...Mă gîndesc la toate acestea și mă întreb de ce, adesea, critica noastră este atât de vociferantă, confuză și dizarmonică în sistemul de evaluare a(l) adevăratelor valori aflate într-un stadiu de incontestabilă exemplaritate. A(l) acelor valori

nu-mi amintesc sau nu rețin aprecierile criticii din acea vreme, aprecieri care să fi înregistrat momentele unei evoluții, unei ascendențe vizibile... Sau de ce l-am uita acum pe Al. Tocilescu și pe Alexa Visarion ori pe Cristian Hadji-Culea? Dar pe Dan Micu ori pe Dan Pița? Și ce interes avem să uităm succesele extraordinare pe care le-a reperat în străinătate filmul *Vlad Tepeș* al lui Doru Năstase? Faptul că intrăm prea des „în atingere” sau — mai exact și mai verosimil — că ne tutuim cu mulți dintre străluciții noștri confracți congeneri, să ne fi blocat simțul axiologic? Pentru ce ne-am teme de succesele mondiale ale unor Marin Sorescu și Nichita Stănescu? De ce ne-am sfii să vorbim de vitalul rafinement multilateral al artei lui Ștefan Aug. Doinaș, de vigoarea lui Ion Lăncrăjan ori de strălucirea talentului de mare traducător artist a(l) lui Darie Novăceanu? De extraordinara forță artistică a lui Augustin Buzura și Romulus Guga, a lui Dumitru Radu Popescu, a lui Radu Tudoran și Ion Negoitescu? De vizionarișmul gîndirii și filosofiei politice dar și de stilistica originală, inconfundabilă ale lui Adrian Păunescu și Ion Gheorghe? De erudiția superioară a lui Al. Pîru și de extraordinarele incizii poetice ale lui Mircea Ivănescu? De luciferică luciditate a lui Geo Bogza și despre puterea poetică a lui Gelu Naum și ideile geniale ale lui Edgar Panu? Despre erudiția incontestabilă a lui Dan Zamfirescu și raționalismul confesiv al lui Aurel Rău? De seninătatea monumentală a sculpturilor lui Constantin Lucaci și genuina mitologie senzuală a unor Sabin Bălasa ori Paula Ribariu și Sorin Dumitrescu? De tonalitatea universală a gîndirii lui Solomon Marcus și explozia de inteligență savantă a lui Andrei Fleșu? Despre ontologia vie a literaturii lui Octavian Paler și limbajul mercurian al poeziei Ninei Cassian? De temperatura înaltă a meditațiilor lui

(Continuare în pagina 15)

CONSTANTIN CRIȘAN ■

Ecouri

Scena și puntea

arborescență a culturii, nu poate exclude așadar teatrul, muzica, artele plastice... Să ne oprim pentru o clipă și la acele forme ale artei care țin de o relație militantă cu publicul.

Iată, de pildă, opera publică sau, dacă vrei, socio-intelectuală și estetică a directorului Teatrului Mic: Dinu Săraru. Despre această operă a lui Dinu Săraru ca director al Teatrului Mic, așadar ca inițiator și responsabil prestigios al celui mai valoros repertoriu din mișcarea noastră teatrală (*Maestrul și Margareta*, *Diavolul și bunul Dumnezeu*, *Niște fărani*, *Ca frunza dudului din rai*...) voi spune, fără teama de a fi contrazis, că omul de teatru dirijează idei și întreprinde acțiuni strălucite — în folosul nostru, al civilizației românești, al gustului public. Într-o posibilă istorie a formării noului spirit

înalte care, prin biografia, prin cariera așadar extraordinară, conțin așadar numeroase resurse formative atât pentru marele public, cît și mai ales, pentru toți tinerii care îmbrățișează domeniile atât de dificile ale artei. Cît de utile ar fi în acest sens o serie de cărți — adresate tineretului — în care să fie evocate treptele personalizării, momentele esențiale sau șocul vocației prin care au trecut, pînă a ajunge într-un astfel de punct, cele mai multe personalități pe care le admirăm astăzi. Între acestea — de ce am uita-o pe Cătălina Buzoianu, strălucita regizoare de la Teatrul Mic? Recunoscută mai ales astăzi pentru puternica ei personalitate creatoare, Cătălina Buzoianu își vede talentul incontestabil și acum 10—12 ani, cînd elabora montări pe scene mult mai modeste din țară. Dar, culmea,

Unitatea culturii, corolarul conștiinței de unitate a poporului (II)

„De ce trebuie să pledăm pentru unitate“

De ce trebuie să aducem argumente pentru a dovedi un fapt indeobște cunoscut: că în istoria țării noastre factorii de unitate au fost în momentele cardinale ale existenței lor precumpănitori asupra celor care puteau duce la dezbinare? Mai trebuie pledat pentru ceea ce a fost o dată demonstrat? Se vede că da. Mai întâi să vedem pe ce se bazează ideea de unitate într-o cultură. Pe eliminarea oricăror opinii individuale? În anii '50 s-a realizat o asemenea falsă unitate, o unitate de fațadă, o unitate care a dus la anihilarea personalităților creatoare, la impunerea unor puncte de vedere cu consecințe atât de păgubitoare pentru cultura românească. Era o unitate dictată și nu consimțită, o unitate care nu își avea izvorul în convingerile oamenilor de cultură și nu urmărea să pună în valoare ideile lor originale. Excluzând confruntarea, schimbul de opinii, înlocuind-o cu directive care înlătură orice posibilitate de replică, de căutare, această falsă unitate nu a dus decât la o perioadă de stagnare în gândirea noastră. Mai mult, ea se baza nu pe însumarea tuturor valorilor, ci pe excluderea unor personalități de prim rang mai ales ale literaturii, istoriografiei, artelor frumoase. Era o unitate care excludea până și prezumtiva opinie contrară, cei mai mulți din cei eliminați atunci fizic și moral din cultura noastră fiind vinovați nu pentru opiniile exprimate în acel moment, ci cu ani și decenii în urmă, idei pe care ei le exprimaseră cu bună-credință, reprezentând consecința formației lor intelectuale, morale și ideologice. Și era, trebuie să spunem răspicat, o unitate întreținută demagogic de către cei care la adăpostul acestei idei urmăreau excluderea celor care li puteau întrece prin opera lor, prin ceea ce creaseră înainte și ar fi fost apti să creeze în împrejurări normale. Nu pentru un asemenea simulacru de unitate pledăm acum și aici. Ci pentru acea unitate care se realizează pe temelia conștiinței datorităilor pe care le avem față de cultura națională, față de afirmarea ei universală. Asemenea unitate pornește deci de la convingerea fiecăruia dintre noi că în măsură posibilităților de care dispunem trebuie să facem totul ca talentul, înzestrarea creatoare, elanul constructiv să fie puse în valoare, să i se ofere posibilități de amplă și nestingherită afirmare, să nu fie măcinat de sicane mărunte, de invidia bolnăvicioasă a carieristilor, de obtuzitatea administrativă. Unitatea presupune curaj și entuziasm pentru a aduce mereu în primul plan al vieții spirituale valorile autentice și a le apăra de ofensiva mediocrității, a prostului-gust, a banalității, a comodității. Se poate înțelege că apelul la unitate în cultură duce la tocirea spiritului critic, a ascuțitului polemic, a afirmării personalității. Dacă am înțelege astfel, nu am pleda pentru unitate. Pentru că progresul unei culturi nu poate rezulta decât din confruntare și înfruntare. Fără spirit critic, fără o permanentă selecție a valorilor, o cultură se anihilează, se rușinează, începe să producă opere de serie, minore, care se mențin la suprafață printr-o tristă și regretabilă simplicitate. Dar spirit critic nu înseamnă agresivitate, dorința de a desființa cu orice preț pe cel ce are o altă opinie decât tine, procesul de intenție. E trist, e cit se poate de trist că energii, talente, valori ale culturii noastre sunt prinse în vârtejul acestor lupte în care acuzele nu sunt legate de calitate și valoarea operei, ci de fapte care urmăresc descalificarea adversarului (real sau presupus), desființarea operei, anihilarea lui ca om și artist.

Se adaugă și faptul că galeria e avidă de asemenea spectacole, că le gustă înfierbintată de ceea ce aduce la suprafață ceea ce e sordid, ceea ce ține de micile și marile slăbiciuni omenești. Și, în sfârșit, există nu puțini velleitari, ratați ai scrisului, oameni care vor să demoleze cu orice preț orice act cultural, oameni pentru care o împlinire spirituală nu înseamnă un prilej de bucurie și de satisfacție, ci de iritare și de exacerbare a otrăvirilor dintr-un suflet degradat. Și atunci, nu o dată acești oameni seamănă morbul discordiei, caută să discrediteze și să insofle pe căile cele mai neonestе cu puțință tot soiul de insanități cu privire la actul de cultură și făuriții lui. Așa se face că multe energii sunt denaturate, sicite, necasate și nu-si pot concentra gândurile spre marile țeluri ale culturii, unde mai avem mult și multe de făcut. Așa se face că opere fundamentale din toate domeniile vieții noastre culturale și științifice trec neobservate sau sunt foarte puțin comentate. Așa se face că nu desprindem semnificațiile unor evenimente culturale și nu extragem toate învățămintele din istoria elaborării lor. Așa se face că „Istoria literaturii române“ a lui G. Călinescu să reparaț atit de tirziu, că volumul al II-lea din seria Operelor lui N. Bălcescu să apară la aproape zece ani după ce primul a văzut lumina tiparului și la mai bine de patru ani de cind savantul Gh. Zane a murit cu durerea — pe care mi-a mărturisit-o nu numai o dată — că nu are să vadă tipărită această monumentală ediție careia îi dedicase însăși viața lui.

Așa se face că nu ne aplecăm cu mai mare dragoste asupra noilor tendințe ce își fac simțită prezența binefăcătoare în poezia noastră tinăra, ca să nu mai vorbesc de fructificarea direcțiilor romanului românesc din ultimii ani. Nu este prima dată cind spun că sintem o cultură care nu-si poate permite în nici un fel risipirea și măcinarea energiilor. Că orice personalitate, orice operă uitată și nerecunoscută în circulație dintr-o pricina unor prejudecăți, a idiosincraziei unor oameni care nu vor

sau nu pot să evolueze. Pentru că fiecare operă necunoscută la lumină dovedește și reaua credință, obtuzitatea celor pentru care cultura nu înseamnă construcție, ci posibilitatea de a se afirma ca o stavilă, de a opri, de a interzice.

Unitatea se realizează în perspectiva unui țel constructiv. Aceasta e singura, adevărata unitate a unei culturi.

Vigoarea și rigorile culturii

Cind în prim planul dezbaterilor literare apare o temă anume, cum este acum cea privind unitatea culturii române, propusă de revista „Flacăra“, este firesc și este necesar să medităm asupra inobilurilor care au determinat dezbaterile unei asemenea teme. Să fie vorba de neînțelegeri de natură principială ori de confruntări de orgolii creatoare, ce ar putea afecta în vreun fel această supremă calitate a unei culturi — unitatea ei? Ori ne aflăm în fața unei realități spirituale atestind tocmai existența acestei unități de esență a culturii, pe care dezbaterile își propune să o evidentieze? Consider că, privind în profunzimea fenomenului literar, eliberându-ne de ecourile mai prelungite decit ar merita-o ale unor polemici de suprafață în care nupot fi bine delimitate ideile de vanitățiile exacerbate, putem afirma, pe temeiul adevărului literaturii contemporane că există, așa cum o dovedesc operele fundamentale ale prezentu-

originalității, nu printr-o contestare grațuită și spectaculoasă a tradiției culturale, ci prin dezvoltarea acesteia într-un univers social-uman radical înnoit.

Dar dacă vorbim de unitatea culturii și afirmăm, îndreptățit de realitățile ei fundamentale, existența indiscutabilă a acestei unități, nu înseamnă cituși de puțin a nega posibilitatea confruntărilor, a contradicțiilor în exercițiul cotidian al creației și receptării acesteia. Cind cu o tenacitate ușor identificabilă anumite tendințe și orientări artistice sint amendate cu superioritate, cind autori de mare înzestrare, ce și-au asumat proiecte vaste, veritabile construcții spirituale, sint împinși cu comentarii minimalizatoare, purtind tiranic semnătura aceluiași doctrei autori, ești îndreptățit să te întrebai dacă acesta este rezultatul doar al gustului artistic sau dacă nu cumva rațiunile unor asemenea incompatibilități nu conțin în ele și opțiuni ideologice și estetice ce trebuie discutate cu calm, cu argumente, dar și cu fermitate. Dacă voi observa că de-a lungul anilor, al deceniilor, un critic n-a selectat favorabil nimic sau aproape nimic din ceea ce numim poezie patriotică (sper că după atit de multe discuții critice s-a ajuns la acceptarea acestei noțiuni) atunci nu voi putea să nu gindesc că, din moment ce literatura de azi aduce sub semnătura unor Mihai Beniuc, Virgil Teodorescu, Adrian Păunescu, Ștefan Aug. Doinaș, Nichita Stănescu, Ion Brad, Ion Horea, Vasile Nicolescu, Marin Sorescu, Alexandru Andrișoiu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Gheorghe Pituț, Dan Verona, Lucian Avramescu și citi alții, poeme de înaltă vibrație patriotică,

punde în mod esențial de umorile mai mult sau mai puțin previzibile ale unui critic. Ne aflăm într-un moment bun al literaturii noastre, cind scriitorii din toate generațiile propun opere în care prezentul complex, trecutul încercat de învățăminte și viitorul, pe care încercăm să ni-l imaginăm cit mai exact, își află interpretări și mesageri de mare valoare. Semnul unității culturii îl află, personal, în primul rind în această realitate.

„Om al muncii cu un prestigiu nevisat“

În ultimii ani scriitorul român și-a ciztat un imens prestigiu nevisat cu două decenii în urmă, cind, scriindu-se o literatură aflată la mari depărțiri de viața adevărată a oamenilor (puținele și fericitele excepții nu infirmă regula), „operele“ acestuia zăceau în librării, nu întere-sau pe nimeni. Se citește multă poezie, romanele autorilor contemporani sint, ca să zicem așa, smulse din miini și chiar dacă nu întotdeauna cititorul dă dovada unui discernămint deosebit, chiar dacă uneori se citește de-a valma, lipsind spiritul selectiv, încit îl vezi pe același cititor sub braț cu volumele unor autori ce se află la mare distanță unul de celălalt această prețuire de care se bucură scriitorul român în general nu poate decit să ne oblige în mod deosebit: o mare responsabilitate apasă astăzi pe umerii celor ce scriu literatură în țara noastră. E vorba de o încredere care nu trebuie să fie înșelată și, mai ales, să nu se profite de ea în nici un fel! Criticii îi revine desigur sarcina să contribuie la formarea acestui cititor atit de avid, al cărui gust, cum e și firesc, nu e întotdeauna sigur. Și critica noastră și-a asumat, cu atit curaj, o asemenea misiune nici pe departe ușoară. Dar criticul e și el un cititor — unii profesioniști însă (or, în artă, ea în toate domeniile, nimic nu e mai important decit profesionalismul și nimic mai catastrofal decit lipsa acestuia, amatorismul, bișbiiala și nepriceperea!) — și nu un computer care, în chip ireproșabil, dă note și bilete de intrare în istoria literaturii. A-i pretinde mai mult decit o judecată proprie — care poate fi uneori și greșită — mi se pare sub demnitatea scriitorului. Există o distanță mult mai mică decit s-ar putea crede între atitudinea lingusitoare în fața criticului și cea agresivă. Și într-un caz și în celălalt se încearcă să se smulgă „bunăvoința“ acestuia prin mijloace nepermise și în amindouă cazurile scriitorul renunță de fapt la propria sa demnitate și mândrie. O cumpănită neîncredere îl încearcă. El caută în critic un aliat și profitind de autoritatea acestuia vrea să apară în fața aceluiași cititor a cărui soartă ne preocupă în chip deosebit, în haine care nu-i sint defel pe măsură. Ca prozator nu pot să fiu decit de acord cu critica noastră care nu s-a lăsat angrenată într-un asemenea joc periculos. Să fiu cu totul de acord cu sentimentul de responsabilitate al criticii — față de cititor în primul rind — care îi justifică fermitatea. Asta nu înseamnă că sint în consens întotdeauna cu gustul cutărui critic, susținător al unui anumit tip de proză. Dar sint obligat să-i respect — ca om al secolului XX și care trăiește într-o lume civilizată — gustul, chiar dacă, părerile sale despre literatură se află la polul opus.

și își vor da cu turul de pământ cind vor auzi că după ce m-am legat de un american

(auziți dumneavoastră, de un american, și încă ce american — înrudit cu Rockefeller!)
Mă mai leg acum și de un grec de-al lor care de 2300 de ani domnea ca suveran absolut în logică.

Toți zeii din Olimp se vor inrola în Eteria de război și vor porni cu flota spre Dunăre să mă prindă și, după prostul lor obicei

din vechime, să mă dezbrace în pielea goală și să mă lege apoi de-o stincă cu ochii-n soare ea să ridă de mine toate nerușinatele lor de zeițe.

ȘTEFAN ODOBLEJA

Aflăm cu emoție

Un poem inedit al lui Ștefan Odobleja dedicat revistei „Flacăra“

ZINEI MELE OCROTITOARE
Flacăra vie,
Far luminos,
Zina mea bună,
Salvatoare a naufragiaților aruncați peste bord
Tu mi-ai dat mina și m-ai scos din furia
valorilor care mă cotopeau,
juicindu-mă ca pe o pleavă.
Nici nu-mi vine să cred
Dar sint, totuși, în picioare pe nisipul plajei.
Și pot ridica iar privirea
Ca să pot contempla lumea,
pământul și cerul.
Ce templu să-ți ridice,
Zeița mea?
Ce jertfă să-ți aduc?
Mi-ai sugerat să-ți fac o ofrandă
o Logică
și m-am și pus pe lucru.
Dar eria mă va apăra, vai, cine
de furia zeităților grecești din Olimp,
care vor sări-n sus

lui, o unitate de fond a culturii noastre. O unitate care nu are nimic comun însă cu lipsa de relief a culturii, a operelor, o unitate care nu presupune absența diversității artistice. O cultură se compune, în orice moment istoric dat, din suma valorilor ei, a operelor fundamentale, asumate ca atare de conștiința națională. Din această perspectivă, cultura noastră, creația care se dezvoltă sub ochii noștri, aduce prin ceea ce are esențial, argumentul indubitabil al adeziunii oamenilor de artă la idealuri politice, sociale și morale definitorii pentru starea de spirit a națiunii însăși. Aderiunea organică, profundă la programul de edificare a unui om nou, de consacrare a unui nou umanism revoluționar, devotamentul de esență față de patrie și angajarea verbului întru slujirea acesteia, încrederea în capacitatea de construcție și creație a poporului, respectul față de valorile progresiste ale trecutului sint citeva din elementele definitorii fără de care nu ar putea fi concepută unitatea culturii azi. Firește, este un loc comun afirmația că în literatură singură tema nu este de ajuns creației. Cu bune intenții nu se pavează nici măcar drumul spre iad. Dar sint nemurrate cărțile ultimilor ani în care temele, conținutul sint puse în valoare prin mijloace artistice remarcabile, prin care prelungita dispută privind raporturile dintre conținut și formă primește răspunsul concret, edificator al condiționării reciproce a acestora. În ultimii ani, în proză, în poezie, în dramaturgie, scriitorii și-au asumat cu o gravă responsabilitate cu un curaj artistic cu adevărat responsabil, realitățile în care sint implicați, nu doar în calitate de martori imparțiali; obiectivitatea creației noastre devenind astfel obiectivitate militantă. Au fost depășite prin fapta literară teoriile dogmatice ale unui trecut nu foarte îndepărtat, procesul creației desfășurându-se în afara imixtiunilor de natură administrativ-funcționară, ceea ce a îngăduit afirmarea unor puternice personalități scriitoricești, fie că e vorba de autori aflați în deplinătatea matură a forței creatoare, fie de tineri poeți și prozatori, care au făcut de la primele cărți dovada unor solide vocații scriitoricești. Prin cărțile lor, prin știința de a conferi noi dimensiuni specificității gândirii, trăirii și faptei unor largi categorii umane — toate laolaltă alcătuind poporul însuși — s-a consolidat și se consolidează ceea ce numim cu demnitate, cu conștiința esențialului: unitatea culturii române. O unitate străină monotonic și uniformizării inexistente, o unitate deschisă fertil și definitiv inovației și

criticului respectiv cultivă cu ostentatie păgubitoare propriei lucrări, dar și cultivării atitudinii publice față de literatură, opțiuni estetice deficitare. Cind voi constata că lucrări în proză, impresionând prin forța conflictelor, prin investigarea monografică a unor realități sociale contemporane, prin prospectarea unor medii sociale — muncitorești, țărănești — în care se configurează destine umane definitorii pentru timpul construcției, sint ignorate și chiar minimalizate, în folosul unor parabole despre, să spunem existența faraonilor, mă voi întreba de asemenea dacă nu cumva capacitatea receptării critice este deficitară. Iată așadar că unitatea unei culturi nu presupune în mod obligatoriu și o convergență totală a punctelor de vedere, a judecăților critice în legătură cu această cultură. Să mai amintim că prelungita polemică Gherea — Maiorescu, în care s-au intilnit opțiuni, nu o dată, diametral opuse, a prilejuit clarificări teoretice necesare, slujind în esență unității culturii? Să mai amintim că neaderența lui Arghezi la proza lui Rebreanu nu a putut micșora cu nimic valoarea marelui prozator, iar polemiciile Arghezi — Ion Barbu, Iorga — Arghezi — cu tot pitorescul sau caracterul lor ultimativ tăios — n-au putut micșora valoarea niciunui din implicați? Pentru că o aveam. Iată de ce, fără a minimaliza consecințele unor „confruntări“ de azi, nu le pot privi cu un ochi cutremurat de spaima și dramatizației excesiv. Mai mult, tocmai confruntarea deschisă, principială, schimbul de argumente — toate acestea purtate într-un climat de responsabilitate și cu un limbaj adecvat nivelului la care a ajuns cultura însăși — pot da seamă despre vigoarea și rigorile culturii. Or, din acest punct de vedere, ar fi nefolositor să nu observăm — fără a împărți cu prea mare grabă pe protagoniștii unor confruntări în tematiști și estetisti — că mai există un cimp larg de acțiune spirituală, de elaborare a unor precise criterii de receptare critică a operei, pentru impunerea valorilor autentice. „Partizanatul“ de orice natură poate naște atitudini spectaculoase, înflăcărâte, dar nu întotdeauna și neapărat drepte. Condiția păstrării unității unei culturi, condiția esențială este neîndoios îmbogățirea culturii cu noi opere de valoare. Au fost atitea momente în dezvoltarea literaturii cind opere, azi devenite clasice, au fost cu vechime contestate. Asemenea contestări n-au afectat însă unitatea de fond a culturii noastre. Au pus cel mult sub semnul întrebării sau au determinat revizuirii critice, pentru că destinul unei opere nu de-

Extraordinara audiență în fața publicului cititor, sefca cu care se urmărește tot ce se întimplă astăzi în literatură, îi obligă, printre altele, pe scriitorii noștri să-si păstreze cumpătul în așa fel încit să nu apară în fața acestuia în atitudini reproșabile. El, scriitorul, este obligat să țină la prestigiul obștii sale, mai ales într-un moment ca acesta, pe care îl trăim cu deosebită satisfacție, cind ne simțim înconjurați de dragostea, înțelegerea unei mase largi de cititori care și-a pus toată încrederea în noi și care, în același timp, așteaptă atit de mult de la noi! Nu avem nici un drept să-l dezamăgim pe acești oameni și să le înșelăm așteptările! Încit orice încercare de denigrare a obștii scriitoricești, orice încercare de a falsifica imaginea scriitorului — care este după cum am mai spus odată, și tin în mod deosebit la această formulare! — un om al muncii, și încă unul dintre cei mai trudnici și nu un „fluieră-vint“ și nici un „scrită-scrită pe hirtie“, cum le plăcea ticăloșilor și proștilor să creadă și să spună — de a arunca o lumină întunecată asupra lui, de a-i minji chipul, mi se pare a fi mai mult decit condamnat. Astfel de porniri — trebuie spus acest lucru cu toată fermitatea — își au punctul de plecare în afara literaturii și ele nu sint în concordanță cu firea scriitorului român care a fost întotdeauna — excepțiile nefericite nu confirmă nici de data asta regula — tolerant, fără resentimente, plin de înțelegere față de truditarii săi tovarăși într-ale scrisului. Să nu uităm că, la fel ca într-o cumpănită tragedie, Creangă moare doar la citeva luni de la dispariția marelui său prieten. Fără Eminescu, viața pe pământ i s-a părut inutilă, pustie. Să nu uităm de asemenea cit de legat a fost de suflarea scriitoricească, un om „rece“, academic, distant, ca Maiorescu! Ar fi putut trăi oare profesorul de liceu Eugen Levinescu fără cenașul său, fără intilnirile săptămânale cu scriitorii? Citi tineri de odinioară și care sint astăzi clasici în viața al literaturii noastre (să-l cităm doar pe Eugen Ibeleanu) au aflat acolo, la „Sburătorul“, primele cuvinte de îmbărbătare! Dragostea și înțelegerea care îi leagă pe scriitorii între ei mi se par a fi înscrise în specificul profesiei, pe cind resentimentele și ura, trebuie să spunem acest lucru cu toată fermitatea, extraliterare.

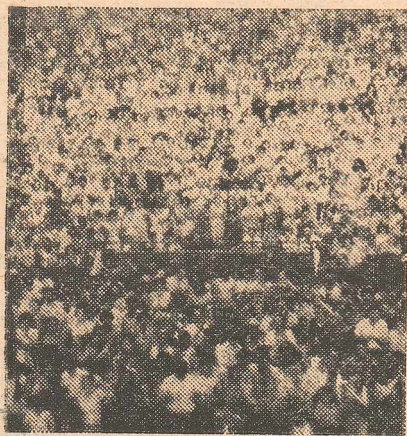
CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR Din nou la drum

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu anunță pe iubitorii muzicii tinere și poeziei un nou turneu în țară după următorul program probabil:

26, 27 și 28 noiembrie, **Galati** (cu participare la Festivalul Baladele Dunării)

29 noiembrie, **Focșani**

30 noiembrie, **Sfintu Gheorghe**

1 decembrie, **Alba Iulia**
Turneul va continua cu o serie de microstagioni în județele:

- Cluj (2-7 decembrie)

- Mureș (9-13 decembrie)

- Brașov (14-18 decembrie)

- Timiș (22-25 decembrie)

De asemenea, intenționăm să fim prezenți pe parcursul acestui turneu și în municipiile:

- Sibiu (19 și 20 decembrie)

- Deva (21 decembrie)

- Arad (26 și 27 decembrie)

- Oradea (28 și 29 decembrie)

Preconizăm totodată organizarea în continuare a unor alte manifestări în Maramureș și Bucovina, încercând să punem în practică și ideea realizării unor excursii pentru iubitorii cnaclului, doritori să participe la întimplările noastre de muzică și poezie.

REVELIONUL CENACLULUI FLACĂRA (primul din istoria sa) va fi organizat în acel loc care va oferi cele mai bune condiții atât membrilor cnaclului cit și tinerilor care vor dori să ia parte la primul lor revelion împreună cu Cnaclul Flacăra.

În scopul realizării acestor intenții, agențiile județene și din municipiul București ale B.T.T. vor pune la dispoziția tinerilor bilete precum și mijloace de transport și cazare în raport cu numărul solicitărilor.

Întimplarea dintr-o sală de clasă

(Cronica 711)

La liceul industrial nr. 36 din București a avut loc o surprinzătoare manifestare a Cnaclului Flacăra. În ziua de 20 noiembrie, Adrian Păunescu s-a întâlnit cu elevii iubitori de muzică și poezie, al căror principal nucleu l-a constituit clasa a X-a B de filologie-istorie care au oferit un spectacol comprimat al Cnaclului Flacăra. Idealul ca arta să fie însușită de oamneni devenea în ziua de 20 noiembrie real. Numerotăm deci ca pe o întimplare de muzică și poezie (cea cu numărul 711) ora de patriotism și dialog de la Liceul industrial nr. 36, mulțumind profesorilor Anca Moraru, Malvina Ciurel, Elisabeta Hurezeanu, Maria Bebeșel, elevilor Cristina Iordăchescu, Codruța Florescu, Cerasela Anghel, Roxana Fileaș, Liliana Ioan, Marcela Mirea, Cătălin Turbăceanu, Dana Neagoe și Luminița Șerban și precizând că s-au cîntat și au fost recitate următoarele lucrări literare și muzicale: „Jurămînt la Putna”, „Te salut generație în blugi”, „Noapte noroasă pe pădure” (muzică eleva Codruța Florescu), poezia „Albatrosul lucid” de Nicolae Labiș, „Domnitorul limbii noastre” (muzica eleva Cristina Iordăchescu). Poezia „În fiecare zi” de Romulus Vulpescu, „Cîntec șoptit (muzica grupului Poesis, versuri Zaharia Stancu), „Lumea de miine” (muzica și versuri Ion Zubașcu), cîntecul „Taina” din repertoriul grupului Ecou, „Ordinea de zi” (muzica George Nicolescu), „Iancu la Tebea” (muzică și versuri de Adrian Păunescu).

Un nivel remarcabil de receptare și de redare a mesajului artistic la Liceul industrial 36 din București.

Patria nepieritoare

Dincolo de cuvinte e Patria nepieritoare, tărîmul limpezimii și-al apelor domoale și al colinelor înconjurare de alte coline spinării ale pămîntului blinde și line Simt Patria aproape. E ființa ei întreagă, e răsufierea-i blindă ce mă înfioară cînd despletind lumina de gene mi se-atîrnă

albastre depărtări zvonind dorul de țară. Voi luneca rizind în iarba-i răcoroasă împodobit cu frunze și păsări cîntătoare și chipul meu plecat pe sufletu-i de ape răsfrînge-va iubirea în veci biruitoare. Simt Patria aproape ca pe o primăvară răzbind prin viscolul istoriei barbare căci mingîierea-i caldă și țară de prihană e-a tuturor nemărginită-nflorare și numai ea ne este adinea vindecare, lumina răsărită din lumea trecătoare.

GEO PADURARU

Doina

Pămînt natal, cu înfloriți salcîmi iluminînd la tîmplele-amintirii, pe litere, dacă mă-ntorc, eu îmi aduc în cîntec viscolul privirii.

Că nu-i nimic mai pătîmas ca un lunatic dor de-ntoarcere acasă cînd se aprind pădurile de-alun și se gătește gîla de mireasă...

Întîrziu, pareă, și sub pragul casei încă mai cîntă greierii tîrziu — se-aud copiii-n singe și în oase-i dealul acelei lungi copilării...

S-au îndulcit porumbele pe cîmpuri, călătoresc pădurile prin vînt, mama veghează pe un grui țarina și îi astupă rările plîngînd.

Mi-e dor de păsări și mi-e dor de lutul aprins în taină seara pe gorgane, pe unde piere-n aburi începutul te caut mult, bunicule Ioane...

„Cum se coboară-n vale inserarea se mai aud doar clopote de iarbă — satul și-atinge pîntecul de stele și-adoarme-ncet, cu greierii în barbă...”

EUGENIU NISTOR

Ars poetica

Ascundeți toate hamurile sufletului meu
Care vrea să se joace
Atența la ordinea publică
Dacă voi găsi hamul cerului
Îi voi roade zăbala
Și voi răsturna Universul.

Avatarii

Pădurile-mi incolțiră în ochi —
Nu mai văd decît rădăcinile —
De deochi, de deochi
Nici o mamă să-mi descînte nu e

Sevele răzvrătite-s-a între tîmple
Sparte-s lacătele, goală visteria
Întru mine ghicesc e-o să-ntîmple
Atomul — materia

M-au invadat stejarii — nu mai pot
Nici să mă plîng, să dorm am uitat —

Scena și puntea

(Urmare din pag. 9)

Anatol Vieru și Tiberiu Olah, despre mezosul visceral al lui Cornel Țăranu și Doru Popovici sau Mihai Moldovan? De pitorescul vital, incomparabil, al prozelor lui Eugen Barbu și de forța estetică, inconfundabilă, a prozei lui N. Breban? De simțul critic al lui Nicolae Manolescu și gustul estetic superior al lui Lucian Raicu și Al. Paleologu? Mă opresc o clipă la unul din numele pronunțate în urmă: Mihai Moldovan. Mare compozitor, cu o operă aproape definitiv încheiată în clipa morții — ivită dureros de prematur, cu un an în urmă — Mihai Moldovan (compozitor strălucit, muzicolog și literat) stîrnea destule invidii în timpul vieții; omul era incomod, exploziv, uneori brutal (mai ales brutal prin sinceritate). Ca unul care am fost „o viață” prietenul apropiat al acestui artist desăvîrșit, sînt cuprins de uimire să constat că, acum după ce a murit, este mult mai cîntat la radio și (de) filarmonicile din țară. Întreb: oare chiar trebuia să... moară pentru a i se recunoaște geniul? Oare nu ne ajunge și nu învățăm suficient din cazul **Odoejeja** — ca simbol al geoziei în cultura românească — pentru a ne gândi, în fine, că numai din unitatea ei viscerală — datorită a noastră, a tuturor — cultura românească, noi toți putem ajunge la un cîștig universal, înlăuntru și în afară? Că recunoscînd eu adevărat valoarea tuturor celor din jurul nostru, **ne recunoaștem și ne redescoperim implicit pe noi — mai bine, mai mult, mai adevărat?**

Dar în sfera culturii, a artei intră și aceste „paliere” de interes public major, „itinerant”: muzica, teatrul, cinematograful, spectacologia, domeniul cărora critica ar trebui să le facă o mai puternică mai elevată și mai ritmică „difuzare”, ca semn suprem al înșeși relației ei cu publicul mare, căruia toate aceste arte i se adresează în mod fatal.

Constelația lirei

Cînd voi pricepe stelele, socot
Că m-oi întoarce în sat

Bălăbăindu-mi mîinile bețive
Orb de păduri, e-obrajii numai coajă,
Acum, bătînd mătîni milostive
Îmi lua-voi lumea-n cap spre plajă

Și nevăzut de nimeni, nevăzînd,
Voi aștepta să-mpăduresc cu-ncetul
Nisipul tot al stelelor căzînd
Și ochiul lunii, răsturnat, Poetul.

AURELIAN PAVELESCU

Sub trei culori

Să ne știm țara-n lanuri luminate
Efigia-i în rod intruchipat
Sub trei culori mereu în libertate
În timpul nostru viu și-adevărat.

Să ne știm fapta tot mai către soare
Și împlinită-n dorul românesc
Îngemăînd în stea cutezătoare
Supremul erez al celor ce mucesc.

Să punem imnul vieții în pridvor
Izvor lingă izvor clădînd în trepte
Înseam de înălțimi spre viitor
Din aurul ideii înțelepte.

Ce este azi și ce se va mai face
Sub nimb de comunism vizionar
Va lumina sub cer senin de pace
Cuvînt și muncă, drum de făurar.

PAVEL PEREȘ

Șah

coboară toamna, iar coboară... ah! —
nu este geamăt și nici strigăt nu e;
e o silabă care ține-n șah
cuvîntul meu cu miros de gutuie
este un ah ce mi-i atît de drag,
un ah că, poate, încă se mai poate
metafora mută de pe zig-zag
și visul de pe liniile moarte

și se anunță brumă și se mai
anunță un turnir de crizanteme —
așteaptă lăncii și mai așteaptă cal
și eu — heraldul gloriei supreme

ah, ce frumoasă-i toamna care suie
aroma-n fructe, care ține-n șah
cuvîntul meu cu miros de gutuie
și bruma mea de nemurire... ah!

IONEL CREȚU

Tot satul miroase a piine

Nu i-au trimis nici o veste,
dar simțea că trebuie, să se-ntoarcă
—
lingă cerul cu ploii ale belșugului,
lingă ogorul inverzit după trecerea iernii.
Iată școala cea nouă, iată caii
concurînd, tanfoși, traetoarele.
Lanul de griu se-aburea pînă în munți;
piinea se coace-n cuptorul din mijlocul
satului;
despre catrința albă a mamei, deșigur,
se vor scrie balade. Tot satul miroase a
piine

în anofîmpul tinereții și al rodirii,
cînd pămîntul cald foșnește cu spice.

Nu i-au trimis nici o veste,
nimeni nu l-a chemat;
dar l-a cuprins un dor de pămînt —
un dor de-ai lui și de satul natal,
în care, știu, va rămîne.

BARTIS FERENC

în românește de DIM. RACHICI

L-am cunoscut pe Radu Sergiu Ruba pe cînd era student al Facultății de Limbi Romane. L-am reîntîlnit apoi ca profesor de limba franceză la Centrul școlar nr. 1 pentru deficienți vizuali din București. Tot atunci, cred, am cunoscut și poezia lui — profundă, purtată de ironie prin imagini neașteptate, provocînd ambiguitatea imagistică, învăluitoare, „aeropurtată”. Am avut satisfacția de a-l vedea pe poet debutînd aproape concomitent în „Flacăra” și în „Luceafărul” (1980) și de a-l regăsi, anul acesta, printre laureații concursului de debut al Editurii „Cartea românească”. Recent, am fost încîntat, ba, pot spune, fericit să afl că Radu Sergiu Ruba a obținut premiul al treilea, secția poezie, la concursul internațional de literatură scrisă de nevăzători, ediția a XI-a, organizat o dată la patru ani de către „Jewish Braille Institute of America”, la care au participat 700 de concurenți din 20 de țări. Să-i urăm tînrului laureat „la mai mare” și cele mai prietenești felicitări.

ION COJA

Elegia

de la 28 Septembrie

Parcă sînt eu
înfundîndu-mă în cartier ca-ntr-un
arbore genealogic,
admîrînd la-ntîmplare
în cadrul orei zilnice de admirat,
sînt eu tîrînd și curmînd linia
străzilor
ca pe un fir dintr-un clozap
necunoscut
(un fel de Laheșis Quartierensis).
O banalitate complicată îmi îngroapă
drumul,
aruncă și eu cîteva truisme populare
peste omoplat
și parcul se dă la o parte
de parcă n-ar fi fost,
de parcă nu s-ar fi exercitat.
E ora la care
ascult luciditatea aprozînd pe la
colțul

și-mi povestesc în gînd
imaginea deșurubată a căderii —
o parașută,
o autodistrugere din fustă în fustă.
Și-o țin tot așa, reflectînd realitatea,
ascuțîndu-mă printre umbrele subțiri
ale mecanicii cerești,
e-o arcuire de tumbă pe deasupra
iluziei

închid și eu un cerc,
mă opresc în tîntul din urechea
dreaptă

ca-ntr-o barieră de Verg,
ieșită pe nu știu unde din zid,
m-ar duce ea, patiseria, cu zăhărele,
ea știe mișcarea și calea și țelul...

RADU SERGIU RUBA

de personalizare și autentificare ca fenomene sociologice ale (ne)număratelor forme culturale-artistice în impact cu marile publice și cu preferințele și gusturile acestuia.

Podul, scena și puntea s-ar fi putut intitula, poate la fel de potrivit, aceste gînduri.

Cînd valorile artei se află în... pod — așadar la începuturi — critica le trece cu vederea, desi, tocmai acum, în această fază, rolul ei ar fi cu adevărat util, fiindcă ar interveni în meandrele, în procesul unei posibile formări profesionale.

Pe ceaaltă treaptă — pe care am numit-o simbolic scena —, cînd lucrurile sînt mult mai clare și cînd posibilitățile de pedagogie estetică a(le) criticii sînt mult mai reduse — critica este, din alte motive, reticentă ori pătîmasă, pentru a nu spune din nefericire: grupulară; ea nu participă, de pildă, la aplauzele eului suprem, pentru care sînt pledat, cu o serie de exemple, în rîndurile de mai sus. Să fie oare pentru că își conservă forțele pentru a respinge din ceteștea artei non-valoarea? Ce bine ar fi, dar nu e; nu-mi amintesc să fi văzut pînă acum filme proaste care să fie scoase de pe ecran datorită intervențiilor criticii. Nici piese de teatru — căci mai sînt destule —, ori cărți care stau sub semnul nereușitei...

Oare „puntea” — care nu dă semne să fie ancorată prea bine nici de un tîrm nici de celălalt — să fie ea mai sigură și decît apa, și decît malurile și decît pămîntul (în general), pe care ea e chemată să le unească?

Să fie, oare, puntea mai bună, mai înaltă, mai trainică, mai solidă, și mai dreaptă, și decît podul, și decît... scena?

Să se facă... puntea a nu vedea că tocmai acum, tocmai azi, în aceste momente, e nevoie, e multă nevoie, de înalta ei magistratură estetică? De puterea ei care — mai ales cînd e vorba de unitatea culturii românești de azi — nu poate fi, să recunoaștem, decît de natură politică și morală.

Polemici cordiale

La Teba, mult după moartea Sfinxului

(Fragment)

De fapt, ce-am venit să căut aici? Sfinxul care-l aștepta pe Oedip la intrarea cetății? Doamne, iartă-mă, când o să mă conving că nu trăim în mituri? Și că umblind cu ochii închiși, risc oricând să fiu apostrofat: „Hei, tu, acela care mergi cu capul în nori, unde te crezi? Și în ce vreme? Dacă ai chef să mergi cu ochii închiși, dă-te la o parte. Nu-i incurca pe ceilalți. *Primum vivere, deinde philosophari...*”

Deschid, prin urmare, ochii și văd că nu e nici o moviță aici, la intrarea în Teba. Și nimeni nu pune întrebări. Mașinile și pietonii își văd de treburile. Nimeni nu pare să aibă poftă de legende.

Ca și la Micene, unde firmele te pot, inițial, amăgi: Barul „Ahile”. Restaurantul „Menelau”. Hotelul „Frumoasa Elena”. Cafeneaua „Ifigenia”. Îți trebuie ceva timp până te lămurești că Homer a fost pus la treabă ca să aducă clientelă.

Dar să presupun că la intrarea Tebei ar exista o moviță și că pe ea ar sta cocoțat sfinxul, întrebându-mă cum obișnuia: „Ce merge dimineața în patru picioare, la amiază în două și seara în trei?” Ce-ar fi atunci? Mi-aș umfla pieptul și aș răspunde „omul”? Ce valoare mai are azi un asemenea răspuns când chiar pentru antici el era prea sumar? Care „om”? Socrate sau unul din cei care i-au dorit moartea?

E drept că străzile amintesc de numele antice, dar se pare că și cei care au hotărât cum să fie ele botezate cunoșteau destul de aproximativ istoria și legenda. Altfel n-ar fi fost atât de departe strada Oedip și strada Locasta; strada Oedip fiind, în schimb, vecină cu strada Epaminonda.

Fintina unde Oedip și-ar fi spălat miinile de singele patricidului nu mai există nici ea. Și nici nu mă mir că a dispărut. S-au săvârșit de atunci destule crime reale.

Trece un grup de tineri în blugi, ascultând Abba la casefon. Unul dintre ei seamănă, s-ar zice, la figură cu Oedip, așa cum e reprezentat pe vasele antice grecești. O clipă mă amuz gândindu-mă cum ar suna dacă l-aș opri și l-aș întreba: „Ce merge dimineața în patru picioare, la amiază în două și seara în trei?” Ar ride, probabil. Dacă nu cumva m-ar crede nebun.

Sau m-ar privi cum am privit eu o familie gălăgioasă de americani care se fotografiază de zor pe Acropola. Tatăl, mama, doi băieți și o fată. „O.K.?” întreba vesel unul din băieți, cu pantaloni verzi de plastic, ridicând miinile și așteptând să fie fotografiat răstignit pe imaginea Parthenonului. Acest „O.K.” suna acolo la fel ca strigătele de război ale perșilor la Salomina.

Nietzsche, Renan, Goethe, toți cei care au fost preoțupați de Elada, au lucrat pentru agențiile de turism grecești. Dar aici vin extrem de puțini turiști. Teba nu mai e decât un oraș provincial, așpit în cimpie, cu o statuie a lui Alexandru cel Mare, ridicată într-o piațetă din apropiere. O văd de aici.

Tinărul și orgoliosul rege, înfățișat călare, cu sulita în mina dreaptă și scutul în stînga, a poruncit, din cite țin minte, incendierea Tebei și n-a cruțat decât o casă, aceea a lui Pindar. Mă întreb, așadar, dacă, ridicându-i o statuie, Teba l-a omagiat pe cuceritor sau slăbiciunea lui pentru poezie.

Alexandru știa, însă, că istoria nu poate dura singură; că armele ei ruginesc; că mărfurile ei se consumă, iar căruțele ei se uzează; că fără spirit, fără cultură, nu există eternitate. El știa toate acestea, probabil, din moment ce și-a dorit un poet de talia lui Homer care să-l cînte ca pe Ahile; și pe care nu l-a avut. Tinărul discipol al lui Aristotel va fi regretat această lacună până la sfîrșit, privind cum se ridică praful în urma armatelor lui.

Abia acum observ că sulita lui Alexandru cel Mare e îndreptată spre locul unde m-am așteptat să fie o moviță. Poate de aceea sfinxul a dispărut. S-a refugiat în muzeu.

Dar istoria pune întrebări mai dificile decât aceea a sfinxului. Caracalla, de pildă, a fost ucis de propria sa gardă în timp ce cobora de pe cal să urineze în marginea drumului. Victima era un monstru. Ucigașii nu erau nici ei departe de aceeași condiție. Ce să refuzi mai întii?

În loc de răspuns, mă gândesc la o frază a lui Stefan Zweig pe care n-am înțeles-o: „Tot ce s-a întîmplat s-a întîmplat bine”. Cum adică? Omul poate spune: „N-am avut noroc”. Sau: „Eu am vrut altfel”. Sau: „Nu eu am făcut asta”. Dar când declari că tot ce s-a întîmplat s-a întîmplat bine, nu mai ai dreptul la nimic. Pentru că ai acceptat tot ce s-a întîmplat.

Îmi aduc aminte de sfîncii pe care l-am văzut prin muzeele grecești. Toți surid. Toți au gurile încheiate. Ei nu cunosc alte întrebări decât cele cu care venim noi în fața lor.

Așadar, ce este, totuși, ființa, care merge dimineața în patru picioare, la amiază în două și seara în trei?

Cineva îmi povestea despre un copil, că plîngea de cite ori apunea soarele. Nimeni nu-și explica de ce, iar medicii n-au reușit să precizeze un diagnostic. Părinților nu le-a rămas decât să se bucure când ploua sau era nor.

Mai există oare un animal, în afară de om, care să plîngă dintr-un asemenea motiv?

Dar, un luda e cu neputință în restul zoologiei. Am fost totdeauna convins că în istoria omului există două etape. În prima etapă, care s-a încheiat demult, omul a descoperit demnitatea de a se ridica în două picioare. În a doua etapă, care a început demult, dar nu s-a încheiat încă, omul a descoperit, prin cultură, demnitatea de a ieși din peșteri.

Un alai de nuntă se oprește în piațetă, urmărit de privirile curioșilor rămași pe treptele bisericii. Se fac fotografii lângă statuia lui Alexandru cel Mare, celibatar convins. Toți rid. Sint veseli.

Peste drum de biserică e un cimitir. Rivalul lui Dumnezeu este moartea. Dumnezeu și moartea, de o parte și de alta, iar noi la mijloc, ca între două pietre de moară.

Noi? Care „noi”? Am văzut oameni frumoși în suferință și pe alții tăvălindu-se în noroi sănătoși. Deci care „noi”? Care om?

Și pentru prima oară înțeleg, se pare, de ce locul sfinxului de la Teba a rămas gol și de ce toți sfîncii pe care l-am văzut prin muzeu surid, tăcuți. Ei ne lasă să ne punem singuri întrebările de care avem nevoie.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Adaos la o polemică epistolară

Sper că, măcar, unii dintre cititorii mei își vor mai aminti că acum câteva luni am evocat în două numere succesive din Flacăra, cu titlul Stere - Kirileanu polemizînd epistolar, un episod din 1906, privind „Viața Românească” și o afirmație calomnioasă azvîrlită într-o discuție de cafelea bucureșteană, pe care C. Stere - formalizat și iritat - a urmărit să-l afle cu certitudine soriginea. Și îmi previn lectorii, atît pe cei statornici cît și pe aceia întîmplători, că nu intenționez să-mi sacrific spațiul rubricii, recapitulînd vechea poveste sau să dau cel puțin un rezumat al ei, care nu-și mai are sensul, ci doar să menționez că amestecați în toată treaba asta de altădată au fost Ion Simionescu, C. Stere și Moș Ghiță Kirileanu și că am scos atunci la lumină polemica epistolară dintre C. Stere și Kirileanu - protagoniștii principali ai disputei - despre Ion Simionescu nefiind vorba decât în subsidiar.

În rîstimpul scurs însă, alte documente date în vileag de alți îmi impun o revenire, care completează, cu oportunitate, întreaga problemă și, în acest scop, înainte de a mă folosi de ele, deschid o paranteză: am pe masa mea de lucru un foarte interesant și neașteptat volum - al pătrulea - tipărit la aceeași editură - Editura „Minerva”, Scrisori către Ibrăileanu, ieșit proaspăt în îngrijirea lui Mihai Bordenianu, singur, pentru că celelalte au fost rodul singurinelor unui colectiv care l-au avut în frunte pe Mihai Bordenianu.

Transcriu din cuvîntul lui explicativ la această lucrare: „În Nota asupra ediției, la volumul al III-lea se spune: cu acest volum se încheie publicarea arhivei literare Ibrăileanu, aflată în prezent la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” din Iași”, ca imediat după aceea s-a adăugat: „Dar iată că după nouă ani de la editarea volumului al III-lea de Scrisori către Ibrăileanu, ne simțim datorți să scoatem și un volum al IV-lea, deoarece între timp o parte a Arhivei Ibrăileanu, rămasă familiei, a intrat în fondul Bibliotecii universitare „M. Eminescu” din Iași, iar dintr-o ladă cu arhivă de familie a lui G. Ibrăileanu au mai putut fi scoase încă multe documente importante.” Și închid paranteza.

Aici, în acest op al IV-lea, am găsit, în afara scrisorilor purtate între

C. Stere și Moș Ghiță Kirileanu, pe care le publicasem în Flacăra, și un schimb înțepat de epistole, pe aceeași temă, de care nu știam nimic, între Ion Simionescu și C. Stere. Și nu mi se pare că știu de puțin curios că ele ajung - date probabil toate de Stere - în arhiva Ibrăileanu, fiindcă erau legate de „Viața Românească” și nimeni ca el nu le-ar fi păstrat cu mai multă grijă.

Le reproduc din acest ultim volum, întocmit de Mihai Bordenianu:

1 / XII-1906

Stimate Domnule Stere,

Din niște rînduri primite ieri de la Dl. Teodorescu-Kirileanu aflu conținutul scrisoarei - somațiune ce l-aș trimis la o înștiințare intimă, făcută mie, despre niște zvonuri privitoare la revista al cărei unul din directori sînteți dv. (cel de-al doilea director, la întemeierea prestigioasei „Vieți Românești” era, după cum se știe, Paul Bujor - n.n.)

Deoarece nu am avut niciodată prilejul a sta de vorbă cu dv. asupra celor scrise mie de un prieten, m-a mirat mult nu atît intervenirea dv., cît pomenirea numelui meu. Dorind mult să fie scutit de a servi drept armă pentru cauza dv., care nu poate fi și a mea, v-aș rămînea cu totul îndatorat dacă în corespondența ce aveți de gînd să o lungiți, au v-ați mai referi la persoana mea. Sperînd în îndeplinirea acestei neînsemnate rugămînți, vă rog să primiți salutările mele colegiale. Prof. I. Simionescu.

Stimate Domnule Stere,

Necunoscîndu-vă scrisul, am apucat să rup coperta în care era cuprins răspunsul dv., pe care-l știam înainte de a-l citi. Cred de datorita mea să vi-l trimet îndărăt spre a nu se pierde în neorînduiala hîrtoagelor mele. Scrisorile pot servi de minune la caracterizarea personalităților, după cum o trăsătură de penel, în aparență neînsemnată, poate să deie unui portret asemanarea perfectă cu originalul. Prin aceasta sper că voi aduce un serviciu prietenilor dv. care o dată s-ar încerca să descrie personalitatea Dv. Primiți salutările cordiale ale lui I. Simionescu.

Iată și răspunsul, mai lung, pe care-l dă C. Stere, la 2 decembrie 1906, la prima scrisoare a lui Ion Simionescu:

Stimate Domnule Simionescu,

Motivele actelor mele ce vă interesează, sînt foarte simple. Primînd o înștiințare pozitivă că d. Kirileanu, prietenul dv., vă afirmă categoric, într-o scrisoare,

o calomnie urită la adresa Vieții Românești, fiindcă dv. însuși ați avut bunăvoința de a comunica cuprinsul scrisorii și altora, am vrut să am o probă scrisă asupra faptului. Și deoarece îmi erau cu desăvîrșire indifferente motivele pentru care dv. ați ținut să lărgiți cercul acestei „informațiuni intime”, cum o numiți dv., și fiindcă tocmal pe de o parte, cum observați și dv., n-am avut fericirea să stau de vorbă cu dv. și nu aveam nădejde să am această fericire pe viitor iar, pe de altă parte, dindu-mi seama că „o cauză a mea nu poate fi și a dv.”, chiar cînd este vorba de onoarea revistei ce ați ilustrat-o și dv., intrucît pentru moment, nu se poate prevedea ca dv. să mai aveți interesul să faceți din cauza dv. o cauză a mea, - m-am adresat la izvor, la informatorul dv. și sînt în plăcuta situație de a vă înștiința că am reușit să capăt proba de care aveam nevoie.

Să credeți că n-am întrebuitat numele dv. ca „armă” pentru această cauză, precum puteți fi sigur, că nu mă voi servi de astfel de „armă” nici într-o altă cauză. Dar trebuie să precizez un fapt material în care și dv. ați luat un rol; am avut singurul mijloc de a desemna persoanele, oricît de ilustrate sau obscure ar fi ele, de a le înșira numele, prenumele, profesia și domiciliul. Și oricît aș vrea să vă servesc, dacă și pe viitor ar trebui să desemnez persoana dv., voi fi silit să recurg la același mijloc, fără a vă cere consimțămîntul care, după legea în ființă, - să costeti pe un avocat și profesor de drept - nu este necesar.

Sperînd că veți găsi îndestulătoare această umilă argumentare, vă rog să primiți salutările mele colegiale, C. Stere.

Cu asta, consider întregit dosarul polemicii epistolare dintre C. Stere și Moș Ghiță Kirileanu. Și aș vrea doar să-l felicit călduros pe Mihai Bordenianu pentru buna idee de a ne pune la îndemînă un material atît de relevant în cunoașterea unor oameni din alte vremi, pentru scrisorile fantomaticii Alice Călugăru, indeosebi, adresate lui Ibrăileanu și Topircleanu, ale Mariei Stere, cea dintii soție a hultului luptător politic și reformator social, ca și pentru ostenele depuse în abundențele note lămuritoare care însoțesc aproape toate epistolele, ca să le facă mai ușor înțelese lectorilor actuali.

L. KALUSTIAN

La Ruginoasa, între un sfîrșit și un început de neliniște

Un secretar adjunct al unui comitet comunal de partid se ocupă indeobște de întîmplările în care se dezvăluie sufletul comunității, conștiința ei. Toate satele românești au un suflet mare, încăpător de-fapte și rosturi ce au însemnat urme clare în răboajele timpului. Dar sînt sate și sate, și citeva dintre ele au chiar un suflet foarte mare. Un astfel de sat este și Ruginoasa lui Alexandru Ioan Cuza, unde trăiește și se zbate pentru omenii săi tinărul comunist Petre Roșu.

În 1976, cînd a fost ales secretar adjunct al Comitetului comunal de partid Ruginoasa, Petre Roșu putea foarte bine să creadă că ori cu el, ori fără el satul același renume l-ar fi avut între celelalte. Ori cu el, ori fără el, lecția de patriotism și înaltare sufletească a Ruginoasei, ultimului mare domnitor pămîntean ar fi stîrnit și în locuitori, și în călătorii care-l călcau pragurile același ecou. Însă treburile, la data aceea, se arătau a sta oarecum altfel, adică nu atît de frumos. Simbolurile măreției marelui sat românesc se ruinaseră și se răzletiseră, fie din cauza ultimului război, fie din nevăzarea celor ce au supraviețuit războiului, iar în privirile și în inima oamenilor, firesc, ele se micșoraseră pînă la dimensiuni neîngăduite, adică nemeritate. Nimic nu se mai lega cap la cap pentru a face elocventă o istorie de o neînțeleasă strălucire. Și apatia, se știe, dizolvă orice elan. Pornite pe la începutul anilor '70, lucrările de reconstrucție ale castelului lui Alexandru Ioan Cuza trenau împotmolindu-se întruna, fie din lipsă de materiale, fie din lipsă de mînă de lucru, fie dintr-un straniu dezinteres. Iar exponatele din muzeul comunei abia înmîneau un fir cît de cît logic, dar flagrant discontinuu, al unei istorii trăite cu patimă și cu mult folos pentru țară. Și atunci Petre Roșu a înțeles că înainte de a sta o mistu-nă vrednică. Și, spre cinstea lui, și-a asumat-o cu habotnicia curentă a celor ce știu să ardă în flacăra unei meniri.

Sîntem acum în anul de grație 1982, spre sfîrșitul lui. Castelul lui Alexandru Ioan Cuza se arată a fi astăzi cu totul și cu totul altceva decât o ruină sordidă de la care călătorul, cit ar fi fost el de tare, își abătea întunecat și intristat privirile, pentru a-și șterge o lacrimă. Renovat, reimplinit în strălucirea lui de odinioară pînă la detalii u-necori insignifiante, va fi inaugurat curînd, chiar în acest noiembrie, cu fastul cuvenit unui eveniment de excepție. O duzină de ani a durat reconstrucția lui și jumătate din acest rîstimp dureros de lung, pe partea indemnurilor și a neodhnei, a pîrghiilor strecurate încăpătînat sub indiferență, a stat pe umerii comunistului Petre Roșu. Și, totodată, pe umerii primarului Florin Gădea. Pe la oamenii satului, dar și din locuri îndepărtate mult de vatra dintotdeauna a Ruginoasei, s-au recuperat o mulțime de lucruri și obiecte, aparținînd odinioară castelului sau numai epocii strălucirii lui, cu o tenacitate de laudă. M'ci în parte, toate cresc în priviri și în cuget cînd stau laolaltă, încălzindu-se unul pe altul. Apoi a fost reorganizat și muzeul comunei și un lung șir de donatori, la stăruințele lui Petre Roșu, i-au adăugat an de an ființa, cu zeci și zeci de mărturii ale unui fel anume de a

dura în lume. Știm astfel mai multe acum nu numai despre trecutul Ruginoasei, ci și despre civilizația acestui trecut. Ștefan Dupalău, Dumitru Panciu, Maria Bodoașcă sau Vasile Rotaru, între mulți alții, alături de acest inimos Petre Roșu, sînt de fapt noii lui citorii. Reunită sub același acoperiș cu muzeul, în vecinătatea imediată a castelului, a reinflorit și biblioteca satului. În inima a toate, stă acum tinărul muzeograf Petrea Irincuc, un dăruit al profesiei, incapabil să doarmă cînd știe că ceva sau altceva nu s-a rînduit încă la un loc cuvenit. Și ce poate fi mai reconfortant pentru un tinăr absolvent al unei facultăți de istorie decât să ajungă pe un me-leag unde istoria e vie și grăitoare și unde oamenii care s-au învrednicit să țină în miinile lor destinele unei comunități chiar cred că știința istoriei poate fi o bună terapeutică pentru conștiința contemporanilor?

Astfel, după atîtea și atîtea peri-peții, castelul din Ruginoasa, din renașterea căruia strădania de zi cu zi a secretarului adjunct Petre Roșu face parte integrantă, va fi inaugurat la 23 noiembrie a.c. Dar neliniștea tinărului activist nu va fi mai mică nici de acum înainte. De pildă, primăria din Iași ține cu ghearele și cu dinții de candelabrele care au fost altădată ale castelului lui Alexandru Ioan Cuza și recuperarea lor pentru complexul muzeal de la Ruginoasa nu se anunță a fi o întreprindere dintre cele mai ușoare. Poate presa culturală din Iași va avea și ea un cuvînt de spus în această dispută a ambitei desarte cu devotamentul luminos pentru imaginea nealterată a trecutului nostru. Steagul arborat la moartea domnitorului și acoperămintul tricolor din ziua coborîrii lui în pămîntul Moldovei au ajuns pe la Fălticeni. Veselele castelului de altădată mai stă într-un depozit de la Poșada. O trăsură de epocă, o oglîndă, un potir, alt potir, iarăși, se știe unde sînt și pentru fiecare în parte, și Florin Gădea, și Petre Roșu, și Petrea Irincuc vor arunca în luptă toată puterea lor de convingere. Și cu asta am spus aproape totul despre cheile împlinirilor Ruginoasei de astăzi, rotunjite pe partea sufletului și a conștiinței. În strădania sa, Petre Roșu, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid Ruginoasa, nu a fost și nu e rămas singur.

MIHAI PELIN

Viața la 1000 de metri

(Urmare din pag. 8)

— legile 53 și 59 din 1974 și se referă la situația pământului în zonele de munte. Dar situația pământului în zonele de munte ar trebui considerată odată cu starea de fapt a populației din virful muntelui. La Jina se constată o excepțională stabilitate a populației. Practic, comuna e închisă și asta prin forța lucrurilor. Jinarii, cind pleacă de aici, pleacă numai ca să se întorcă. Cu totul sint doar 7 navetiști la 4800 de suflete. Profesorii și funcționarii, cu foarte rare excepții, sint jinari. Oamenii se nasc, trăiesc și mor la Jina, cu finețele, oile și ocupațiile tradiționale. Pământul, dat fiind schimbările în viața omului, trebuie transmis cumva de la un om la altul. Cum? El nu poate fi vindut, nu dă voie legea. Și, atunci, se întocmesc o sumedenie de acte care acoperă un adevăr: că pământul e trecut de la un om la altul, de fapt, prin vânzare. La primărie se scriu hirtii peste hirtii, ca să se respecte, în aparență, o lege perfect adecvată trebuirilor de la șes, unde pământul e în folosință obștească, dar inadecvată la munte, unde finețea e muncită de cel ce o are. La Jina nu-i o situație specială. La Jina e chiar situația de la Jina, care-i aceeași și la Poiana, și la Rod și în toate așezările de sus, de la munte, unde baza e creșterea vacilor, și nu porumbul, planificat — cum am văzut — ca o abstracție pe un pământ ce dă dintotdeauna fin, nu porumb. Dacă transhumanța e legea vitală a oieritului, nu-i firească să se întocmească o lege, astfel încât să o știe și primarul de la șes, care alungă turmele de pe ogorul rămas, după culesul bun doar pentru pășutul vitelor? Dacă aceasta-i situația finețelor de la 1000 m înălțime, nu-i oare drept să se facă în legile generale de folosință a pământului în țara noastră specificațiile de natură a-l face pe oier să se simtă în legalitate, atunci, cind își crește oile? La munte, fără slănă nu se prea poate trăi. Sus la munte e frig și e nevoie mare de calorii. Fără porc, familia oierului o duce greu. Pavel Hulea, cum am văzut, a contractat un porc și l-a dat, la timp și la greutatea convenită, statului. Dar se poate crește un porc cu fin ori cu cartofi, dar? Muntenii sint crescători de animale renumiți. Ca să-i respecte contractele, trebuie să li se dea cele stabilite din capul locului prin contract: grăunțele. La munte, bogăția o dau animalele. Din cauză că nu toată lumea ia aminte la legile vieții de la munte, iată, e nevoie de o lege a județului Sibiu, ca să nu-i mai instrăineze muntenii oile. Bun, și dacă nu ies oile din județ prin vânzări, iarna, unde să pască? Finul, cit este, nu ajunge, fără a mai socoti că trebuie ajutat cu fin și șesul. La Jina, problemele de viață și chiar de moarte, acestea-s.

Să nu copiem pe nimeni. Să folosim experiența noastră veche de mii de ani

Dr. ing. Vasile Cardașol este directorul Institutului de cercetare și producție pentru cultura păștilor din Brașov. Este unul din cei mai tineri directori de institut de cercetare, face parte din „noul val”, să ne exprimăm astfel.

— Tovarășe director, după cea de vinător, meseriile de agricultor și de păstor, cu care se înrudesc indeaproape preocupările institutului, sint cele mai vechi. Și iată-ne roșind în legătură cu ele cuvinte intrate mai de curind în obișnuința noastră; productivitate, exploatare intensivă, valorificare la potențial... Să intrăm, vă rugăm, în amănunte.

— Direcțiile de cercetare ale institutului, vorbim doar de cele mai importante, sint: ameliorarea și producerea de sămânță la graminee și leguminoase perene de pășite, tehnologia păștilor permanente, adică naturale și a celor semănate, valorificarea prin pășunat a păștilor, calitatea și modul de conservare a furajelor de pășite. Înainte de a trece mai departe, să spunem că nu sintem singurii care ne ocupăm de aceste probleme. La Pitești, Timișoara, Jucu și Vaslui funcționează stațiuni de cercetări subordonate institutului, care, pe lângă problemele de cercetare generale se ocupă îndeosebi de cele specifice zonei. De asemenea, majoritatea stațiilor de cercetări agricole au și microlaboratoare care studiază problemele specifice pa-

șiștilor. În fiecare județ sint întreprinderi de îmbunătățire și exploatare a păștilor.

— Modul acesta de organizare denotă importanța care se acordă exploatarea păștilor. Unde am ajuns astăzi? Ce rezultate am obținut?

— Sint rezolvate verigile importante. Cercetarea oferă soluții optime pentru toate fazele importante ale procesului tehnologic. S-au creat 17 noi soiuri, din care 10 sint omologate. Ele răspund obiectivelor de ameliorare pe care ni le-am propus. S-a reușit mărirea perioadei utile prin crearea de soiuri tardive, creșterea producției în paralel cu îmbunătățirea calității și a rezistenței la daunători și frig. Oferim soluții optime pentru pășitul semănat și pentru cele permanente, este studiată problema degradării și a refacerii păștilor. Este stabilit modul optim de exploatare a păștilor pentru pășunat.

— Ce producții se obțin în unitățile de producție și în cercetare? Ce estimăm pentru următorii ani?

— Pe hectar, fără intervenție, producția se estimează la 5-6 tone. În producție se obțin în medie 9-10 tone. În 1985 trebuie să ajungem la 18 tone. În condiții experimentale, pe loturile noastre, avem o producție de peste 30 de tone.

— Diferența dintre rezultatele obținute în cercetare și cele din producție este foarte mare. Care sint cauzele? Funcționează, cumva, o mentalitate greșită?

— Aici sint multe de spus.

— Să le spunem.

— Mai există părerea că iarba crește oricum. Bineînțeles, nu e așa. O mare parte din furaje se pierde pentru că nu se face recoltarea în perioada optimă. Se obține o cantitate mai mare în dauna calității. Și nici măcar atât nu se cîștigă. În loc să se ia 3-4 coase, așa cum este tehnologia corectă, se cosește odată finul, îmbătrinit, cu mult material lemnos, celulozic, cu calități nutritive reduse și se mai face o coasă de otavă. Deci, nici cantitate nu se obține așa cum se speră. Atenția multor fermieri este îndreptată numai spre cultura de cîmp, spre cultura mare. Sistema de mașini de recoltat

nu este încă suficient adecvată condițiilor de relief și de clima. Concentrarea mașinilor nu este întotdeauna cea mai judicioasă. În zona montana ploaia la 5-6 zile, dacă nu chiar mai des. Perioada optimă de recoltare este doar de 10-12 zile. Pentru a se obține mai multe coase, ea trebuie respectată. În practică, recoltarea se face uneori și în două luni. Concentrarea mașinilor trebuie făcută pe zone climatice și de relief. În multe unități, îngrășămintele destinate păștilor sint returnate spre culturile de cîmp. Echilibrarea îngrășămintelor este un alt aspect care se neglijază. Există o carență de fosfor și potasiu. Se administrează îngrășăminte azotice care duc la aciditatea solului, cu rezultate negative pentru pășite. Curățirea păștilor de material lemnos, de arbori, de coate se face de obicei cu munca patriotică de către consumii populare, cu pionieri, cu oameni care nu sint de meserie. Asta n-ar fi un lucru rău, dacă ar fi urmărită cu competență și interes de cei care trebuie să le exploateze.

— E vorba de receptivitate, de spirit gospodăresc sau organizarea întreținerii și exploatarea păștilor ar mai trebui îmbunătățită?

— În fiecare unitate sint condiții pentru sporirea producției, însă și sistemul organizatoric este susceptibil de îmbunătățiri. Principalul indicator al întreprinderilor de pășite este valoarea investiției. Are la dispoziție un număr de milioane, după cite știu eu provenite de la buget, pentru îngrășăminte, pentru parcelări, diverse îmbunătățiri pe care trebuie să le investească. Se dă importanță mai mică felului cum sint banii cheltuiți. Întreprinderea de pășite nefiind proprietara păștilor o predă celui care o exploatează. Multe din amenajările realizate se distrug, pășitea este exploatată necorespunzător. Va urma un alt proiect, alți bani de la buget etc.

— Există o preocupare din ce în ce mai insistentă pentru valorificarea zonelor montane. Care este părerea cercetării în acest domeniu?

— În zona de munte, unde celelalte culturi au pondere mică, gunoii de grajd ajunge pe pășite. Se poate spune că ele sint valorificate aproape de potențial. Dacă gunoii naturali nu ajunge pe pășite se produce în timp o sărăcire a substanțelor nutritive. La munte întreaga atenție se îndreaptă spre pășite și sint exploatate corespunzător. Așa se explică ciudata situație că țărani neocooperativizați vind statului fin cu 6-7 lei kilogramul.

— Cum e posibilă o tranzacție știind că prețul oficial este, dacă nu mă înșel, de 2 lei?

— Probabil, în scripțe sint trecute cantități mai mari care sint decontate pe seama animalului. Vaca nu spune la nici un control cit fin a mincat. Asta se vede la producția de carne și de

lapte, care, nu mai e un secret pentru nimeni, este direct proporțională cu cantitatea de furaj pe care o mîncă. Dealtfel se poate constata că toamna toate unitățile își „îndeplinesc” planul la furaje. Scriptic, bineînțeles. Pe parcurs, prin decontările zilnice, situația se echilibrează, dar vaca mîncă mai puțin, e subponderală și dă doi litri de lapte pe zi. Pentru unii țărani e mai rentabil să vindă fin decît să mai crească vite. E un fenomen care trebuie să dea de gîndit.

— Il semnalăm. Evident, nu cu plăcere. Să revenim la valorificarea zonelor montane.

— În special aici trebuie acționat pentru schimbarea unor mentalități. Peste cota de 1000 de metri cositul nu se mai poate practica și valorificarea păștilor trebuie făcută exclusiv prin pășunat. În zona montană trebuie asigurată o rezervă de furaje pentru 4-5 zile și adăposturi pentru perioadele de vreme rea. Să ne gîndim că uneori chiar în mijlocul lui august pe munte poate fi furtună, grindină și chiar îngheț. Anul acesta, în Bucegi, din cauza lipsei unor amenajări minime au murit vite în cele citeva zile de vreme rea. Grijă față de omul care se ocupă de animalele din zona respectivă trebuie îmbunătățită. Pe lângă adăposturile de care vorbeam, trebuie amenajată o cameră pentru acel om și pentru familia sa, trebuie asigurate unele facilități, de aprovizionare. Altfel, munții vor rămîne pustii. După opinia noastră, pe munte trebuie organizate microferme de 400-500 hectare de pășite fertilizate, unde pășunatul să fie determinant. Ele să fie exploatate prin posibilități locale, să fie folosită tracțiunea hipo. Să folosim experiența noastră de mii de ani din aceste zone. Să nu încercăm să copiem pe nimeni, ci să procedăm așa cum am învățat de multe generații încoace. Și în privința în care se face pășunatul sint multe de spus. Problema este complexă și propun revistei dumneavoastră o masă rotundă cu specialiști, la care să participe și oameni care lucrează nemijlocit cu animalele în munte.

— E o idee bună, căreia îi vom da curs cu prima ocazie. Care este acum după părerea dumneavoastră prima urgență în acest domeniu?

— Nu s-a pornit la acțiune de la cunoașterea fondului pastoral existent. Nu avem o inventariere a păștilor sub aspect cantitativ și mai ales calitativ. Din acest motiv posibilitățile de extrapolare a rezultatelor cercetării sint diminuate. Au fost trecute la pășite și bolovănișuri, terenuri improprie, neamenajate, etc. O recenzie corectă permite și o amplasare mai bună a punctelor de cercetare, o mai bună stabilire a centrelor de

(Continuare în pag. 18)

OPREA GEORGESCU

Tradiție și actualitate

(Urmare din pag. 8)

● Combaterea vegetației acide de invazie se practică prin împrăștierea pe porțiunile afectate a bălegarului proaspăt, „verde”, care prin fermentare creează starea de „ardere” a vegetației nedorite și în final și îngrășarea terenului.

— Absența bălegarului un număr de citeva ani consecutiv și ignorarea preciziei modului său de folosire determină fenomenul de „îmbolnăvire” treptată a finețelor, prin re-acidifierea solului, declanșarea unei acute lupte interspecifice din care iese învingătoare vegetația caracteristică solurilor puternic acide, ca nardetele, mușchiul de pădure, afineturile ș.a., un prim „simptom” fiind și apariția „mușuroaielor”, ca denivelări datorate aglomerării în „insule” a vegetației acide și mai puțin cirtitelor sau furnicilor, cum adeseori există înclinația de a se interpreta.

Economii de energie

— Experiența tradițională ne aduce și alte învățăminte remarcabile și folositoare: cosirea finețelor începe obișnuit la „semnalul” dat de planta cunoscută sub denumirea de „clocotici”, ce-și diseminază semințele prin expulzare, expresia uzuală fiind „cînd pocnește clocoticiul”. Aici se face o concesie situației „ideale” de recoltare a finurilor în perioada de înflorire, concesie ce-și are însă un profund raționament practic: prin actul cosirii, prin lovirea ierbi cu coasa, semințele coapte sau semicoapte cad, bine împrăștiate, asigurînd astfel densitatea finului anului viitor. Se elimină deci cu totul operațiuni costisitoare ca aratul, grăpatul, și semănatul, evitîndu-se consumuri mari de energie și asigurîndu-se — printr-o

operațiune unică — perenitatea flăcei, cu cheltuieli minimale.

Se evidențiază și aici — mai ales astăzi, cînd omenirea străbate o din ce în ce mai acută criză de energie — valoarea experienței tradiționale, condiționat de justa ei înțelegere și interpretare.

Exploatarea mică și rolul secundar al pășunilor

● Tradiționalul agro-montan sucevean, mai vechi sau mai recent, recomandă exploatarea mică, cu circa 10-15 U.V.M.-uri, de tipul gospodăriilor țărănești individuale, ca soluție mai intensivă și economică totodată, pentru folosirea la potențial a terenurilor agricole de munte, aici intensivul fiind reprezentat tocmai de finețe, pășunile fiind un rol secundar, de completare în sezon scurt a resurselor de hrană pentru rumegătoare. Dealtfel pășunile sint și mai sărace în specii furajere față de finașuri, iar prin pășunare, indiferent de cite eforturi s-ar întreprinde, o mare parte din masa vegetală va fi slab valorificată, din cauza inevitabilității călcării cu picioarele și a strivirii, prin așezarea pentru odihnă a animalelor, a vegetației furajere. Rezultă deci că pășunilor nu merită să li se sacrifice acele terenuri care au capacitatea de a putea deveni finețe.

Lucrările pentru amenajarea, întreținerea și exploatarea unor finețe sint complicate și dependente la munte de un complex de factori: se impun îngrădiri și apărarea astfel de pătrunderea animalelor, curățiri, nivelări, pază, îngrășare sistematică anuală cu bălegar în primul rînd.

La recoltare, moment-„cheie”, supus riscurilor inevitabile ale „anilor buni” și „anilor răi”, apar lucrări numeroase care necesită o cit mai mare viteză de lucru: cositul, împrăștiatul de citeva ori pentru

uscarea la soare, adunatul în cădițe, uneori necesitatea de spargere a acestora și reîmprăștiere, adunatul și transportul la clăi, protejarea clăilor prin îngrădire înaltă, transportul finului din clăi la grajdurile animalelor, urcatul în podurile acestora.

Determinant pentru calitatea finurilor este aspectul evitării categorice a surpinderii ierbiilor cosite de către ploii sau chiar rouă, la sol, cînd apare fenomenul de „înnegrire”, de mușcăre a finurilor. Climatul umed al zonei de munte, ploile frecvente, schimbările diurne ale climatului complică considerabil problema finurilor.

Necesitatea existenței capacității de concentrare imediată a unei cantități suficiente de forță de muncă, devine determinantă.

Foarte multe finețe se găsesc în poziție de pantă accentuată, aspect care sporește cheltuielile necesare și așa ridicate.

● Gospodăria individuală montană reușește, nu fără dificultate, să rezolve toate aceste cerințe, beneficiind de apropierea prin plasament față de locul principal al producerii furajelor — finețele — prin capacitatea de a putea concentra rapid forța de muncă necesară, atît prin membrii familiei, cu aportul important al virstnicilor și copiilor, cit și prin intrajutorare între vecini.

Finarele — o soluție

S-a stabilit prin cercetare că prin sistemul tradițional al conservării finurilor în clăi descoperite se pierd, anual, prin degradări, circa 15% din finuri.

Soluția practică și la îndemînă există și ea este reprezentată de finarele plasate pe finețe. Atît în Bucovina, cit și în alte zone carpatice, există experiența finarelor, fără a se fi extins totuși după necesități. În țările cu agricultură montană

dezvoltată, această problemă este rezolvată, finarele fiind singura formă de conservare a finurilor la locul producerii acestora.

Nici o investiție, nici o repartitie de material lemnos, de categorie inferioară, nu trebuie să pară prea mare, deoarece pe economie se va realiza în final și economisire de material lemnos, finarele avînd durată de folosință de 5-6 ori mai îndelungată decît actualele împrejmuiri înalte din jurul clăilor, ce îndeplinesc funcțiuni incomplete. Se va realiza însă totodată și o mare economie de finuri de bună calitate, prin evitarea factorilor climatici — noxe, consumării accidentale de către animalele sălbatice și mai ales prin asigurarea păstrării în cea mai mare măsură a proteinei digeribile, vitaminelor, unităților nutritive, inclusiv prin desăvîșirea uscării finurilor în finare, prin „uscare umedă”.

● Se demonstrează și se justifică astfel necesitatea și utilitatea unei acțiuni generale de renunțare definitivă la conservarea finurilor în clăi și înlocuirea acestui sistem, la munte, cu soluția finarelor pe finețe, transportul spre grajduri urmînd a se realiza preferențial în perioadele cu zăpadă și cu mijloace cu tracțiune animală.

Se poate spune că avem un exemplu cînd tradiționalul se cere corectat prin soluții ameliorative, simple, la îndemînă și cu eficiență garantată.

Finarele se constituie în valoare considerabilă pentru zootehnia montană, impunîndu-se asigurarea stabilității și ameliorării treptate, păstrarea în patrimoniul național a finețelor montane ca expresie a intensivului zoo-economic, ca pat melifer, de plante medicinale și cu rol general ecologic, avîndu-se în vedere că prezența finețelor reprezintă și o garanție absolută a neapariției eroziunii terenurilor agricole montane.

(Urmare din pag. 17)

greutate a zonelor de exploatare.

— Vă mulțumim și promitem organizarea unei mese rotunde pe această temă, credem și noi alături de dumneavoastră, extrem de importantă pentru economia noastră.

Pe unde umblam tot aici mă visam, căci eu aici sint prins

Da, viața nu ușoară aici, la Ungureni, în Gorj, spune Constantin N. Vărzaru, că tre' să te scoli în faptul zilei să dai de mâncare la vietăți, că pe-aci e sus și nu prea se face nimic; la noi e multă piatră și noi scoatem piatra și-o punem acolo unde e noroiu și mai aducem pământ, dar uneori mai fugi și pământul că n-are de ce să se fiină și mușchiul și feriga tot nu dispăre cit le tăiem noi, și din piatră nu se fac roșii, da noi punem semințe, și dacă punem îngrășăminte se coc dintr-o dată și nu sunt bune. numai gunoiu de oaie, ăla-i bun, da atunci se coc tirziu în toamnă, și arde-iu iese mic și fasolea urcă sus, da bobu e mărunț, și cu porumbu e un chin, iese mic, uite-așa cit pumnu și trebuie să fie d'ala românesc rezistent, că dacă mai e un alt hibrid prin jur nici nu mai polenizează, și cum iese porumbu, mic cum e, se și dau viezurii la el, da cu viezurii e mai ușor că se luptă ciinii cu ei, iar noaptea vine și ursu; io ard cauciuc și pucioasă ca să fugă ursu, și el mai fugi și iar mai vine, și-am văzut ursoaica cu doi pui cum fugi prin grădina, și cum va spu-sei mai am și ciinii; dacă mi-ar otrăvi cineva ciinii? nu știu ce i-aș face, că fără ciinii nu se poate aici, da dacă porumbu nu se face îl mai aducem de jos, de la șes, io mai mult mă rog să iasă fin pentru oi, și pun gunoiul după un an de la fermentație, atunci e bun pentru îngrășăminte, și de fineță și în grădina; chimice? nu pun eu chimice că alea nu sunt bune și am auzit că suedezii nici nu mai folosec, cresc și io citeva oi cu lapte, vaci nu pot să țin, că pentru vacă trebuie să ai pământ, vaca e mult mai pretențioasă, și nici porci nu cresc că eu porc nu măninc, da porcii cresc bine pe-aci și sunt mulți, și nici cu oile nu e ușor că multe nu scapă de schiop (necrobaciloză), și brinza tot singur o fac, nici cheagul nu-l cumpăr, cheagul ăl mai bun e cind mielu n-a apucat să mănince iarbă, iar colastra din stomacul mielului, de-acolo se face cheagul și se mai ține cîțiva ani la sare, atunci e numai bun; oile mănincă-n cimp, porumb mai cumpăr pentru iarnă; cu apa? cu apa e mai greu, din finta asta scot douășpe familii, mai e la deal o finta, da nu tragem de-acolo apă că pompele înghesă iarna; oameni? eu nu chem oamenii că sunt departe și eu mă țin bine, da cind știu că bătrina din deal e bolnavă mă mai duc pe la ea, oamenii nu fură pe-aci și io cind am găsit un țol, știam al cui e și l-am dus; haine mai cumpărăm, mai facem, lina țurcană se spală în apă, se usucă, se scarmână, se toarce la șezători, aia țigale la mașină; fructele? se face rod chiar dacă mai fură ursu, toamna sap pomii la rădăcină, dar nu prea mult, c-nicea e vint tare și-i smulge, chiar și nucul care se spune cit e de înalt atita e și-n pământ, tot îl dă jos vintu, și mai tai și crengile și uscătura, iar iarna pun zăpadă pe lingă ei; anu ăsta s-au făcut multe, da n-au venit să le ia la fondu de stat și nici io nu pot să le transport că n-am cu ce, iar care au rămas le pun pe blană sau le afum la pomar și sunt bune iarna, că eu măninc puțin: două ouă nici virtoase, nici cu zeamă, da cleioase, și brinză, și mai culegem bureți și gata; pinea? păi fără pine n-am putea; nu stau, că aici e mereu ceva de făcut, mai repar un gard, mai scot o piatră, mai pun o blană la acoperiș, iarna citesc, noaptea imi place să citesc la lumina godinului, și odată m-au urmărit miliționii că

au zis că am alambic apoi au văzut și au ris și ei, da cărți nu prea vin la librărie și am făcut și comandă la cartea prin poștă la București, da n-am primit nimic; da ce credeți că eu sint rupt de lume? că toată ziua merge difuzoru și citesc și ziaru și prind tot, că eu am o mie de cărți și mai discut cu Darie Novăceanu că și el e de pe-aci, din Crasna; ce-mi lipsește? ce să-mi lipsească, sunt mulțumit cu ce am, aici e aerul cel mai bun din lume și locul cel mai frumos, că eu am fost cioban și m-am cățarat peste tot în țara asta și în Australia puteam să plec, dar pe unde umblam tot aici mă visam, căci eu aici sint prins și-aici mă țin...

IULIAN COSTANDACHE

Oamenii de la Văsoaia nu mai pleacă

De cîțiva ani Văsoaia, unul din satele pierdute printre culmile Zarandului, a devenit foarte cunoscut, latura socială a problemelor montane legate de agricultura conferindu-i un interes general. Prin '79 generația mai tinără începuse să coboare de la munte, părăsindu-și casele și pământurile, atrasă de mirajul și, de ce să nu o spunem, avantațele civilizației. Totuși, nu plecarea ci întoarcerea a făcut s-o știe lumea. Izolarea și rigiditatea destinului omului de la munte au fost întrerupte, aici la Văsoaia, de apariția primelor buldozere ce urmau să continue șoseaua de la Chisindia, de speranța unei curse regulate care să ducă și să aducă elevii de la școală. Ca orice lucru greu, șoseaua nu s-a făcut ușor, încă nu este pe deplin terminată, dar Tîrgul Codrenilor inaugurat aici și-a desfășurat anul acesta a treia ediție, marcînd astfel începutul unei tradiții.

Viața și-a reluat ritmul, s-a redeschis școala pentru cei mici (deși nu sint decît cinci elevi), căruțele coboară cu poame spre Sebiș, mașina salvării poate interveni în cazurile ce nu se pot rezolva la punctul sanitar. Într-un cuvînt, izolarea a fost întreruptă, dar tot împotriva ei trebuie luptat. Demult, satul avea cinci-șase sute de familii, avea independența și personalitatea lui. Astăzi, dacă mai sint o sută și ceva de case dintre care doar jumătate locuite. Revitalizarea muntelui a început aici cu acești foarte puțini gospodari cutezători și întreprinzători. Gospodăria lui Valeriu Dobre numără cinci persoane: bătrînul Todor, ei și băiatul cu soția. Ei sint cei care dau tonul în sat. Cînd a fost să plece băiatul, mamă-sa a pus piciorul în prag și i-a zis: „Nu pleci din sat cit avem ce mînce și putem munci”. Vorbele ei s-au răspîdit ca fulgerul printre vecini chiar dacă aceștia își aveau casa la 2-3 kilometri. Adevărul lor le-a mers la inimă și le-a dat curajul să înfrunte greutățile. Todor s-a însurat cu Stana și așteaptă un copil și toată lumea e de acord că fata asta parcă s-a născut cu sapa-n mînă; tare bine s-o mai potrivit cu gazdele... atita-i de vrednică!

Casa lor este, poate, cea mai frumoasă casă din Văsoaia. Așezată într-o poiană însoțită, mărginită de pașiști aurii și ogoare arate proaspăt. Ioan Braiț, un tăcut de felul lui, a știut în fiecare moment mai greu din viață să găsească o rezolvare. Acum tace, mai mult ca de obicei, pentru că iarăși e pus la încercare. Are trei fete doar. Două și-au făcut rostul lor și au plecat din sat. Și-a păstrat-o lingă el pe cea mai mică, pe cea mai dragă. A dat-o la școală, a terminat liceul și-acu nu știe ce s-o sfătuiască. Cele mari o judecă că nu se hotărăște să plece și stă la coada vacilor. E drept, în grija ei au rămas cele 9 vaci și vișele. Nici ea nu știe ce să facă. Ideea că Văsoaia poate deveni un sat turistic, a făcut-o să aibă răbdare și să aștepte. Viitorul se anunță atît de promițător, iar ea se va găsi aici, se va căsători, își va crește copiii și părinții vor face ce au îndrăgit atît de mult: vor crește, în continuare, animale. Ani la rînd, din gospodăria lor au ieșit cite două-trei tone de carne la contractări. Viitorul propune soluții noi: agro-

turismul. Dintre cei rămași mulți sint cei care cresc între 10-14 vite, dar acest lucru nu se poate realiza decît într-o familie completă. Cel care a copilărit la oraș nu va ține de coarnele plugului cu plăcere, nu va merge cîntînd la coasă, va crește animale și va face agricultura, doar ca să-și ciștige o piine, munca va fi pentru el o corvoadă. De asta nu i-am spus Florichii — pleacă! Copiii ei aș vrea să ducă mai departe viața la Văsoaia cu ușurința cu care țiu-o dă numai dragostea pentru munca făcută cu plăcere.

Pentru cel care urcă la munte nimic nu poate fi mai interesant decît o seară petrecută la gura sobei. Și în acest sat răspîndit printre coline, cu case fără străzi, s-a discutat despre viitor la gura sobei și la lumina lămpii cu petrol. În seara aceea se găseau adunați la bătrînul Adam Braiț: Oprea Trandafir, Ioan Boanchiș, Ion Moț, Marina Braiț și Florița Buchiș. Cum era și firesc de la viitor oamenii aveau numai pretenții. Nu s-a discutat cu spirit critic. Sint ei, muntenii,

niște oameni care nu greșesc? Le-am adresat întrebarea și vîzînd că un timp nu știu ce să zică mă așteptam să o scoată la capăt cu o vorbă de duh și pentru că întrebarea cu autocritica i-a pus pe gînduri, Adam Braiț mi-a răspuns: după cum merg lucrurile s-ar zice că greșim ce-rînd poate prea mult. Noi trăim din creșterea animalelor și treaba asta o facem bine. Eu am două vaci în grajd, cresc porci și găini, pun fasole, porumb, dolevci, nu cumpăr nimic de la oraș, ba mai și dau ce trebuie la contract. Le dau fetelor carne, mere și fasole. Poate am greșit că n-am rămas și eu la oraș să fi ieșit acum la pensie, să-mi vină banii de-a gata... Dacă vrem lumină electrică și un autobuz pentru copii să-i ducă la școală, se cheamă că vrem prea mult? Să știți că omul de bună credință dacă greșește înseamnă că nu e doar el de vină. Boleac Ion, delegatul nostru sătesc, nu are trecere pe lingă consiliul comunal din Chisindia. Deputatul județean ne-a promis lumină, noi am strîns 150 000 lei, asta dovedește că cetățenii-s dornici, dar după asta nimeni nu s-a mai interesat... Le zic că lucrarea este în studiu, că la primăvară se vor experimenta cîteva tipuri de instalații eoliene, că totuși aici la Văsoaia, anul acesta tîrgul Codrenilor s-a desfășurat la lumina unei asemenea instalații, că se știe că nu a dat randamentul necesar și că tocmii de aceea sint în studiu alte tipuri. Am înțeles, la plecarea din Văsoaia, că cei rămași nu numai că nu vor mai pleca; produsul muncii lor nu înseamnă doar bani ci carne și lapte.

ELENA GHERA

La Bisoca, pe acoperișul României

Coborînd o căruță cu nuci din Bisoca la vale, cu gîndul s-o schimbe pe porumb sau făină, Petrea Dobroiu a izbutit s-o răstoarne într-o ripă, la o fugitură a drumului, și sătenii din Sărule, se înțelege, au ris cu lacrimi, și mai rid și astăzi amintindu-și cum aduna omul nucile, nucă cu nucă, din scorburi și de sub frunzele unei toamne care

s-a dus. Numai că Petrea Dobroiu, și atunci, și mult mai tirziu, pînă cînd s-a dus pe copcă, n-a contenit să le spună că-s proști, că degeaba rid, că nucile lui tot în România s-au răsturnat și că din ce n-a adunat el va aduna alt român. Sau vor răsări alți nucii. Bisocenii mai coboară în vale, legînd roțile în lanțuri, și cu lemne din pădurile locului și din două trei drumuri își chiverniseau porumbul de peste iarnă. La întoarcere, luau în piept sușurile dintre satele lor și restul lumii înjugînd cite patru și cite șase boi la un car, și tot ajungeau acasă, în cotoane uitate de Dumnezeu, dar așezate chiar în inima României. Pentru zile grele, uscau ghebe. Pentru veselie, aveau țuicile stoarse din prune, dar prețuiau îndeajuns și vinul, priticocindu-l din struguri aduși peste alte și alte ripe, din Cernătești. Și așa, departe de lumea noastră, dar în inima ei, Borcănița Bira a ajuns să coasă fără ochelari pînă la 114 ani. Frații ei au atîns fiecare cite 105. La Pleși, Ion Grigore Bira Mic a trăit și el 101 ani în cap, dar mai puțin decît celălalt frate al său, Ion Grigore Bira Mare. Cu alte cuvinte, erau toți în viață cînd Alexandru Odobescu pășea pe aceste meleaguri.

Dacă-l credem pe cuvînt pe primarul Dragomir Buturugă, un ziarist n-a mai călcat pe aceste meleaguri de prin '68, cînd s-a reimpărțit țara iar în județe. Pesemne, Dragomir Buturugă citește mai mult în viața de zi cu zi a locuitorilor satelor lui de băștină, răsfoind ceva mai rar România pitorească. Și e păcat, pentru că ar fi aflat, cum să spun altfel?, niște lucruri neamipomenit de frumoase despre satele lui. Și se cuvine, drept urmare, să știm ce înseamnă Bisoca de astăzi, nu de alta, dar ca să nu se creadă cumva că a rămas în neclintirea din vremea lui Odobescu. Comuna numără acum 1 080 familii cu 3 800 suflete, răspîdite în opt sate: Bisoca, Băltăgari, Șindrila, Pleși, Recea, Lacurile. Lopătăreasa și Sărule. Dintre ele, Șindrila și Lopătăreasa abia numără cite o sută de fumuri. O parte din vatra comunei poartă un nume de mingiere: Bisocuța; dar viața, și acolo, la fel se petrece. De la un sat la altul, pășind de la 1 000 de metri în sus deasupra nivelului unei mări depărate, poștașii Radu Marin, Cristea Cășaru, Vasile Cotcoruș și Marin Constantin, veteranii lor, străbat împreună, zi de zi, în jur de 80 de kilometri, pe drumuri și cărări răscuțite ca naiba. Avuția tuturor stă în vite și dobitoace mai mici. Laolaltă, bisocenii au 2 020 taurine, 3 600 ovine și 1 200 porci și, împărțindu-le pe toate pe cap de familie, se înțelege că e o avuție destul de rotundă. Din ea, bisocenii fac o parte frumoasă statului: 239 tone de carne pe an.

Ca să-și ducă vitele la un lîman, au rămas cu 680 ha pășuni și 1 700 ha finețe naturale, îngrijite ca la carte am zice noi, dacă felul bisocenilor de a-și îngriji pămînturile nu ar fi fost mereu peste orice carte, de cînd se știu ei pe lume. Și una peste alta, pășunile și finețele le ajung. Nu le ajunge ce nu a crescut și nu va crește niciodată pe aceste meleaguri: porumbul. Înainte coboară în tîrgurile din Beceni, Rimnicu Sărat și Buzău și găseau de toate, dar acum, peste că nu e, porumbul a ajuns cit nu face. Se apropie chila de porumb de chila de carne, și asta

nu strecoară în oameni nădejde, ci o mare nedumerire. Dragomir Buturugă, cit' este dinsul de primar, și Ion Cășaru, cit' este dinsul de secretar, nu au găsit de cuvînt să rămînă în urma comunei și au și ei, ca tot omul, contracte pentru creșterea animalelor. Deunăzi, au coborît laolaltă în Ianca, în județul Brăila, unde cunoșteau ei un vice, cu gîndul să cumpere cite un sac de porumb pentru porci, ca să le fie bine și lor, dar și statului. Au bintuit de la un capăt la altul al Iancai. Degeaba. Ca să nu se întoarcă acasă cu mina goală, au cumpărat cite un pepene și de frăgezimea lor copiii s-au bucurat. Porcii s-au ales doar cu cojile. Și cu toate că ridicarea în greutate a porcilor, fără porumb, e o treabă de desperare, oamenii din Bisoca, înțeleghători, fac pe dracul în patru și-și onorează contractele.

Dar după ce într-un an ai făcut pe dracu în patru, vine vremea să-l faci în opt, și în șaisprezece, și așa mai departe. Pînă cînd și pînă unde, nu se știe. Încît, parcă mult mai bună era soluția gîndită și aplicată de primăria Bisocii în urmă cu șapte-opt ani. Cu dezlegare de sus, se statoniceise în comună un tîrg: bisocenii veneau cu mieii, cu porcii și cu vițelii și cei din vale cu boabe sau cu făină. Sau cu ce-i mai ducea pe ei capul să facă. Însă de vreo trei ani încoace, tîrgul s-a ruinat de la sine. Și cu toate acestea, cu speranță în vremuri mai bune, destoinicii crescători de animale din Bisoca se țin încă tari în rosturi. Toader Cernat, Neculai Ciocăciu, Maria Moise și Gheorghe Brăescu, sau Ion Beșliu, Stoian Borcăiaș și Stan Popa, sau Dumitru Moise și Dumitru Popa, sau Dumitru Stemate, din Bisoca, din Recea și din Sărule, fiind numai cîțiva dintre ei.

Totuși, pe lingă multe bucurii, bisocenii mai au și necazuri. La Sărule, la Sclifă, la Pleși și la Lacurile, izvorăsc de sub coaste fel de fel de ape tămăduitoare de boli și, deși s-au tot luat probe și s-a vorbit despre prețul lor, apele curg și astăzi în pagubă. Sub picioarele lor s-au descoperit zăcămintele mari de sare, patru maluri din Sărule sint numai stîncă de sare, și iar s-a vorbit fără să se facă nimic. Încît copiii meleagurilor, mai nou, dacă apucă să coboare la o școală din vale, rămîn duși, nu mai vin înapoi. Nici femeile, care știu să ivească din lucrul lor țesături fără seamăn, nu au unde munci cu folos pentru toți. În timp ce vitrinele magazinelor de artizanat din oraș, tot mai multe în țară, s-au bulucit de măscărici și izmeneli ale unor nepricepuți. S-a întocmit și un proiect pentru amenajarea unui punct turistic și de agrement la Lacurile, dar proiect a rămas. Cu bani primiți de la județ, cu bani adunați prin contribuția oamenilor, s-a început mai deunăzi modernizarea drumului care leagă Bisoca de restul lumii. Dar s-au asfaltat numai cîteva petice de șosea și nu trebuie să fie cineva prea deștept să priceapă că banii, băgați într-o lucrare de mintuală, au fost iroșiți fără rost. Din asfalt de acum un an au rămas numai flenduri și găuri.

Privită de sus, de la 1 000 de metri înălțime, lumea unde se decide destinul Bisocii și așa pare mică. Și este de-a dreptul de neînțeles de ce lumea aceea se străduie în a se arăta și mai mică decît este de fapt...

MIHAI PELIN

În numărul trecut al revistei noastre, fotografia alăturată a apărut pe coperta I. Precizăm că imaginea prezintă Monumentul Independenței din Oradea - lucrare a sculptorului Constantin Popovici.

La granițele cunoașterii:

SINERGETICA (I)

Croind cu emoție structura acestui mănunchi de reflexii despre un nou domeniu complex al științei, așezat călare peste frontierele cunoașterii umane, m-am întrebant — și nu fără temei — dacă nu cumva unele întrebări și nedumeriri ale trecutului își mai păstrează vigoarea și în zilele noastre. Bunăoară, îmi vine în minte o concluzie a gânditorului francez Diderot, care îi scria următoarele unui confrate: „Vedeți acest ou? Ei bine, cu așa ceva răstorni toate școlile de teologie și toate templele de pe Pământ”. Să-mi fie permisă o variantă modernă a acestei superbe mostre din gândirea iluministă: „Vedeți roadele gândirii umane? Ei bine, cu așa ceva răstorni toate dogmele teologice sau necologice și toate templele de prostie și ignoranță de pe Pământ”.

Intre-adevăr, unica forță supremă și, în sine, nedistructivă, cu ajutorul căreia omul se dezvoltă, conviețuiește armonios cu natura și în societate, se echilibrează cu el însuși și poate depăși necontenit, prin creație, nivelul de existență cu care, de fapt, ajunge mereu în dezacord, este **gândirea**, indeosebi gândirea neostoită și tinjitoare după absolut, materializată în creații de valoare. Numai de pe culmile amănitoare ale unei gândiri avântate se poate contempla frumusețea lumii și neajunsurile ei, numai de pe piscurile solitare ale ougătării creatoare se poate crește continuu numărul de cai-putere și complexitatea funcțională ale motorului care împinge mereu înainte progresul economic și social, cit și personalitatea umană, spre nivelele visate sau mult dorite. Din confluența și contopirea mai multor domenii științifice, gândite și dezvoltate creator, pe parcursul mai multor secole, s-a născut un nou mod de a vedea și a investiga lumea externă și internă omului, care a primit numele de **sinergetică**. Cu intenția vădită de a ilustra, pe cit se poate, forța unei gândiri sau științe a fenomenelor conlucrative — căci în grecește **synergos** înseamnă conlucrare — ne propunem ca în cele ce urmează să facem o scurtă incursiune în sinergetică, fără a accepta vreun rabat rigori și, totodată, fără a utiliza sofisticatele limbaje fizico-matematice care încearcă să toarne în ecuații și legi riguroase conținutul, marea extensibil, al acestui nou instrument al cunoașterii omenești.

Secole în sir, afirmația filozofului antic Aristotel, cum că „**întregul este mai mult decât suma părților sale**” a rămas, pentru gânditori și oameni de știință, un simplu aforism. Iată însă că în cocloțul unei revoluții fără precedent a conținutului, obiectului și metodei științei și tehnologiei, ne dăm seama că pincipiul aristotelian a devenit un adevăr riguros, demonstrabil matematic și practic. De fapt, pincipiul lui Aristotel s-a dovedit a fi, în cele din urmă, esența legică a oricărei structuri organizate din univers. Să exemplificăm.

După cum se cunoaște din chimie și fizică, o moleculă de apă se compune dintr-un atom de oxigen și doi atomi de hidrogen. Noul edificiu — molecula de apă — cu o structură mai complexă decât elementele sale, are însușiri noi, pe care nu le găsim nici la moleculele de oxigen și nici la cele de hidrogen.

Un organism viu, cum este cel uman, conține în structura sa sute de miliarde de celule elementare și nenumărate componente tisulare sau organice. Dar funcționarea și proprietățile specifice ale organismului, ca întreg, nu se pot rezăși în celulele constituente și nici în țesuturile sau organele care îl compun și îi asigură existența.

Putem merge mai departe. Un oraș, bunăoară, deși este compus din clădiri, drumuri, canale de apă și scurgere, mașini de tot felul, rețele telefonice și electrice și multe altele, inclusiv, desigur, oameni și celelalte viețuitoare, el nu poate fi redus, ca întreg sau ca sistem la părțile lui componente. Însăși planeta Pământ, investigată din Cosmos, manifestă proprietăți pe care nu le are nici unul din elementele sale componente.

În toate cazurile arătate — ca și în multe alte miliarde de miliarde de exemple posibile — se vede limpede, că **nici un**

întreg, deci nici un sistem nu se poate reprezenta ca o sumă simplă a proprietăților specifice elementelor sale.

Așa cum se știe, gândirea și conștiința se localizează pe substratul material denumit creier. Nu cred însă că ar mai putea cineva, cit de cit informat, să mai afirme, că aceste două atribute omenești se pot reduce la o sumă de procese biochimice specifice elementelor neuronice care structurează creierul. Procesele de gândire, de creație și conștiință, specifice celui mai înalt nivel de organizare a materiei în universul investigat de om, nu sînt nicidecum reducibile la procesele care au loc în substrat, deși acestea din urmă determină baza logică și traduc în limbaj esența celor dintii. Am putea spune că gândirea, creația și conștiința, ca stări de existență concretă ale umanului, operează într-un spațiu în care se poate oglindi sau proiecta întregul Univers, fără a se confunda însă cu substratul lor biologic, în absența căruia, desigur, ele se destramă.

La o examinare atentă a lucrurilor și situațiilor, ne dăm seama că în toate cazurile, **proprietățile unui întreg (ale unui sistem) rezultă din înălțuirea structurală și funcțională a elementelor componente, mai precis, din conlucrarea reciproc potențatoare a acestora.** De la electron, nucleu și atom, pînă la om, plante, galaxii și metagalaxie, în toate găsim cite un întreg structurat potrivit cu nivelul său de organizare și determinat de conlucrarea sau cooperarea legică dintre părțile care îl compun. Cînd conlucrarea părților se perturbă, întregul se dezechilibrează ca sistem și poate să se dezintegreze.

Se spune că **nu materia se schimbă în Univers, ci organizarea ei.** Cu adevărat, esența lumii rămîne un invariant universal, dar infinitatea de lucruri, ființe și fenomene din sinul nesfîrșit al naturii exprimă varietatea nemărginită a puterii de organizare a materiei — înțeleasă, deocamdată, ca o triadă formată din substanță, cîmp și informație. Se poate pune întrebarea: cite nivele de conlucrare sau de existență are materia în universul nostru? După puterile științei actuale — aflată, cum spuneam, de curînd, în copilăria ei — cunoaștem, deocamdată, doar cinci nivele conlucrătoare ale existenței materiei: **nivelul cîmpului fundamental energetic-informațional**, organizat după alte canoane decât cele specifice substanței sau cîmpurilor comune universului nostru patru-dimensional; **nivelul structurilor anorganice**, care cuprinde ansamblul de particule elementare, nucleu, atomi, molecule și combinațiile neinsufletite ale acestora; **nivelul structurilor organice**, în care rolul central îl joacă carbonul ca element esențial al combinațiilor chimice implicate; **nivelul structurilor biologice sau al viului**, căruia îi sînt specifice legi inexistente în primele trei nivele (cum ar fi metabolismul, adaptarea, autoreproducerea, evoluția etc.); în sfîrșit, **nivelul noesic**, al cunoașterii, conștiinței și creației, specific structurii proceselor de gândire. Nu vom discuta acum pasionantele probleme care se pun cu privire la aceste nivele, sub aspectul posibilității și condițiilor de trecere a unei entități de la un nivel la altul (de exemplu, de la organic la biologic sau viu), sau legat de extinderea și rîndul de nivele posibile mai jos de cîmpul fundamental ori deasupra nivelului structurilor noesice. Amintim, doar în treacăt, că aplicînd pincipiile și legile teoriei sistemelor dinamice — cum dealtfel sînt toate structurile din univers — la domeniul nivelelor conlucrătoare sau al structurilor organizate, se ajunge la concluzii extraordinare de frumoase și deosebite de impresionante (bunăoară, se poate demonstra că orice nivel inferior conține, în latență, elementele de bază ale nivelului superior sau că orice structură din univers are o viață finită).

Așadar, sinergetică sau știința fenomenelor conlucrătoare deschide un cîmp infinit pentru cercetare și, spre deosebire de disciplinele convenționale și chiar interdisciplinare, ea abordează fenomenele, lucrurile, ființele și tot ce există în natură, pe cele cinci nivele, de pe poziția glo-

balului a întregului, în efortul de a pătrunde legile generale de geneză, evoluție și interdependență.

Dar, așa după cum s-a putut stabili în mod riguros, conlucrarea între elemente și fenomene durează numai atît timp cit acestea nu sînt statice sau în echilibru perfect. Rezultă de aici că **sinergetică investighează lumea fenomenelor dinamice, care se află sub, peste sau departe de echilibru.** Un aspect deosebit al acestor probleme îl constituie structurile vii care, deși sînt în permanență departe de echilibru, își păstrează stabilitatea structurală și funcțională (asupra acestor aspecte vom reveni).

Spre deosebire de tiparele didactice, pe care știința și tehnica clasică a încercat să le transforme în „adevăruri eterne” — ce iluzie!? — structurile reale, de pe orice nivel de existență, manifestă o proprietate curioasă: la o cauză dată, ele pot răspunde cu mai multe efecte diferite. Prin aceasta se afirmă două teze esențiale: **întii, fenomenele și structurile din natură sînt neliniare (în sensul de mai sus) și, doi, natura nu cunoaște, decât prin aproximare grosolană, cauzalitatea simplă, de tipul — o cauză produce, totdeauna același efect.** Așadar, sinergetică se ocupă de fenomenele neliniare, singurele care exprimă corect realitatea.

După această incursiune în fundamentele mai generale ale sinergeticii, se cuvine să ilustrăm cele spuse cu exemple edificatoare. Și credem că ar trebui plecat de la unele întrebări simple: Cum conlucrează substanța, energia și cîmpurile pentru a genera, din haos, ordinea minunată de pe cele patru nivele accesibile omului? Care sînt legile sinergismului în structurile vii și cum se pot coordona cele peste 100 de mii de reacții biochimice dintr-un organism viu? În ce mod se nasc structurile și ce legături există între formă și funcțiile acestora? Ce se poate gîndi în energetică viitorului, de pe baricadele sinergeticii? De ce două creiere omenești pot gîndi și acționa mai bine decît luate separat? Ce perspective deschide sinergetică sistemului tehnologic al viitorului apropiat? De ce lenea și inactivitatea devin otravă pentru om? În ce fel se manifestă legile sinergeticii în societate și în mediul inconjurător?

Iată numai cîteva din uriașul inventar de probleme pe care noua știință de frontieră — sinergetică — își propune să-l elucideze și să ofere oamenilor soluțiile optime atît pentru evoluția lor pozitivă, cit și pentru nivelul lor de existență. Cum în țara noastră se desfășoară intens cercetări și aplicații ale sinergeticii (despre unele am vorbit în primele articole publicate în revista Flacăra), ca o firească latură de avangardă a programului național de creație științifică și tehnologică, ne propunem ca în materialele următoare să concretizăm, cu suficiente exemple și aplicații, semnificațiile majore ale noului domeniu de cunoaștere și acțiune umană.

Nu pot încheia aceste considerații de ordin general, fără să fac o mărturisire. Discutam cu un distins om de știință, nu demult, despre sinergetică. Depriins doar cu canoanele disciplinelor înguste, dînsul a început să conteste dreptul la existență pentru sinergetică, spunînd că tot ce se cuprinde în ea, de fapt este cules din domeniile convenționale. Fără să-l contrazic, i-am propus următoarea problemă: „Dîndu-vi-se absolut toate elementele unui calculator modern, vi se cere să-l reconstituiți și să-l utilizați pentru aplicații”. „Îmi trebuie, întii, schema lui logică de montaj, îmi răspunde distinsul coleg, iar în al doilea rînd, programele de operare”. „Excelent, i-am răspuns. Caci schema logică nu este altceva decît expresia legică a conlucrării sinergice dintre elementele structurii calculatorului, iar programul de operare nu reprezintă decît modul de utilizare, de către om, a potențialului de legături sinergice din procesor și memoria acestuia”. „Păi, da, a răspuns interlocutorul meu. Asta cam așa e!” și a rămas pe gînduri. Nu peste mult timp l-am înțilnit din nou, iar printre altele m-a informat că, prin conlucrarea a trei fenomene, lucru la care nu se gîndise pînă atunci, a reușit să elaboreze o nouă tehnologie în domeniul sintezării pulberilor metalice și nemetalice. Frumos, chiar excelent răspuns la o provocare colegială.

— Va urma —
ION MANZATU

Cercetări la Șimleu Silvaniei

Filme endoscopice în premieră românească

Endoscopia digestivă superioară — una din specialitățile mai recente ale gastroenterologiei moderne — constituie metoda cea mai precisă de diagnostic a afecțiunilor esofagului, stomacului și duodenului, ca și de urmărirea vindecării ulcerelor gastrice și duodenale.

Din cei peste 20 000 bolnavi cărora li s-au efectuat examinări endoscopice cu fibroscoape moderne la Șimleu Silvaniei, în ultimii ani, la peste 1 000 bolnavi li s-au efectuat filmări endoscopice ale ulcerărilor gastrice sau duodenale — atît înainte, la mijlocul cit și la sfîrșitul tratamentului.

Filmările sînt efectuate cu peliculă color de 16 și 35 mm (Kodak-Fuji) și prelucrate la noi în țară. Ele au permis crearea unor filme medicale endoscopice în premieră românească, de mare valoare științifică atît didactică cit și terapeutică, permițînd vizualizarea pe ecran atît a caracteristicilor afecțiunilor cit și a evoluției ulcerelor sub tratament, pînă la vindecarea acestora.

Iată deci, o modalitate de prezentare modernă a endoscopiei, o carte de vizită competitivă pe plan mondial a gastroenterologiei românești în țară și în lume (Paris: Congresul Balcanic — septembrie 1981; Viena: Simpozion — mai 1982; Moscova: Simpozion — februarie 1982; Stockholm: Congres Mondial de Gastroenterologie — iunie 1982; etc. unde aceste filme s-au bucurat de un deosebit succes).

Antidepressivele triciclice în scăderea secreției gastrice acide

Nortriptilina și Amitriptilina (Teprinol) folosite cu succes în psihiatrie pentru combaterea unor stări depresive constituie inhibitori eficienți ai secreției gastrice acide.

Cercetările colectivului de la Șimleu Silvaniei au arătat astfel că cele 2 substanțe reduc secreția acidă a stomacului în procentaj de 40—60% atît la bolnavii cu ulcere gastroduodenale cit și la cei cu diferite forme de gastrită sau de duodenită.

Aceste rezultate duc atît la concluzii patologice privind rolul unor stări psihice în creșterea secreției gastrice acide cit și la cele terapeutice privind efectele favorabile ale acestor droguri în combaterea acidității gastrice.

Comunicarea a fost prezentată la Simpozionul de „Noutăți medicale de la Cluj-Napoca din septembrie 1982”.

Fenobarbitalul și Ulcosilvanilul

Pornind de la constatări clinice și experimentale privind efectele favorabile ale asocierii acetazolamidei (substanță activă din ULCOSILVANIL) la terapia antiepileptică — colectivul de la Șimleu Silvaniei a urmărit efectele asocierii fenobarbitalului la ULCOSILVANIL asupra secreției gastrice. Cercetările făcute pe un mare număr de cazuri au arătat că:

— Asocierea unor doze mici de fenobarbital la ULCOSILVANIL crește efectul inhibitor al acestuia asupra secreției gastrice acide, permițînd totodată reducerea dozelor de ULCOSILVANIL unde ea este necesară.

— Efectele de mai sus nu constituie un fenomen de însumare ci de potențare a celor 2 substanțe.

Acționînd în numele a mii de pacienți, români și străini deopotrivă, am solicitat nu o dată (ultima oară în „Flacăra” din 6 august) ca Centrului de tratament cu Pell-Amar să-i fie atribuit un spațiu corespunzător, cel vechi, de la hotelul „Turist” din Capitală, fiind depășit la o oră la care interesul față de produsul original românesc (descoperit și pus la punct de doctorul Ștefan Ionescu Călinești) e în continuă creștere; cu 15 la sută mai mulți bolnavi străini în 1982 în raport cu 1981 (sporire a aportului valutar cu 18 000 de dolari), cu 90 la sută mai mulți bolnavi români.

Dacă revenim azi asupra temei, o facem numai spre a anunța, cu satisfacție, că apelurile noastre au fost auzite. Analizînd situația, cu competență și responsabilitate, noua conducere a Ministerului Turismului a dispus mutarea Centrului de tratament cu Pell-Amar într-un local adecvat, aflat în prezent în curs de amenajare la etajul I al hotelului „Parc”. Atît ministrul turismului, Nicolae Gavrilescu, cit și șeful Direcției de turism internațional, Nicolae Roșca, au ma-

nifestat înțelegere față de doleanțele (integral justificate) ale doctorului Ionescu Călinești și e de datoria noastră, ca unii care am criticat cînd a fost cazul, să subliniem promptitudinea și seriozitatea cu care noua conducere a M.T. a acționat în rezol-

nescu Călinești, casă bună, ambele aparținînd arsenalului terapeutic anti-reumatismal în primul rînd, dar nu în exclusivitate. Lucrările de amenajare sînt, ne-am convins la fața locului, într-o fază avansată și e sigur că, cel mai tîrziu pînă la jumătatea lunii

O idee pentru care „Flacăra” a militat

Pell-Amar în casă nouă!

varea unei probleme ce risca să devină, prin tergiversări, un caz. Pell-Amarului li s-au afectat, la „Parc”, 16 camere (fiecare cu cadă pentru efectuarea tratamentelor), 14 destinate folosirii produsului respectiv, în celelalte două urmînd să se efectueze infiltrații cu Boicil, procedeele în discuție (Pell-Amar și Boicil) făcînd, după experiența doctorului Io-

decembrie, centrul se va muta în noul spațiu. Acesta, pe lîngă confortul de tratament (se va evita ieșirea bolnavilor, aceștia urmînd să locuiască tot la „Parc”), va include și un laborator de cercetări, a cărui echipare a revenit, prin redistribuire, Ministerului Sănătății. Din cite ne-a informat Ștefan Ionescu Călinești, forul respectiv s-a declarat de acord și, cel puțin pînă acum, și-a respectat cuvîntul dat.

Semnalînd, cu bucurie, această izbîndă, care sperăm să deschidă noi drumuri în valorificarea superioară a unui produs original românesc (foarte apreciat în străinătate), nu putem să nu notăm, fie și în treacăt, că atenția cu care este privit, pe piața internă, Pell-Amarul nu e în concordanță nici cu succesele terapeutice ale gamei de produse realizate din extractul de nămol sapropelic (cosmetice sau medicamente), nici cu pozițiile cîștigate de acesta în străinătate. Surprinzînd, în acest context, o serie de anomalii: producția e sub nivelul cererii interne (se pare că din lipsa unor comenzi ferme), aprovizionarea cu materie primă (de la Balta Albă, județul Buzău) e anevoioasă, ambalajele n-au calitate impusă etc., etc.

Nutrim convingerea că, în cel mai scurt timp, toate aceste minusuri vor fi înlăturate, produsului numit Pell-Amar acordîndu-i-se statutul meritat, justificat prin ameliorări și vindecări constatate într-un larg evantai de maladii și, în primul rînd, în afecțiunile reumatismale. Oricum, începutul a fost făcut.

OVIDIU IOANIȚOIA

Opinia unui alegător

Am onoarea...

Reiau și în această rubrică un subiect care mă obsedează și cu atât mai mult cu cât observ cu mare tristețe cum se degradează anume relații interumane și cum se pierde o bună tradiție, cum intră nostalgic în legendă ipostaze nobile ale conduitei umane, cum se bagatelizează formule de politete și de angajament moral altădată cu o acoperire nu în aur, cum se obișnuiește să se spună, mercantile, ci în viață, da, în viață.

Mai e nevoie să vă amintesc aici cum un cuvânt călcat putea conduce la o compromitere definitivă, pe o viață întreagă, cum onoarea pusă în joc și nerespectată era spălată sau nu mai putea fi spălată decât cu un gest definitiv, chiar dacă acest definitiv care lua înfățișarea sinuciderii rămânea să fie, la rindul lui, discutat sub raportul moralei ! ? !

„Ai cuvântul meu de onoare” ținea loc de acte juridice, era mai puternic decât orice chitanță cu martori ! Cine îndrăznește să pună la îndoială angajamentul luat sub acoperirea fără egal a formulei **Pe cuvântul meu de onoare** ? !

Ei bine, toate aceste formule, respinse, pe timpuri, ca fiind expresii ale mentalității lumii burgheze, s-au subțiat atât de mult la revenirea lor timidă în viața noastră de toate zilele, încât au ajuns să nu mai aibă decât o prea vagă acoperire dacă nu — și aceasta e adevărul cel mai trist — au ajuns simple expresii ale automatismului de limbaj.

Spuși, „Pe cuvântul meu de onoare”, și formula nu înseamnă absolut nimic, nu te angajează la absolut nimic, sensul ei s-a redus la valoarea unei pețe de culoare într-o propoziție mai seacă...

„Am onoarea”, cînd se spune, înseamnă un apel banal la o formulă banală de civilizație de limbaj cu aspect nițel ridicol și face bine mai ales cînd se iese la pensie și cînd din cine știe ce garderobă cite un pensionar mai înstărit scoate un palton de stofă neagră, mătușoasă, mirosind zdravăn a naftalină, cu biana de biber roasă aristocratic de molii...

„Am onoarea” e azi un fel de accesoriu uzat de recuzită într-un decor vetust; cine mai zice „Am onoarea” și dacă zice, cine se mai gîndește că pronunțînd formula și-a amanetat viața... ? !

Din păcate, o grabă nefericită și o lipsă de acoperire morală în atâtea împrejurări ale vieții noastre de toate zilele se însoțesc cu bagatelizarea pînă la anulare a sensurilor înalte sub raportul demnității pe care le puneau în lumină și în cauză formulele aduse de mine în discuție, altă dată reprezentînd criterii, categorice repere grave ale vieții de toate zilele...

O moralitate ieftină tinde să-și asigure în raporturile interumane statutul gumilasticului de pe timpuri. „Pe cuvîntul meu de onoare” — rostit cu o indiferență penibilă — nu mai are cîine știe ce efect nici pentru cine îl rostește, nici pentru cine îl ascultă. Toți spunem „Pe cuvîntul meu de onoare” cu mai multă ușurință decît ușurința cu care ne spălăm pe dinți, dacă am de-prins această obișnuință.

Drama e că din raporturile imediate, interumane gumilasticul formulei bagatelizate a ajuns în viața socială și în administrație și asistăm cum se mînte sfruntat sub firma inocentă a lui „Pe cuvînt de onoare”. Nu numai că nu se mai sinucide nimeni după ce a spus „Pe onoarea mea” și onoarea a fost călcată suveran în picioare, dar s-a ajuns să ți se pară absolut deplasat un om care, după ce spune „Am onoarea”, încearcă să și țină la ea...

— Domnule, individul e totalmente lipsit de elasticitate, e țepăan ca un ștîlp de telegraf, dacă a apucat să spună ceva nici dracu' nu-l mai întoarce din drum, nu se poate, e primitiv rău de tot, cînd zice **Pe cuvîntul meu de onoare**, înțepenește și te-apucă frica ! Azi, în lume, nu se mai poate trăi așa...

Tată drama. Pe cînd noi în lume ar trebui să învățăm din nou să trăim cu onoare și pe cuvînt de onoare...

DINU SARARU

Cit de urit se poate termina o poveste urită

De o bună bucată de timp, doi băieți, unul de 7 ani, celălalt de 11, vagabondează, cerșesc, lipsesc de la școală, iar ultimul, intrat pe mina unor derbedei, fură. O femeie de excepție, cu un deosebit simț al responsabilității, le întuiește traiectoria și trage un semnal de alarmă: vremea trece, copiii cresc și, în curînd, faptele lor, ale unor oameni maturi, vor indigna alți oameni maturi.

Ce se petrece deci cu doi băieți care au mamă, tată, bunici, mătuși, unchi, profesori, vecini ?

Pentru noi, totul a început în redacție, în urmă cu zece zile, cînd am înțeles că, deocamdată, acești copii sînt și ai noștri.

Tatăl

Un apartament cu două camere într-un bloc vechi, Calea Dorobanți nr. 100. Un apartament degradat, nearanjat, neîntreținut. Igrasie. O baie murdară, o bucătărie în care oricît te-ar năpăstui viața, nu ți-ar veni să gătești sau să mănînci, o cameră goală și atît, o alta cu un pat de fier, două scaune, o masă și un fel de bufet fără vitrină.

Mihai Mitiță a avut o noapte proastă. Are ochii roșii, se jură însă că n-a pus strop de alcool în gură de o săptămînă. Povestea cu beția, explică, a inventat-o băiatul cel mare, Aurelian, un copil rău, pe care l-a bătut cu cureaua în noaptea cînd a descoperit cele două ceasuri furate.

În cameră, în afara noastră, mai sînt sora lui Mitiță, Elena Gheorghe, inginerul Marin Sima, șef autobază, și Vasile Mihalcea, șef autocoloană și secretar de partid, ambii de la ITSAIA, întreprindere unde Mitiță mai este încadrat, deși n-a mai călcat pe acolo de o lună de zile. Dinșii mă avertizaseră cu două zile înainte că nu se poate pătrunde în locuința în care ne aflăm decît cu multă pricepere și răbdare, bătînd într-un anume fel, odată, de două ori și încă o dată, chestiune învățată chiar de la Aurelian, băiatul cel mare și rău, care, citeodată, cînd taică-su, adormit de băutura, n-auzea nimic, intra în casă prin fereastra de la bucătărie.

Mitiță este obosit, nedumerit, iritat. De ce se face atîta tevatură în jurul meu ! Nu beau mai mult ca un om normal. Cel mare mi-a scos vorbe, a umplut cartierul fiindcă așa îi convenea lui. Eu rămîn, cu trei copii, fac pe dracu în patru să-i hrănesc, să-i îmbrac, să-i dau la școală și tot eu sînt de vină. Sapte ani am stat cu femeia asta. Țineam la ea și credeam că vom rămîne împreună pînă la bătrînețe, dar după ce i-a ieșit divorțul de Simion, parcă a înnebunit. În '77, pe 3 mai, a plecat și a găsit-o miliția tecmal la Rm. Vilcea, unde are doi frați. Eu am dat-o în urmărire, plecase după niște discuții. Ei da, am bătut-o pentru că umbla. Și am rămas cu copiii. Nu l-am învățat să fure sau să fumeze pe Rică. Cu ceasurile s-a petrecut așa : Rică s-a dus la o colegă acasă și l-a rugat pe taică-su să-i dea zece lei că, vezi doamne, eu sînt beat mort și el cu Iulică n-au ce minca. Omul îi dă, dar după o oră bate la mine la ușă, face ochii mari cînd mă vede treaz și-mi spune că după vizita lui Aurelian i-au dispărut două ceasuri. Nu-i vorbă, unul era stricat și nu mai folosea la nimic.

Mama

Are 37 de ani, se numește Maria Sănduciu și la Gruiu, lângă Snagov, a găsit un om necăjit, dar bun la suflet și gospodar cu care se împacă bine și, dacă or avea noroc, s-or și căsătorii legal.

Spuși : unele femei, după ce se ceartă cu bărbatul, își iau copiii și pleacă la părinți, dumneata ai plecat, dar ai lăsat copiii unul om care avea serviciu de dimineața pînă seara și care, în plus, se și îmbăta des.

— Am plecat pentru că mă căsăpea din bătaie. Mă bătea și mă dădea afară. Mă omora cu gelozia lui. Am îndurat cît alta în cinci vieți. Ce să fac, să mă calce în picioare nevinovată ? Am plecat la bătrîn, la Căciulați, dar nu m-a ținut cu copiii. Apoi l-am găsit pe omul acesta serios, la Gruiu.

— Căruia nu i-ai spus de la început că ai trei copii.

— I-am spus pe urmă. Cine te ia cu trei copii ? Și el are doi, dar nu-s la noi.

— Instanta te obligase pe dumneata, în 1979, să plătești 650 de lei pensie alimen-

tară și ai dat o singură dată 144 de lei.

— De unde să-i iau. Am lucrat la Bălotesti, la textile, necalificată, apoi am venit la Gruiu și lucrez la C.A.P. Dar o vreme am crescut și eu copiii. Și acum am fata, se compensează, de ce să mai plătesc ?

— Dacă vrei s-o luăm negustorește, dumneata ai fata, el doi băieți, unul tot rămîne fără venit, e vorba de vreo două sute de lei.

Se lasă greu, o vedea ea...

La școala băieților

Mihaela Pleșa, diriginta clasei I, pare o elevă de clasa a X-a. Are 19 ani și este în primul ei an de învățămînt. Cei mici o respectă. Despre Iulian știe puține. N-a venit la începutul anului, l-a adus Aurelian mai tirziu, astfel că, venind ultimul, al 33-lea, s-a așezat singur în ultima bancă. N-a fost niciodată la el acasă, pentru că Iulian i-a spus că tatăl lui vine noaptea tirziu. Iulian este un băiat cuminte, vesel și bun cu ceilalți. Vrea să învețe, dar mai mult lipsește. Ceilalți se uitau la el cam urît din cauză că era murdar și mai prost îmbrăcat, însă nu erau răi. Îi dădeau de mîncare, dar nu-l priveau cu plăcere.

Elena Bădiceanu, diriginta clasei a IV-a B : Copil necăjit dintr-o familie dezorganizată. Aurelian nu e un copil rău, dar lăsat de capul lui o ia razna. Taică-su a venit într-o zi la mine acasă să-mi arate că le-a cumpărat uniforme, să mă convingă că se ocupă de ei. Nu l-am băgat în casă. Auzisem că bea mult, dar atunci nu era beat. În primăvară, am trecut, într-o seară, cu sotel meu prin fața casei lor și am intrat. Era o mizerie cumplită. Și pîinea era pe jos. Se plîngea că n-are cine să se ocupe, că seara vine tirziu. În altă seară, l-am găsit cu copiii în baie, îi spăla. Vedeti tovarășe, mi-a zis, mă ocup. Îl știu ca un om respectuos și de treabă. Anul acesta am avut un mare necaz și n-am mai trecut pe la ei, dar l-am dat în grija comitetului de părinți.

Vecinii

Matei Dinescu : Ce să spun, cînd nu bea, te înțelegeți cu el. Femeia, după cite știu, e plecată de vreo trei ani și mai bine. De fapt, a fost mai mult gonită, că o bătea. Într-o noapte, am găsit-o dormind pe scări. Acum au mari restanțe la întreținere. Copiii, de, copii nesupravegheați. Ai mare mai venea și cerea cite zece lei, zicea că-l trimite taică-su, dar cred că mințea.

Bunicul dinspre mamă, nea Gheorghe din Vasilați

— Matale ești singur aici ?

— Singur. Femeia m-a lăsat și a plecat la Gruiu, la ea acasă. Asta e a doua, că prima, mama Mariei, s-a prăpădit. Și fii-mea tot acolo e.

— Dar de copiii ei ce zici ? A plecat, i-a lăsat, dorm pe unde apucă, nu se mai duc la școală, mîncă pe la unul sau altul, cerșesc și cel mare a prins și obiceiuri proaste. Acum îi îngrijesc niște oameni de bine din vecini, dar au și ei copiii lor, greutățile lor.

— Treaba ei, i-a făcut, să-i crească.

— Știi la ce mă gîndeam ? Dumneata ai o gospodărie frumoasă, casă, curte, grădină, ești singur, numeri peste 70 de ani, ar putea sta foarte bine aici, de ce să-i crească statul, la internat ?

— La mine ? Să-i crească ea unde-o ști. E foarte bine așa, să-i dea la internat, să-i crească statul, că n-a plecat cu copiii de acasă.

Primăria din Gruiu. Primarul, Valeriu Rădulescu, Mihai Mitiță și sora lui, Elena Gheorghe, intră fetița lui Mitiță, Constanta, Tănțica. Au chemat-o de la școală. Intră speriată, bătută, e în clasa a doua și a mai schimbat o școală. Privește fîntă, scapă o căutătură spre taică-su, nu reacționează nici unul, nici emoție, nici tandrețe, spaimă, multă spaimă, își frîntă mințile, clipa mi se pare cumplită, Mitiță nu dă nici un semn că ar recunoaște-o, e obosit, cu ochii congestionați, și încerc să scurtez chinul copilului.

— La cine vrei să stai, Tănțica ? La mama sau la tata ?

— (șoptit) La mama.

A fost un moment greu pentru toți. Cred că din zece tați, nouă ar fi izbucnit într-un fel.

Valeriu Rădulescu : O știu pe fetiță. Este un copil frumos și inteligent. Are numai 9 și 10. Mi se pare totul limpede. Tănțica trebuie să rămîna aici. Îl cunosc pe bărbatul la care se află acum cu mama ei. A avut un necaz, a plătit pentru asta,

e un om harnic, muncitor și cu picioarele pe pămînt. Am să vorbesc și eu cu el și cu mama lui Tănțica.

În mașină, întorcîndu-ne spre București. Încerc o discuție, dar mi se face lehamite. Omul acesta, deși afirmă contrariul, nu simte nimic pentru fata lui. Zice : Am auzit că băieții sînt la o doamnă Constantinescu. I-a mormit și i-a înstrăinat de mine. Nu știu ce întoresc. I-a crezut că mă îmbăt și că beau spirit alb. Nu-i frumos ce-a făcut.

Îl privesc și nu știu ce să cred. Încerc aceeași neputință ca în fata lui nea Gheorghe și a Mariei Sănduciu. Mă uit la sora lui care pare a-mi înțelege uimirea. „Nu știu cum să spun, spune ea, mi se rupe inima de copii. Ani buni au stat la mine, au crescut cu ceilalți trei, ai mei. E frate-meu și mă doare inima și de el, de viața lui. Noi sîntem zece frați, toți oameni așezați, cu meserie, casă, familie, mai puțin Mihai la care nici casa nu e casă și nici familia familie. El e cel mai mic dintre noi și la părinți era cel mai răsfățat. A crescut așa. Apoi, n-a avut noroc nici cu prima nevastă, nici cu a doua. L-am rugat mereu să nu mai bea. E sofer bun, nu bea la volan, dar plecare femeii l-a doborât”.

De cite ori veneau la mine cu o floare, înțelegeam : le era foame

Am lăsat-o la urmă pe această femeie extraordinară care este Cătălina Constantinescu.

O casă cu un etaj, veche, aflată în de-parate de locuința lui Mihai Mitiță. Soții Constantinescu au doi băieți. Iarna se string doar în două camere. De aproape trei săptămîni sînt sase. Iulian și Aurelian s-au obișnuit repede cu vorba blîndă și mesele regulate. Iulian s-a îngrașat chiar și parcă e aici de cînd lumea. Celălalt o mai ia razna, dar se întoarce spăsit.

Cătălina Constantinescu : Sînt doi copii deștepti și sensibili. Dar sînt traumatizați. Cînd bate cineva la ușă, se reped amîndoi în șifonier. I-am luat pentru că îmi era milă de ei. Îi tot găseam ba stînga o scară, ba pe la un colț întepeniti și frig și infometati. Pe taică-su nu l-am găsit niciodată. Apoi nu l-am mai căutat de frică. Spuseși cuiva că le dădeam băieților de mîncare ca să-i instrînez de el. Fără nici o noimă. Aurelian îmi spune că îi bătea mai ales cînd era beat. I-am găsit odată, seara, pe scări. I-am luat la mine. N-au cărți, n-au caiete. Păcat de ei. Aurelian nu e rău, dar îl administreză unul mai mare de aici, de la blocuri. I-am lăsat într-o zi acasă, cu băiatul meu cel mare, și cînd m-am întors, Iulian și Aurelian stăteau bosumflați pe o canapea. Al meu strigase la ei și îi speriasc. I-am explicat că nu se poate să strige toți la ei și să nu și-i apropie cineva, să-i întreb ce vor, omenește. L-am trimis apoi să le ceară scuze. A făcut-o. L-am întrebat pe Aurelian ce-i făcuse fii-meu. N-a vrut să prirască. L-am mîngiat pe cap și i-au dat lacrimile. Repet, sînt extrem de sensibili. Înainte să doarmă la noi, de cite ori le era foame, veneau la mine cu o floare. Cum îi vedeam cu floarea în mînă, pricepeam. La un moment dat, aveam casa plină de ortensii.

Băieții

Iulian are aproape 7 ani, Aurelian 11. Pînă la aceste vîrste cunosc următoarele : frica, bătaia, foamea, ce este un tată beat, ce este o mamă bătută de un tată beat și din nou frica. Sînt sensibili, dar nu și iubesc părinții. Țin la tanti Cătălina, la mătușa lor și le e dor de Tănțica. Aurelian a început să mintă, să ceară și nu se omoară cu cartea, pierzînd și un an de școală. Fumează, fură ventile de la roțile mașinilor, i le dă unuia mai mare și asta le dă altuia din Floreasca pe țigări sau bani. Face toate astea și nu are nici o vină.

Approape epilog

Prin excepționala înțelegere arătată față de copii a tovarășilor din conducerea ITSAIA, dintre care, pe lângă inginerul Marin Sima și secretarul comitetului de partid Vasile Mihalcea, îl mai amintim și pe directorul adjunct Save, Mihai Mitiță este reprimat să muncească la autobază. De asemenea, prin promtitudinea Comisiei pentru ocrotirea minorilor de pe lângă Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1, Iulian și Aurelian vor fi înscriși într-o școală cu internat.

Epilog

În chiar ziua redactării acestui articol, Cătălina Constantinescu ne-a sunat la redacție puțin infriorosată. Mihai Mitiță a trecut pe la dînsa și i-a zis : ai grijă, în curînd mă urc din nou pe camion, să-ți păzești copiii.

RAZVAN BARBULESCU

Măsluitori de inventare

Nu mai constituie nici o noutate faptul că acolo unde se descoperă o fraudă săvîrșită nu spontan, ci într-o perioadă mai îndelungată, printr condițiile favorizatoare trebuie să existe neapărat incompetența sau complicitatea celor care au „controlat” gestiunea respectivă. Fără a subestima consecințele pe care le poate avea controlul de mintuală într-o unitate economică unde gestionarul este incorect, se înțelege de la sine că atitudinea complice a celui investit cu atribuțiuni de verificare a stării de fapt, acolo unde sînt gospodărite bunuri și valori aparținînd avutului obștesc, constituie un pericol social mult mai grav.

Din păcate, în astfel de funcții mai pă-

trund încă indivizi nu doar dintre cei slab pregătiți profesional pentru a fi în măsură să demaște tergiversările unor elemente incorecte versate, ci și dintre cei dispuși să se lase corupți, să trădeze interesele colectivității în schimbul unor avantaje personale.

Ofițerii Ștefan Dincă și Alexandru Georgescu din Miliția sectorului 1 din Capitală au prins recent în flagrant pe Valeriac Antoniu, șeful compartimentului control financiar intern din cadrul I.A.P.L. „Cotroceni”, și Emil Bota, lucrător comercial în aceeași unitate, în timp ce primeau, ceea ce prelineseră, dealtfel, pentru a nu sesiza organele competente despre neregulile constatate cu ocazia inventarului efectuat la bufetul din incinta Centrului de perfecționare a cadrelor pentru comerțul exterior, gestionat de Marita Vișan și anume cite un minicalcula-

tor, un cartuș de țigări Kent și suma de 500 lei (circa 3500 lei valoarea totală). Cercetările aveau să stabilească, dealtfel, că și în perioada 18 octombrie — 5 noiembrie a.c. cit a durat „inventarul”, cei doi reprezentanți ai forului tutelar, unul dintre ei chiar șeful compartimentului C.F.I., au primit drept „atenție” pachete cu făină, cafea, conserve, carne etc. în valoare totală de citeva mii de lei. Nu s-au mulțumit însă cu ceea ce le oferise gestionara și, în final, au venit și ei cu pretenții. De unde se poate deduce că neregulile constatate nu erau doar o bagatelă, dacă gestionara s-a și grăbit să le satisfacă dorințele.

Și dacă miliția n-ar fi intervenit prompt pentru demascarea celor doi măsluitori de inventare, este ușor de imaginat care ar fi fost urmările nefaste ale complicității dintre mituitorul-delapidator și controlorii

mituiți, pentru că, de îndată ce se consideră la „adăpost”, gestionarii incorecți nu mai pun friu lăcomiei.

MIHAI GROZAVU

P. S.

De la aceeași unitate de miliție, aflăm în ultimul moment că percheziția domiciliară efectuată la Valeriac Antoniu avea să mai descopere alte 5 minicalculatoare, 60 kg făină, zece de cutii de conserve străine primite, tot miță, de la alte unități economice pe unde, evident, măsluise inventarele, pentru că, de ochi frumosi, nu oferă nimeni astfel de „mici atenții”.

Cu atîtea minicalculatoare și s-a nu cunoască, tocmai șeful unui compartiment C.F.I., cum se încheie asemenea afaceri murdare ? !

M. G.

■ **Lafos Vasile din Focșani.** Vrancea: „Cu ocazia turului cu bicicleta prin R.D.G.„ va transmite cele mai sincere salutări din Dresden“. Il mulțumim și îl urăm timp bun.

■ **Radu Trifon, București, str. Nucșoara I, bloc 31, scara B, etaj 3, apartament 24, sector 6:** Intervenți la I.T.B. pentru ca autobuzul 138 să facă stație și la Bd. Constructorilor din Crin-gași.

■ **Consiliul popular al sectorului 1:** pentru Ion Minoiu, om al muncii la U.A.P.: Vi s-a atribuit locuința din Calea Victoriei nr. 48-50, etaj I, apartament 126.

■ **Inspectoratul de Miliție al municipiului București:** Într-adevăr, la data de 8 iunie 1982 orele 18.30, paznicul Berceanu Marin de la I.C.M. Uzina nr. 5 Bercești a fost lovit de țiganul Răfoț Vasile, care împreună cu alți țigani au furat circa (?!) — n.r.) 10 butoaie din tablă. Fapta se cercetează la sectorul 4 de miliție.

■ **Negoită C., București, Bd. 1 Mai, nr. 144, telefon 65 47 83:** Se apropie perioada în care iar vor fi luate cu asalt mijloacele de transport în comun de către acele grupuri de copii care batjocoresc frumosele și tradiționalele noastre sărbători de iarnă. Așa-zisele lor colinde sînt odioase. Oprită această poluare.

■ **23 de cetățeni ai comunei Cotmeana-Argeș:** Din 1979 ni s-a închis accesul la șoseaua principală. Împlinim trei ani de suferințe și promisiuni desarte. Vinovatul este O.I.F. Pitești.

■ **Procuratura generală a R.S.R., pentru Oprea Drăguța din satul Frecăței, comuna Cămin, județul Tulcea:** Cele sesizate au fost examinate și constatându-se că sînt întemeiate s-a declarat recurs extraordinar.

■ **Florin Călin, Focșani, str. Bucegi, bloc 10, scara 5, apartament 89, cod 5300:** Am solicitat să mi se trimită de la Biblioteca Cartea prin poștă din str. Pitar Moș nr. 5, un exemplar din Istoria literaturii române de George Călinescu. Nu mi s-a răspuns de cinci luni. Eu cumpăr cărți de la ei de cincisprezece ani.

■ **Dumitru Păpușoiu, orașul Tirgu Frumos, Iași:** La ferma de porci Războieni, aparținind de I.S.C.I.P. Tomesti a intrat în funcțiune noua stație de măcinat cu o capacitate de 1100 tone. S-au evidentiat în muncă următorii: Ciobanu Ion, montator, Popa Gheorghe, mecanic, Mancaș Nicolae, montor, Tănase Gheorghe, fierar-betonist, Dutcovici Vasile, zidar, „și bineînțeles, întreg colectivul“.

■ **Adrian Colectiv, București, str. Elena nr. 4, 7271, sector 2:** Cînd montez un bec se întimplă în ultimul timp două lucruri: ori îmi arde siguranțele de la tablou, ori explodează becul. Ce să fac? N.R.: Chemați un electrician autorizat.

■ **Întreprinderea de frigiderie Găoști:** Nu vrem să se lase impresia că fabricăm frigider proaste, așa cum s-ar putea crede din sesizarea Ludmilei Margareta Cojocaru din Cătina, județul Buzău, publicată în Flacăra. N.R.: Nimeni nu susține așa ceva. Dar, din răspunsul dv. nu reiese că ați fi reparat frigiderul femeii. Asta era problema.

■ **Mocanu Ioan, Deva, str. M. Eminescu, bloc A, scara E, apartament 63, județul Hunedoara:** La noi, la Deva, nu s-au mai schimbat buteliile de aragaz de peste o lună de zile.

■ **Grup de locuitori din satul Mal, Oțelul Roșu:** Cei doi kilometri de drum care ne despart de oraș sînt infernali. N.R.: Discutați această problemă cu deputatul dumneavoastră.

■ **Preduț Aurel, București, str. Furnirului 8, bloc 78, scara 1, etaj 3, apartament 21, sector 6, 77 754:** Întreaga mea grațitudine și recunoștință pentru sprijinul acordat obținerii locuinței din care vă scriu.

■ **Tilihoiu M., str. Aviator Traian Vasile 23, 73 334, București 32:** Înainte găseam otravă pentru șoareci la chimicale și-l omoram cînd apăreau. Acum există un oficiu de deratizare pe Capitală și-l omoară cînd au dumneilor campanie. Atunci devin necruțători. Nu le scapă nimic. Nici păsările. Caz concret pe str. Av. Traian Vasile nr. 27.

■ **Iancu Ion, str. Stînjeneilor 5, bloc 34, apartament 26, București:** În incintă Spitalului nr. 9 există un chișoc de difuzare a presei care nu-și respectă programul. Vinzătoarea poate fi văzută dimineața cum se întoarce cu sacosele pline cu de-ale gurii.

■ **I.A.P.L. Segarcea, București, str. Nicolae Șelari 1, sector 3:** Urmare a criticilor din Flacăra, șeful de sală Constantin Gheorghe de la unitatea Rucăr a fost sancționat cu retrogradarea pe o lună ca ospătar; șeful de orchestră Iapar-

nicu Ilie de la restaurantul Miniș a fost penalizat cu 10 la sută din retribuția pe două luni, iar șeful de unitate Popescu Gh. a fost avertizat că va fi sancționat. N. R. Așa ne trebuie!

■ **Tudose Aurel, Alcea Cartierului Nou nr. 12, bloc H 1, scara B, apartament 11, Oradea, 3 700, Bihor:** M-am convins o dată în plus cit de mult lipsește un tren care să facă legătura directă între Baia Mare și Timișoara și între Timișoara și Craiova.

■ **Holban Valeriu, Micro 14, bloc M 1, apartament 7, Galați:** M-am lăsat sedus de reclama privind avantajele Contului curent personal. Adevărul e că pînă mi s-a deschis contul (5 933) am făcut trei cereri, că la chenzina din 11 oct. nu mi s-a reinținat nici un ban și că C.E.C.-ul a scris I.J.G.C.L.-ului (fori invers?) că nu face oficiul achitării facturilor prin cont. De ce se mai face atîta reclamă?

■ **Victor Viscol, str. Caporal Preda nr. 5, 76 437, București:** În dimineața zilei de 6 noiembrie m-am urcat în stația Pecineaga în vagonul nr. 262, turul 10, de pe linia 15. În stația Sebastian vătămănița a oprit, s-a dat jos și a cuplat vagonul ei cu un alt vagon de pe linia 23, condus tot de o femeie. A împins-o așa pe Ferentari, apoi i-a dat drumul, iar pe noi ne-a dus fără să vrem — pentru că n-a mai oprit — pînă în prelungirea Ferentari. Pasagerii au pierdut 30 de minute.

■ **Părinții elevilor de la Școala generală nr. 157:** Școala nr. 157 a devenit neîncăpătoare, de anul trecut. La orele 10,40, zilnic, 20 de clase a treia și a patra se string în curtea școlii ca să plece la școala 198. Dar ca să ajungă acolo trebuie să traverseze Bd. Păcii. Traficul este foarte intens, la trecerea de pietoni nu există semafor, nici agent, iar șoferii procedează cum vor, de regulă trecînd printre copii. Ajutați-ne.

■ **Dunel Ion, Păun Vasile, M. Gabriel, Roșca Voicu și Manolache Gheorghe din Buzău:** La intrarea pe stadionul „Gloria“ Buzău se percep 15 lei. Opt lei costă biletul pentru meci, iar alți șapte zice-se c-ar fi pentru tombolă. Care tombolă, cine a văzut-o?

■ **D.P.M.O.S. Sibiu:** Conducerea Întreprinderii gaz-metan din Mediaș a dispus plata drepturilor bănești și a anulat desfacerea contractelor de muncă ale tinerilor Turcu Nicu, Stroia Gheorghe, Dorling Hans, Gidea Vasile, Popa Virgil și Mihai Ioan.

■ **Morariu Mircea Emil, profesor la Liceul industrial nr. 2, Oradea:** Sînt șeful promoției 1981 al secției franceză-română de la Facultatea de filologie din Cluj-Napoca. Am fost repartizat la Oradea, dar nu mi s-a repartizat și locuința. Se încalcă astfel Decretul 54/1976 și cel din 30.VI.1981. Inspectoratul școlar nu face nici o diferențiere între absolvenți și celelalte cadre didactice.

■ **Tenea Stelian, comuna Băleni Sibiu, Dimbovița:** În decembrie 1981 am cumpărat de la cooperativa Băleni o sufragerie timp Drăbeta. Necazul este că-i lipsesc oglinzile de la vitrină și geamurile de la bibliotecă, deși le-am plătit. Peste puțin voi implini 1 an de cînd reclam inutil.

■ **Valentin Moisiu, str. Unirii 46, Burdujeni — Suceava:** Înainte de a fi al lumii, Nicolae Titulescu a fost și este al nostru. Atunci de ce-i lăsam încă osemintele departe de meștegurile strămoșești?

■ **Asociația locatarilor imobiliarului din str. Agricultorii 140, București:** Pînă acum combustibilul, solicitat la P.E.C.O. era livrat după cel mult o săptămână. Asociației noastre i s-a planificat livrarea combustibilului pe 14 februarie 1983. Cu cele mai drastice economii, ceea ce avem acum în rezervor nu ne duce dincolo de 10 decembrie 1982. Și apoi?

■ **Mircea Crețu, Bd. Dacia nr. 5, bloc 5, scara C, etaj IV, apartament 59, Piatra Neamț:** În Ianuarie 1980 s-a inaugurat pe lângă hotelul Central din orașul nostru un splendid bazin acoperit; C.J.E.F.S.-ul a organizat un curs de înotiere în tainele inotului pînă în Iulie 1980, cînd piscina a fost închisă pentru renovare. Și de atunci se tot renovează.

■ **Nula Stelică, str. B. P. Hasdeu nr. 108 A, bloc L 2, scara B, etaj I, apartament 22, Constanța:** Locuiesc într-un cartier nou, într-un apartament în care am cerut și mutarea telefonului de la vechea adresă. Mi s-a răspuns în mai multe rînduri că nu-i posibil. Iată însă că la scara alăturată, lui Rotaru P. care este mecanic auto i s-a instalat. Nu-i posibil ori eu n-am calificarea dorită de D.J.P.Te.?

■ **Consiliul popular al județului Iași pentru Pascu Isabela din comuna Gorban:** Veți funcționa în satul Zebroaia, în localul școlii de 4 ani.

■ **Precup Silviu, Caransebeș, str. 1 Decembrie 1918, bloc 4, scara B, apartament 1:** În urmă cu un an și jumătate comertul a pus în vânzare creioane automate care folosesc mine de 0,5 milimetri. Unde mai găsim asemenea mine?

■ **Un grup de locatari ai cartierului Broșteni din Buzău:** Peste drum de Întreprinderea de contactoare s-au construit blocurile în care avem nefericirea să locuim. Zgomotul produs de compresoarele întreprinderii ne terorizează. Unii studiază acum reducerea prin amortizare a vacanțelor. De ce n-or fi studiat la timpul potrivit problema amplasării?

■ **Vătuș Sever, str. Crișan nr. 31, bloc A 0, scara B, apartament 16, cartier Crihana, Drobeta-Turnu Severin:** Sînt tatăl a nouă copii minori, 5 fete și 4 băieți. Ioana, nevastă-mea, are, ca și mine, tot 36 de ani, și ca și mine este tot vopsitoare la Șantierul naval din localitate. Deunăzi o întimplare m-a făcut să intru la discoteca din Casa Tineretului. Ce-am văzut acolo m-a uimit. Sute de tineri de la 11 la 17 ani dansau cu țigările aprinse între degete ori între dinți. Cei epuizați de efort erau serviți în fața barului cu coniac și cu cafele. Ce ziceți de asta?

■ **Cojocaru Dumitru, str. Orlando 11, București:** După citirea P.S.-ului la articolul „Tărane, să-mi dai un telefon“ unde arătați că sînt mulți care au nevoie de o locuință fie numai și temporar (studenții) m-am gîndit la miile de locuințe pe care I.C.R.A.L.-urile le tin libere în mod nejustificat. Concret, aici, în Orlando 11, 2 camere încălzite cu gaze au stat libere aproape un an de zile. Sînt locuințe libere și acum la adresele: Nicolae Iorga nr. 58 (două camere libere de 1 an); Ana Ipătescu nr. 11 (o cameră); Puțul de piatră nr. 4 (două camere la mansardă); Calea Victoriei nr. 174 și 208 (apartament, respectiv două camere cu gaze). Vă asigur că sînt mult mai multe. De ce nu sînt administrate cu discernămint?

■ **Giorgău Ștefan, Craiova, str. N. Titulescu, bloc 9, scara 1, apartament 6:** Cu prilejul unei expoziții organizate la Craiova de către cooperativa Drum nou din Hunedoara am cumpărat un cojoc din spolvetur. Era vara lui '81. La începutul iernii trecute l-am îmbrăcat de trei ori. S-a... defectat. U.J.C.M. Dolj m-a sfătuit să-l trîmțit cui l-a făcut. M-am conformat și-l tot aștept înapoi din februarie 1982.

■ **Stoica Ion, Fieni, str. Vilelor 29, 0284, Dimbovița:** Cînd nici nu gîndești ni se oprește apa potabilă. La serviciu intru la 6,00 dar nici la 5,45 nu-i apă, așa că plec nespălat. Cazanul din baie e în mare pericol din cauza asta, iar noi din cauza lui (poate explodea). Întreb de ce ni se mai încasează taxa anticipată pentru o apă pe care n-o vedem?

■ **Gaciu Gheorghe, str. Libertății nr. 67, Băilești, Dolj:** Pe 20 octombrie am trecut prin București, prilej cu care am cumpărat la magazinul de încălzimente de pe lângă Hotel Nord o pereche de cizme bîrbătești pe care mi s-a cerut suma de 475 de lei (bonul 21 976). Ajuns la Băilești le-am încălțat. Am văzut atunci că în interior era trecută suma de 280 de lei. Cine o încalță pe vinzătoare pentru diferența de 195 de lei?

■ **16 tineri din satul Gruiu, comuna Budești, județul Călărași:** Am dori ca după orele de muncă dar mai ales simbăta și duminica să avem și noi o sală în care să poată cînta un magnetofon ori să se prezinte un film. O asemenea sală a existat, dar acum e fără ferestre, fără uși, fără dușumea, ba mai și plouă. S-a rîndiscutat, s-a rîndiscutat, dar degeaba.

■ **Rudeanu Irina, Ocolul silvii din comuna Lunca Ilvei, județul Bistrița-Năsăud:** Revista FLACĂRA REBUS este în ultimul timp foarte reușită, în comună sîntem mulți abonați care o așteptăm cu nerăbdare.

■ **Trancu Horia, Alcea Timișul de Sus nr. 2, bloc A 30, scara 1, apartament 7, București:** Un inspector m-a convins să fac o asigurare ADAS. În luna iunie am fost inundat prin spargerea unei țevi. Vopseaua din baie s-a scorojit, faianța a căzut. La 21 iunie am depus la ADAS sesizarea înregistrată sub nr. 2 251. Tot atunci mi-au oprit și polița de asigurare în valoare de 50 000 de lei. Mi s-a spus că va veni să constate inspectorul Miu. De peste o sută

de zile n-a venit nimeni. Vreau să intru în drepturile mele. ADAS este o instituție serioasă?

■ **20 de cetățeni din satul Lungeni, comuna Broșteni, județul Suceava:** Cineva de la I.T.A. a nefericită ideea de a muta stația autobuzului de acolo unde fusese plasată acum 30 de ani și a dus-o, unde credeți? La vreo 200 metri în afara satului. Zice-se că pe vechiul loc era în pantă!

■ **Gooss Tatiana, str. Barajul Dunării nr. 4, bloc M 38, apartament 20, 74 619, București:** De șase ani locuiesc vizavi de complexul Alba, dar niciodată n-am reușit să cumpăr ceva de la acest magazin care a fost și este aprovizionat lamentabil. Și totuși și acest magazin aduce marfă. M-am convins însă că e vinde dimineața și o face nu în magazin, nici în fața, ci prin spate. Indisciplina este acolo la ea acasă, prețurile au variații bizare, termenile de garanție sînt depășite, vinzarea unor mărfuri e condiționată de cumpărarea altora etc. Am notat în condica de reclamații, am telefonat la 15.35.55 (Inspectoratul comercial de stat) dar nimeni nu le face nimic.

■ **Conorită Gheorghe, str. Luică nr. 9, bloc 1, scara 2, etaj 3, apartament 88, București:** Sîntem doi bătrîni. Prin maestrul Radu Ion de la cooperativa din Popești Leordeni am angajat la 3 septembrie 1981 o împrejurire de beton la două locuri de veci în cimitirul din Popești. Cu chitanța nr. 14 ni s-au încasat 3 500 de lei aconto, din totalul fixat la 6 000. Apoi ne-au purtat pe drumuri 13 luni cu tot felul de minciuni. În sfîrșit, lucrarea a fost gata, dar cu totul altfel decît am dorit-o. L-am reclamat pe maestrul Radu la tovarășul Niță, președintele cooperativei. Ne-a spus să-l dăm în judecată, că el i-a desfășurat contractul de muncă. Dacă-i așa de ce-l lasă să acconteze lucrări în numele cooperativei? N-avem bani pentru judecări, pentru împrejurire ne-am împrumutat la C.A.R., de ce cooperativa își bate joc de noi?

■ **În nr. 46 al revistei Flacăra,** la rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră, s-a publicat o notiță care conține erori asupra cărora facem următoarele rectificări și precizări:

Miceliul de ciuperci, la ferma 5 Mogoșoara (I.C.L.F. Vidra) se vinde atît unităților de stat cit și cooperatiste pe bază de virament. Pentru cultivatorii individuali s-a înființat un punct (chișoc) cu vinzarea în numerar. Acest punct pentru vinzarea miceliului funcționează pe bază de gestiune proprie. La vinzarea cantităților mici de miceliu nu se eliberează atestat de calitate întrucît se necesită un volum mare de muncă. Vinzarea miceliului de ciuperci în fermă se face odată cu instruirea la punctul menționat la care se ajunge prin săgeți indicatoare.

Ferma 5 Mogoșoara nu posedă un pavilion special amenajat pentru instruire și documentare a cultivatorilor, ci numai punctul menționat (2 camere) care au fost amenajate tocmai pentru a veni în sprijinul cultivatorilor de ciuperci.

Persoana desemnată cu vinzarea miceliului este tehnician de specialitate și poate da relații privind cultura ciuperilor și, la cerere, instrucțiuni tipărite. (Mateescu Nicolae, doctor în biologie, șef fermă Mogoșoara).

■ **Blocul din str. Spiru Haret nr. 16,** este de 13 ani programat pentru reparații capitale (el avînd o vîrstă de 44 de ani). E vorba de schimbarea instalațiilor, repararea teraselor care, cînd plouă, inundă apartamentele, înlocuirea ușilor putrezite pe din afară etc. De atunci și pînă azi se perindă comisii peste comisii, se fac diferite devize de către ingineri, arhitecți, responsabili, directori etc. iar aminițiile se tin lanț. În apartamentul meu s-au înlocuit niste țevi de la calorifer, s-a scos o parte de parchet, s-au făcut găuri prin pereți pe unde vine frig, perții sînt plini de igrasie, în baie îmi curge de sus apă, iar toate, toate demersurile făcute de mine, de către președintele blocului, de către administrator și în special de către mecanicul blocului, un om integru și extracalificat, au rămas în stadiu de promisiune. (Lilly Carandino, București).

Primim la redacție

...Era în toamna anului 1975 cînd Aristide Buhoiu, aflîndu-se la Timișoara, a luat legătura cu cîțiva foști internaționali ai legendarului club Ripensia, în scopul de a aduna material pentru elaborarea unei cărți despre epoca romantică a fotbalului românesc 1934-1938.

Toți cei solicitați V. Deheleanu, S. Bindea, Z. Beke, D. Pavlovici, W. Zombory, R. Bürger, A. Schwartz, R. Kottormani etc. s-au conformat întocmai la acest apel fiind convinși că buna credință și competența colaboratorului televiziunii române, A. Buhoiu, nu pot fi puse la îndoială.

Au fost organizate „mese rotunde“ la restaurantul „Palace“, la locuința lui Silviu Bindea și în camera ocupată de A. Buhoiu la hotelul „Continental“.

În afara numărului mare de fotografii puse la dispoziția viitorului autor al cărții „Sut... gol!“ (acesta era titlul propus pentru lucrare) S. Bindea, Z. Beke, R. Bürger, V. Deheleanu și W. Zombory au mai împrumutat lui A. Buhoiu numeroase ziare din perioada respectivă apărute în țară și străinătate cu articole elogioase la adresa fotbalului românesc în general al Ribensiei sau a unor jucători români care au impresionat cu ocazia unor partide sustinute în țară ori peste hotare.

De atunci au trecut șapte ani și despre proiectul cu pricina nimeni nu a mai pomenit nimic. Ba mai mult chiar, la scrisorile, telegrafierile, convorbirile telefonice din anii următori, în care am insistat justificat să ni se restituie materialul, nu am primit nici un răspuns.

Nu ne interesează cauzele pentru care „Sut... gol!“ nu a fost tipărit sau nici măcar înregistrat la vreo editură (sau poate nici schitată) pînă în prezent, vrem doar să reintrăm cît mai repede în posesia materialului care ne aparține.

Un grup de foști internaționali în numele cărora semnează: SILVIU BINDEA

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Posta redacției

Costică Tănase — București: Întreprinderea nu vă poate depune carnetul de muncă la comisia de expertiză medicală întrucît, pentru obținerea pensiei, este necesar să aveți o vechime în muncă de 30 de ani și vîrstă minimă de 60 de ani. ■ **Puiu Dan — Craiova:** Trimiteți invenția la O.S.I.M. ■ **Radu Gheorghe — București:** Treceți pe la redacție pentru a vă lua actele originale. ■ **Alexandru Ștefănescu — Bolintin-Vale (Giurgiu):** La notariatul județean. ■ **Ion Dumitrache — Cerașu (Prahova):** Reveniți cu o scrisoare clară. ■ **Iuliana Constantinescu — Buzeni:** Încadrarea dv. la o unitate din profilul la care vă referiți este de competența conducerii unei astfel de unități. ■ **Maria Gherasim — Văculești (Botoșani):** Scrieți-ne ce retribuție a avut soțul. ■ **Maria Burza — Căianu Mic (Bistrița-Năsăud):** Cei din mediul rural retribuți de stat (cazul dv.) primesc produsele necesare consumului din fondul centralizat al statului și au de la C.A.P. ■ **Steliana Bour — București:** Pentru rezolvare vă puteți adresa la I.C.R.A.L. Vitan, str. Negru Vodă nr. 16.

■ **Alexandru Vița — București:** Plata compensației se acordă numai pensionarilor ce își primesc pensia prin oficiul de pensii, iar la locul de muncă numai celor cu contract de muncă pe durată nedeterminată. ■ **Gheorghe Vlaicu și Octavian Popescu — București:** Vă așteptăm la redacție, secția scrisori, probleme cetățenești.

■ **Constantin Găneșanu — Slătina:** Perioada la care vă referiți nu constituie vechime în muncă utilă la pensie, pentru că anterior satisfacerii obligațiilor militare nu ați fost încadrați în muncă. ■ **Petru Cazimir — Iași:** În situația dată, nu are drept la pensie de urmaș. ■ **Nicolae Caramet — București:** Altă soluție nu există, trebuie să vă conformați.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Lumea in care trăim

„Aspiratorul de creiere“

Cifre, date, statistici...

Lecturate superficial, par de necrezut. Și totuși, ele exprimă o stare de lucruri reală. Teribil de reală. Sărăcii îi îmbogățesc pe bogați. Cei mai puțin dezvoltati „ajută“ pe cei dezvoltati. „Lumea a treia“ furnizează Occidentului superindustrializat imense capacități de creație tehnico-ingenerească și științifică. Iată faptele:

● In ultimii zece ani, peste 420 000 de specialiști, dintre cei mai valoroși, din țările in curs de dezvoltare — ingineri, medici și oameni de știință — au fost racolați de statele industrializate, in deosebi de S.U.A., Canada și Anglia.

● Numai in anii '70 circa 80 000 de specialiști de înaltă calificare — ingineri, fizicieni, matematicieni, biochimici și biologi, dintre care 40 la sută profesori universitari — au părăsit America Latină îndreptându-se spre S.U.A.

● 25 la sută din oamenii de știință care lucrează in laboratoarele de cercetare in domeniul electronicii și ordinaratoarelor din S.U.A. sint străini.

● Numărul inginerilor și cercetătorilor in domeniul tehnicilor de vîrf racolați anual de S.U.A. este egal cu promoția medie a 38 de institute tehnice.

● In S.U.A., Canada, Marea Britanie, R.F.G. și Austria lucrează peste 160 000 de medici originari din Asia, Africa și America Latină. Astfel, in S.U.A. un medic revine la 592 persoane iar in țările Europei occidentale la 552 persoane. In schimb, in India un medic revine la 11 000 persoane, in Bangladesh la 12 500, iar in Uganda la 33 000 de persoane.

...Și asemenea date am putea să mai enumerăm. Multe. Chiar foarte multe. Toate dovedesc același lucru, și anume că, acum, după ce colonialismul a dispărut ca sistem, practicile sale se mențin într-o formă camuflată. In mod concret „Le Monde“ scria despre „noua formă de jaf colonial“. Jaful creierelor. Un jaf fără paravan...

Sint racolați specialiștii doar din compasiune pentru ei? Atragerea lor este o acțiune menită doar să le ofere niște slujbe ceva mai bine plătite decit in țările de origine? Nici vorbă. Patronii nu fac cadouri și n-au nici sentimente umanitare. Pe ei îi preocupă afacerile, profitul.

Un studiu, elaborat sub egida UNCTAD, apreciază că numai într-un singur an marile trusturi și monopoluri transnaționale din Statele Unite, Canada și Marea Britanie au realizat beneficii de aproximativ 6 miliarde dolari prin rezultatele muncii și activității competențelor racolate din state in curs de dezvoltare. Deci, profitul trusturilor.

Fenomenul mai are însă o latură. Richard Timus, profesor la Școala superioară de economie și științe politice din Londra, demonștră că, in perioada 1969—1977, S.U.A. au economisit 5 miliarde dolari pentru pregătirea cadrelor proprii prin „importul“ a 150 000 medici, ingineri, oameni de știință din diverse țări in curs de dezvoltare, oameni cu experiență și cunoștințe vaste. Suma amintită (5 miliarde) fiind, desigur, suportată de țările in curs de dezvoltare, țări sărace care au prezătit cu mari eforturi cadrele respective.

Efectele „transferului competențelor“ cum o denumesc elegant unii, sau „furtului de creiere“ cum o denumesc mai exact, alții, sint, însă, mult mai grave și ele depășesc cu mult

miliardele de dolari calculați pentru pregătirea acestor cadre. Practic, această acțiune de acaparare a celor mai valoroase cadre din „lumea a treia“, constituie unul din factorii care stinjenesc serios procesul dezvoltării economice și sociale a țărilor in curs de dezvoltare, complicind, in același timp, dimensiunile decalajelor dintre țări și cele dezvoltate.

Decalajele sint o realitate ce nu poate fi depășită doar prin cuvinte convingătoare. Decalajele implică o acțiune de dezvoltare economică inseparabilă de ajutorul specialiștilor. Diversi economiști, profesori universitari, alți specialiști apreciază că nici o țară care și-a cucerit de curind independența nu va fi in măsură să depășească dificultățile de creștere fără să dispună de cadre bine pregătite pentru a transpune in viață proiectele de dezvoltare. Aceste țări, remarcă Martin Godfrey, consultant științific al Universității din Sussex, Anglia, au făcut mari eforturi și sacrificii pentru formarea de cadre naționale. Numai că ele și-au văzut și își văd permanent amputate posibilitățile de creare a unui corp de specialiști și tehnicieni calificați prin răpirea și sustragerea organizată a acestora de către țările bogate. „Aspiratorul de creiere“ al Occidentului funcționează nemilos...

In general — remarcă ziarul cubanez „Granma“ — este dificil să se evalueze prejudiciile cauzate țărilor in curs de dezvoltare de această pierdere netă de capital intelectual. „Exodul creierelor“ nu numai că privează țările in curs de dezvoltare de oameni de știință și tehnicieni cu o înaltă calificare, pentru a căror pregătire țara respectivă a depus multă trudă și a cheltuit milioane de dolari, ci reduce totodată capacitatea de dezvoltare și modernizare a economiilor țărilor respective, frinează și prelungește timpul de aplicare a unor tehnologii avansate care ar permite o sporire a productivității, un progres social-economic mai rapid.

Paradoxal, săracii își pierd puținii specialiști in timp ce bogații obțin o forță de muncă de mare valoare, de înaltă calificare și pentru a cărei pregătire nu s-a cheltuit nici un ban. Deci noi profituri, noi avantaje in dezvoltarea tehnicii și științei, a dezvoltării social-economice și culturale in general. Cum scria revista „Jeune Afrique“ prin furtul de inteligență țările sărace au fost și sint și mai mult sărace, iar cele bogate au acumulat și acumulează tot mai multe bogății“. Ce poate fi mai simptomatic decit faptul că 73 la sută dintre oamenii de știință din S.U.A., care au primit Premiul Nobel, și 24 la sută dintre membrii Academiei de Științe din Statele Unite sint specialiști veniți din alte țări?

„Aspiratorul de creiere“ al lumii capitaliste continuă să funcționeze. Un „aspirator“ perfid. Chiar dacă apologetii furtului de specialiști încearcă să găsească pretexte și justificări, realitatea nu poate fi negată. In fapt, este vorba de o practică neocolonialistă, acuzată in fraze înșelătoare. Un neocolonialism respins ferm de „lumea a treia“.

„Aspiratorul de creiere“ inseamnă o gravă primejdie pentru țările ce aspiră să elimine subdezvoltarea. Este motivul pentru care la O.N.U. și in alte foruri internaționale ele acționează neobcsit ca săracii să nu-i mai îmbogățească pe bogați...

AL. PINTEA

Mondo umano?

Taberele dezolării

In urmă cu opt ani, in cursul unei scurte călătorii prin Somalia, unul dintre însoțitorii ne-a prezentat la fața locului un proiect așa zice titanice. Era vorba de stabilizarea duneilor, care inaintau într-un ritm foarte îngrijorător acoperind pământurile — singurele fertile — din apropierea coastelor somaleze. Munca celor care se opuneau vitregiilor naturii impunea, era sisifică in adevăratul sens al cuvintului. La încheierea vizitei, același însoțitor, ne-a vorbit despre o altă preocupare a autorităților țării sale legată de sedentarizarea unui număr important de oameni cu tot ceea ce inseamnă pe plan economic, social și cultural un asemenea lucru. In fine, el a amintit și de problema refugiaților. Scriu doar că a amintit pentru că, la ora aceea, in țara respectivă, numărul celor categorisiți drept refugiați încă nu atinsese cote alarmante. Ulterior, fenomenul s-a agravat serios, mai ales după conflictul armat etiopian-somalez. Și astfel, acolo, ca și in alte state africane — Sudan, Kenya, Uganda, Ruanda, Camerun, Zambia, Mozambic, Botswana au apărut tot mai multe „tabere ale dezolării“. Dealtfel, de la sfîrșitul anilor '70, Africa este numită continentul refugiaților de parcă celelalte probleme cu care se confruntă nu i-ar fi fost de ajuns: subdezvoltarea, lipsa infrastructurii, cadre calificate puține etc., etc.

Recent, după o călătorie mai gă pe meleaguri africane, o ziare franceză a comunicat impresiile sale într-un zguduitor reportaj apărut într-o revistă săptămînală pariziană. Ii reproduc inceputul: „Africa 1981: la 400 milioane locuitori (ultimele date ale O.N.U. vorbesc de 484 milioane locuitori n.n.), cinci milioane de copii, femei și bărbați aruncați dintr-un capăt in celălalt al continentului, își caută refugiu. Din cauza războaielor și a loviturilor de stat, datorită conflictelor fratricide și a unor răscoale — mai mult sau mai puțin orchestrate — din cauza secetei îngrozitoare și a foametei galopante, jumătate din numărul refugiaților planetei supraviețuiesc sau mor in Africa lipsită de mijloace de subsistență“.

Dincolo de constatările generale infiorează cele văzute de amintita publicistă in citeva tabere ale dezolării. In Somalia consemnările mele privind titanica luptă cu dunele, ea a văzut cum 454 000 de persoane „trăiau“ in opt sate acătuite din colibe de iglu, iar o materie primă reprezentată de citeva vreascuri nu avea cum să impiedice razele unui soare doritor. Dar, de parcă n-ar fi de ajuns, la o temperatură medie de 42 grade Celsius, pe aceste meleaguri s-a uitat că mai există și ploaie și astfel „siluete fantomatice“ ale insectaților erau fotografiate cersind apă unor eventuali drumeți sau oaspeți solitari. „Cifrele astronomice ale mizeriei își pierd sensul“ notează revista L'Express după care vorbește și de tragedia pribegilor din Etiopia dar și de rezultatele incurajatoare ale situației celor din Zimbabwe. In fine, între timp, au început să revină in țară zecile de mii de cizdieri refugiați in Camerun.

Acestea le știam de mai multă vreme. Le-am pus pe hirtie acum, cind întîlnirea la nivel înalt africană a intrat in criză iar acest subiect nu s-a aflat decit printre aspectele colaterale. Or, chiar dacă autorii morali ai unei asemenea dezolări sint departe, cei prezenți au ignorat sau au uitat taberele dezolării ca și înfruntările devenite fabrici de refugiați.

DUMITRU CONSTANTIN

Pacea infricoșată

Deși toată lumea este de acord că pacea (care ar trebui să fie starea naturală a Terrei) este opusul războiului există experți care nuancează raportul de „apropiere“ între pace și război. Se pare că antipozii se interferează, in anumite perioade, iar războaiele chiar dacă nu devin pasnice se invecinează cu păcile războinice. Războiul rece este o asemenea pace belicoasă, un fel de pace infricoșată cocotată pe un fir fragil agățat între balanțele echilibrului Teroarei.

Pacea infricoșată, pacea in armură, este pusă să se dezvolte într-un climat de superpaimă. Strategia descurajării, cu teorie și practică, nu este altceva decit maniera de a conserva, pină la epuizarea totală, pacea netemeință, subminabilă oricind. Puțini știu, spre exemplu, că însăși descurajarea inregistreează revoluțiile ei tehnico-industriale, că se perfecționează și se autodepășește. Revista „Strategie et Défense“ notează explicit și sistematic: „Odată cu bombardarea Hiroșimei, in 1945, omenirea a intrat într-o nouă eră: era atomică.“

Strategia descurajării — pacea prin teamă sau prin echilibrul teroarei — a cunoscut patru revoluții succesive:

- o revoluție in putere (trecerea de la bomba A la bomba H);
- o revoluție in distanță (lansarea rachetei Sputnik la 4 octombrie 1958);

— o revoluție in miniaturizare (ogive multiple);

— o revoluție in precizie și in puterea de penetrație (ogive ghidate separat, rachete de croazieră și rachete noi).

Cu alte cuvinte in locul rachetelor grele, dotate cu un focos unic, superputernic, puțin precise, in slujba unei strategii îndreptate împotriva localităților, superputerile dispun de acum de rachete mai ușoare, mobile, foarte precise care permit distrugerea unor obiective militare fără să provoace daune colaterale.

Panoplia preciziei dusă la paroxism se îmbogățește continuu. Citez dintr-un binevenit documentar care radiografiază mijloacele de producție ale spaimei: „Ultimele ciocniri militare au dat cîștig de cauză rachetelor „inteligente“, dotate cu sisteme electronice, care au dovedit in ce măsură armele convenționale au beneficiat de revoluția tehnologică a ultimelor trei decenii. Iată citeva dintre aceste proaspete „debutante“: rachete „Exocet-Am 39“, aer-mare, antinavă, capabilă să-și „recunoască“ ținta și să o atingă in citeva minute, cu o viteză ce aproape o egalează pe cea a sunetului, grație unui calculator cuplat la un radar. Din aceeași „familie“ face parte și racheta „Exocet-Am 38“, care poate fi lansată de pe o platformă terestră. Pentru această armă s-a găsit și antidotul, de asemenea, experimentat: este vorba de o rachetă lansomeală, care „înșală“ radarurile directoare ale rachetelor adverse și le deturneză de la ținta lor...“

RADU BUDEANU

Vacile slabe

„De la marca depresiune a anilor '30 este pentru prima dată cind un declin economic are o asemenea amploare globală. Criza a devenit epidemică, aproape imposibil de evitat. Ea afectează, deopotrivă, economiile puternice și pe cele slabe, țările bogate și cele sărace“. Această apreciere care aparține revistei americane „TIME“ nu face altceva decit să reitereze problema mondializării recesiunii. Ultima parte a afirmației este inexactă. Dacă popoarele și economiile sint afectate deopotrivă de criza economică, ele nu sint lovite in aceeași măsură de acest flagel, cu alte cuvinte organismele mai debile sint, firesc, mai vulnerabile și mai puternic atinse de bacilul inoluției. Dacă, spre exemplu, in Costa Rica, unde șomajul cuprinde 17 la sută din populația aptă de muncă, guvernul se străduie să intensifice măsurile de ajutorare in hrană a șomerilor, dacă in Tanzania, unde rata inflației este de 29 la sută, guvernul a fost nevoit să abandoneze 966 de proiecte de dezvoltare economică, nu același lucru se întimplă in țările occidentale, oricît ar fi ele de afectate de criză. Și aici, acțiunea concertată a inflației galopante și a creșterii economice scăzute — se vorbește chiar de creșterea zero — a făcut ca unul din 10 muncitorii să rămînă fără lucru, adică

22 000 000 de oameni din S.U.A. și Europa occidentală. S-au luat măsuri draconice de limitare a creșterii salariilor și înghețare a prețurilor, s-a interzis acordarea de compensații pensionarilor și salariatilor cu venituri mai mari de 530 de dolari pe lună pentru escaladarea costului vieții. Adică mai mult decit dublul produsului național brut pe locuitor obținut anual într-o serie de țări ale lumii a treia. Oricum, dacă in lumea industrializată reducerea dimensiunilor producției și creșterea numărului șomerilor au consecințe nefaste asupra nivelului de trai al populației, in țările lumii a 3-a înștinirea creșterii economice aduce după sine direct dezastrul.

Constituind in medie mai puțin de 9 la sută din PNB, sectorul de prelucrare al țărilor in curs de dezvoltare — cele 32 foarte sărace in care trăiesc 1,2 miliarde de oameni — s-a deteriorat rapid, ajungind la un ritm anual de creștere de 0,5 la sută in deceniul 8. Inscris, de asemenea, pe o curbă descendentă, ritmul producției industriale in țările dezvoltate a scăzut in 1981 pină la 0,8 la sută. Distanța dintre ritmuri, la prima vedere mică, desemnează decalaje fără precedent: peste 10 000 de dolari PNB in țările industrializate și numai 220 dolari in cele subdezvoltate. Raportul de 190 : 1 este edificator in ce privește felul in care pot fi suportate consecințele crizei de o parte și de alta a barierei care separă tot mai rigid Nordul de Sud. Un Sud in

in luptele aeriene evoluează acum rachete aer-aer de tip „sidewinder“, care — odată lansate — sint atrase de căldura avionului ce trebuie doborit. In războiul de submarinele de atac cu propulsie nucleară, armate cu torpile teleghidate cu o rază de acțiune de peste 35 km. Astfel de arme presupun, evident, mijloace de teledetectare și de apărare foarte puternice. Acesta este cazul, de exemplu, al „detectorului-analizator de radar „dr 400“, dotat cu 12 antene și un calculator. El este capabil să capteze și să localizeze permanent orice semnal radar pe o rază de 360 grade. Printr-o programare adecvată, calculatorul sistemului „dr 400“, poate deosebi radarurile „prietene“ de cele „dușmane“ și, in acest ultim caz, să le localizeze pe cele care constituie o amenințare imediată.“

Desigur, asemenea inventare de arme deștepte care să selecteze dușmanii de prieteni și dușmanii între ei pentru a lovi total unde, cind și cum trebuie pentru victoria tehnicii de distrugere asupra omului sint numeroase.

Pină la urmă nu contează grozava lor perfecțiune și disponibilitate de a face harcea-parcea Terra in modul cel mai riguros, ci faptul că distrugerea a devenit o șansă care poate descuraja civilizația. Prima și ultima de o asemenea dimensiune...

care, de la un an la altul, in pofida eforturilor făcute, situația economică și socială se deteriorează rapid, fără a se putea întrevede, chiar dacă privirile țintesc departe, spre finele mileniului, vreo posibilitate de ameliorare.

Se referea „TIME“ la mondializarea recesiunii. De ce oare nu se face nici cea mai mică referință la acea necesară, indispensabilă mondializare a dezvoltării? Așa cum toți sint afectați de criză, de ce nu au toți dreptul să beneficieze de roadele bogate ale vremurilor de expansiune economică? Este imposibil de conceput creșterea economică a țărilor industrializate in afara a ceea ce ne-am obișnuit a numi „concertul națiunilor“. Chiar dacă unele dintre ele mai „cîntă“ in acest proces indispensabil de propășire economică a tuturor, corecțiile necesare trebuie făcute cu calm și înțelegere, in ideea asigurării unui viabil flux de interese între Nord și Sud, Sudul nu trebuie conștientat la condiția de perpetuu furnizor de materii prime pentru Nordul preferător. Sustinerea programelor de dezvoltare a lumii a treia, ridicarea barierei protecționiste din calea produselor acestora vor duce la creșterea incasărilor in valute convertibile și, deci, la majorarea posibilităților de achiziționare de tehnologii din Nord. Nu Nord contra Sud ci Nord pentru Sud și viceversa. Este singura alternativă.

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

— Dați-vă puțin mai la stînga, ca n-am vizibilitate (PARIS MATCH)

La incheierea turului Campionatului Diviziei A

UN SEZON PREA PUȚIN SEMNIFICATIV

S-a încheiat primul dintre cele două acte ale actualei ediții a campionatului primei divizii de fotbal. Titlul onorific de „campionă de toamnă” îi revine Sportului studentesc, dar Dinamo reușește performanța celor 17 meciuri fără înfrângere, greu de regăsit în analele fotbalului nostru. Amintirile, din păcate numai ale lipsei de informare, de documentare în cele mai mici amănunte este cronică la federația de fotbal, ne duc înapoi foarte departe, la C.C.A. sau chiar I.C.O., pentru a găsi similitudini în fața performanței dinamoviștilor, dar desigur timpurile erau atunci cu totul altele. Dinamo a trecut de primele 17 meciuri ale campionatului în curs fără mari dificultăți, dar și fără strălucire, fiind în victoria acasă și remizând permanent în deplasare, după jocuri care dădeau impresia că multumesc pe toată lumea. Meciul care reprezintă punctul său de virf s-a disputat la Craiova, 1-1 cu Universitatea, punct mai mult decât meritat pentru formația campioană, în fața unei echipe care a fost practică de nerecunoscut. Doar o săptămână mai târziu, Universitatea producea pe Steaua partida cea mai remarcabilă a turului de campionat surlassind echipa lui Cernăianu mult mai clar decât arată scorul de 3-1. Nu-i mai puțin adevărat că și adversarul i-a permis echipei craiovene să se desfășoare în toată splendoarea sa. Liber, fără să-i opună cea mai mică intenție de marșaj. Un mod cu totul curios de a privi un meci, o greșeală fatală pentru antrenorii Stelei, ne care numai relaxarea prematură și atât de cunoscuta suficiență a fotbalistului român, vizibile și la Căminaru și coechipierii lui, i-a ferit de o înfrângere și mai umilitoare!

Pris cu cităva vreme în urmă comentariul intitulat „Ce se întimplă cu Steaua?”, reflectând eforturile conducerii clubului de a pune pe picioare o

noastră echipă valoroasă, după ani în care campionatul s-a jucat, referindu-ne la lupta pentru titlu, fără echipa militară. Lucrurile spuse atunci, când acordam credit conducerii tehnice, o conducere ce nu cerea decât timp, sînt în mare parte valabile și azi. Numai că etapele trec și în jocul Stelei nu se vede nici de departe acea lumină pe care ne-ar fi plăcut s-o întrevădem, echipa militară joacă la fel de dezordonat și învechit, departe de preceptele moderne ale jocului, Steaua a cules cam tot ce a fost tânăr și valoros în fotbalul nostru, apoi a dat de o parte și iarăși a cules, dar roadele se lasă prea mult așteptate. Acum se vorbește că în locul portarului Nitu va veni Ducodam, a cărui valoare desigur impune. Însă la fel de mult s-a așteptat de la Cimpeanu, iar clujeanul arată acum ca un transplant cu totul nereușit, jucînd slab și fără vlagă. În fapt, lucrurile sînt mult mai simple decât ar părea la prima vedere, fiind vorba de jucători care au fost scoși din mediul lor obișnuit, transportați dintr-un oraș în altul, mutați în alte condiții de viață și, uneori, inadaptabili. La Steaua nu s-a mai ridicat de cam multă vreme un jucător din propria pepinieră, iar grefele la care a fost supusă echipa s-au respins ele însele ori au fost respinse de colectiv. Altfel, evident, se alestuieste o echipă, iar exemplul Craiovei este prea semnificativ pentru a nu fi revelator.

Revenind la Dinamo, echipa lui Nicușor a probat, înainte de toate, o foarte solidă construcție psihică, lucru care i-a permis să treacă peste șocul dificilei înfrîngeri cu Aston Villa, o „mare” a fotbalului european. Sezonul recent încheiat poate fi socotit drept satisfăcător, dar marile probleme ale echipei rămîn. Ne referim aici în primul rînd la un joc mai complet, cu o dinamică superioară

(acțiuni din mișcare, nu statice), care să cucerească inimile spectatorilor aflați pe oricare stadion din țară. Și apoi, e la fel de evident că formația din Șos. Ștefan cel Mare trebuie să înceapă să se pregătească încă de acum pentru... viitoarea ediție a cupelor europene. Cînd vom ști adversarii din primul tur va fi deja prea târziu, evenimentul semnifică doar intrarea în linie dreaptă; marile meciuri ale toamnei viitoare trebuie pregătite chiar de acum, dacă nu cumva am și întîrziat... Desigur, ne referim la calitatea jocului, dar și la lotul de jucători, care poate fi încă îmbunătățit. Sigur, Dinamo are ca prim obiectiv cîștigarea campionatului și, dacă se poate, Cupa pe lingă el.

O bună impresie a lăsat pînă acum echipa Sportului studentesc. Ne referim desigur la jocurile sale și, mai cu seamă, la punctele culese și adunate în clasament. „Sportul” însă reprezintă, după noi, mai curînd suficiența fotbalului românesc, a campionatului ce se desfășoară pe primele 18 stadioane ale țării. Ferită de emoții și de griji la nivel internațional (fără meciuri în cupe europene, cu doar 1-2 jucători selecționați în lot), echipa studentescă și-a văzut înlînistită de campionat, imbuindu-se tocmai orin constanță, capitol la care era atît de deficitară în trecut. Cum se spune adesea, Sportul studentesc s-a dovedit a fi bună între echipele din campionatul intern, un chior în țara orbilor și prea puțin mai presus, iar asta de mult nu mai esie suficient. Cît privește Universitatea Craiova, comentariile privind evoluția sînt evident influențate de performanțele reușite pe plan internațional. Aici, fiind singura care ne-a făcut cinstea de a ne reprezenta în turul III al unei competiții europene, echipa craioveană și-a cîștigat încă de pe acum stima și prețuirea noastră, chiar pentru un sezon în care n-a excelat în campionat. Craiova are în continuare singura echipă de talie europeană din fotbalul nostru, iar acest lucru nu e deloc puțin. Ba, ca să o spunem direct, e chiar totu!

DUMITRU GRAUR

Concursul nostru:

Cel mai..., cea mai...

Spuneți-vă cuvîntul asupra realizărilor și personalităților anului 1982 din cele mai variate domenii. În cele ce urmează vă dăm doar cîteva sugestii, rîmînd la latitudinea dv. să adăugați orice altă faptă sau personalitate ce o socotiți demnă de a fi așezată sub semnul superlativului.

Alegeți cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic... cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...

- Inițiativă socială
Invenție
Descoperiri (științifice, arheologice)
Inventator
Cercetător
Faptă de omenie
Carte de proză
Carte de poezie
Carte de critică literară
Actor (actriță) de film, de teatru
Piesă de teatru
Film
Cel mai îndrăgit gen de spectacol
Emisiune radio, TV
Autor
Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)
Echipă sportivă
Manual școlar
Muzică tînă
Compozitor
Lucrare muzicală
Interpret
Carte științifică
Anecdote
Arhitectură sau monument
Fapt de eroism
Cel mai semnificativ moment din viața dv.
Cea mai frumoasă femeie (atașați fotografia pentru concursul „Mis Flacăra”)
Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt înlînit

Plicurile vor purta mențiunea PENTRU CONCURS.

Vom întocmi clasamente pe domenii. Desigur nu clasamente rigide, însă este cert că un an aume se înscrie cu o perioadă revelatoare în viața obștii ca și în viața unui artist sau a unui om de știință, a unui inginer sau sportiv. Pe scara acestor criterii, orice izbîndă, înainte de a fi o victorie în întrecere cu alții, este o victorie în lupta cu sine a fiecăruia. Ne vom strădui să le consemnăm.

Opțiunile dumneavoastră se vor referi la toate vîrstele, naționalitățile și profesiile.

Capșa să fie din nou Capșa

De ani buni, revista noastră pledează cu argumente temeinice, ținînd în egală măsură de istorie și literatură, pentru revenirea la adevăratul nume al restaurantului Capșa, care, din motive greu de priceput, nu se numește astfel, dar care, astăzi, are șansa de a-și reapeza pe frontispiciu firma ce l-a consacrat nu numai în țară, dar și în afara ei. Este vorba de faptul că splendidul hotel construit pe locul fostei cofetării Nestor a primit numele București.

De curînd, un bun articol, apărut în „România pitorească” și semnat de Alexandru Condescu (în facsimil), ne susține întreprinderea, readucînd în discuție, cu probe serioase, vechea poveste a celebrului Capșa.

Dar, stupoare! Se spune că restaurantul, potrivit propunerii de a lua denumirea unei artei apropiate, se va numi, nici mai mult, nici mai puțin, decît Victoria. Ne simțim obligați să atragem atenția că mai există tot pe Calea Victoriei un magazin univers-sal Victoria, că exista un salam Victoria, că avem orașul Victoria, că întinim în țară străzi, cofetării și restaurante care se numesc la fel. Cine ține morțiș să acrediteze ideea că avem vocația uniformizării și a depersonalizării? Cine nu vrea să țină seama de „memoria” (cităm din R.P.) Bucureștiului? Să ne fie chiar atît de indiferentă strădania fraților Capșa, buni meseriași și adevărați patrioți, de a impune arta culinară românească, sau sublima istoria a acestei construcții, adevărat mijloc fix al literaturii române?

Mai sperăm că bunul-simț să-și spună cuvîntul, ca istoria noastră să-și afle respectul cuvenit nu doar în faptele mari, ci și în cele ale vieții de fiecare zi, astfel ca binecunoscuta Capșa să recapete numele celor care au ridicat-o. Ar fi un semn de respect și iubire față de București, care mai are nevoie de monumente.

RAZVAN BĂRBULESCU

Cronica șoselei

Avea 40 de ani și o zi

„Nu vă supărați, dar mersul noaptea e periculos și extrem de obositor. Nu credeți că ar fi mai bine să vă odihniți o oră-două și apoi să vă continuați călătoria?” Recomandarea a fost făcută la ieșirea din Baia Mare, spre Satu Mare, de către agentul de circulație, lui G.R., șofer amator, cu vechime în conducerea auto de 2 ani. „Să știți că iar cîștig o mașină, tovarășe plutonier. Cum, nu mă mai cunoașteți? Nu treceam eu prin postul dv., aproape în fiecare sîmbătă seara, în drum spre Sinaia, unde făcea băiatul meu armata și apoi veneam acasă duminică spre luni noaptea? Făceam peste 1000 km la fiecare drum. V-am dat vreedată probleme? Păi ce fac acum, cîteva sute de kilometri pînă la Arad și-napoi, e un fleac, pentru experiența mea”. „Vă doresc drum bun! Totuși mergeți precaut. Veți întîlni pînă la destinație zone cu ceață foarte densă”. „Fiți liniștit, doar-e viața noastră în joc”.

Discuția a avut loc la ora 5 dimineața. Au ajuns eu bine la Arad. Toată ziua au umbliat după cumpărături. „Măi, nevastă, m-ai uitat cu gusturile tale. Ce pretențioasă ai devenit. Și ce bine te știu tu denumirile astea de țoale. Pantaloni din catifa raiată, căciuli din blănuri scumpe, eanadiene captușite, cu fel de fel de buzunărașe și atitea altele. Cînd le-ai învățat Victorie?” „Ce te tot miri, ce, eu nu tră-

lesc pe pămînt? Nu mă uit prin reviste, nu discut cu oamenii?”

Grigore nu mai zice nimic. Se mulțumește cu datul din cap, în semn de mirare, și-și vede de conducerea mașinii. „Ce te rog eu, nevastă, este s-o mai scurtezi. Doar nu vrei să colindăm chiar prin toate magazinele Aradului! Și-apoi, prin centru asta n-am nici unde opri mașina, unde vrei tu!” „Tu ai uitat mă, omule, că noi mergem la o nuntă? Vrei să ne ducem cu mina goală, să ne facem de ris?” „Adică cum vine asta? Am stricat vreo 6000 lei și asta înseamnă după tine nimic, da? Femeia face o mină acră, dă din mină ca și cum ar zice: „Parcă am eu cine vorbi?”, și tace. „Acum fi de acord și lasă-mă cîteva minute singur prin magazinele universale. Miine e doar ziua ta, vreau să-ți iau și eu un cadou”. „Bine, Grigore, răspunde femeia zîmbind. Ți-am spus doar de atitea ori că eu am cel mai bun bărbat din lume!”

Au ajuns la nuntă. Întîlnirea cu numeroase familii pe care nu le văzuseră de mulți ani le-a dat soților multe emoții. Evocări de evenimente vesele și triste, băieți care s-au însurat, fete care s-au măritat, rude care s-au pierdut, schimb de impresii despre mire, mireasă, nași, invitați etc. Se luminase de ziua. În timp ce tocmai se sorbea o ciorbă de potroace, pentru că, așa cum spunea soorul mare: „Să intrăm din nou în formă”. Grigore se ridică în picioare și anunță solemn: „Și acum dragii mei, dați-mi voie să vă invit la serbarea unui important eveniment. Soața mea, Victoria, împlinește azi 40 de ani, cum s-ar zice, schimbă prefixul. Dar ia uitați-vă ce bine arată. O mindrețe de femeie, nu alta. Nici nu s-ar zice că s're-

băiat însurat”. Victoria se face roșe ca un bujor. „Și tu, Grigore, eu discursurile tale. Sa cunoaște să n-ai băut nimic toată noaptea. Altfel nu vorbeai așa de bine”. „Vă invit pe toți la restaurantul de la hotel. Cu toții, fără excepție!” Invitații se urcă în mașini și în scurt timp începe petrecerea în frumosul restaurant din centrul Aradului.

Toată ziua a durat sărbătorirea zilei de naștere a Victoriei. Spre seară, s-au reîn-tors la nuntă. Socrii mari și cei mici, începuseră să se supere. „Bine măi, Grigore, să ne spergi tu nouă nuntă. Noi te-am înțeles, am participat la sărbătoarea ta, dar hai-deți să continuați la noi acasă. Uite, mireasa a început să plîngă”. „Gata fraților, mă supun, ne reîntorcem la voi. Vă mulțumesc, eu și Victoria, că ne-ați onorat, cum se spune, cu prezența!” Plîmbarea de la restaurant, pînă la locul nunții, făcută pe jos, i-a înviorat pe toți. Au re-inceput petrecerea cu forțe noi.

Pe drum o rudă a lui Grigore îl întreabă: „Eu nu pot să te înțeleg măi, Grigore. Uite, sîntem împreună de aproape 24 de ore și n-ai pus o picătură de alcool în gură. Ai băut doar Pepsi și apă. Cum rezisti?” „Uite că rezist! Eu cînd is cu mașina, mă abțin și pace. Apoi știu și tu prea bine că eu nici nu-s prea mare băutor”.

Nunța s-a încheiat dimineața. Unii au plecat la casele lor, din oraș, iar alții care veniseră cu mașinile de la distanțe mai mari, au fost invitați să se culce. Casa era mare, cu multe camere. Pentru fiecare se asigurase cîte un loc de dormit.

„Nu te supăra Saveta, dar noi plecăm. Vă mulțumim din suflet pentru tot”. „Unde plecați măi copii? Ce-ați înnebunit de-a binelea? Păi omul ăsta, ce-l drept,

n-o băut, dar nici nu s-a hodinit deloc”. „Avem treabă. Ne ducem să-i cumpărăm cîte ceva copilului. Știi și voi cum îi după, însurătoare. Ba îți trebuie una, ba alta”.

Saveta, soacra mare, n-a putut să-l convingă pe cei doi să nu plece. Au făcut cumpărăturile, au mai vizitat niște cunoștințe și cînd și-au dat seama că e cazul să se pună în mișcare spre casă, începuse de-acum să se întunece. „Nu-ți fă tu Victorie grijă, doar știi de cîte ori am mers noaptea și am făcut de două ori mai mulți kilometri ca acum”.

Noaptea era frumoasă, mașina bună. Pe măsură ce se surgea timpul, aglomerația scădea. Curînd, luna s-a ascuns în nori, a început o burniță mărunță, iar pe alocuri, suluri de ceață reduceau vizibilitatea la nici 50 de metri.

„Toriță, eu aș trage o țîră pe dreapta, să dorm puțin. Sînt că nu mai pot conduce”. „Unde să oprești aici? Una, că n-ai loc de oprire, și-apoi știi bine că m-efrică să facem haltă așa în cîmp”. „Bine nevastă. Să încerc să mai fac 10 km pînă la prima localitate”. A mai făcut 3 km, Grigore, și l-a invins somnul. A intrat cu partea dreaptă din față a mașinii într-un pom. Victoria și-a pierdut viața, iar soferul s-a ales cu cîteva fracturi. „Blata Victorie, s-a prăpădit a doua zi după ce a împlinit 40 de ani și la o lună după ce și-a însurat feciorul, spunea cu tristețe sora ei mai mică care tocmai a terminat facultatea de medicină. Ea m-a ținut la școală, ea m-a făcut om. Cum pot să-i mai dovedesc acum recunoștința mea?”

VICTOR BEDA

Craiova învinsă de arbitru!

Bordeaux, 24 (prin telefon). S-au confirmat temerile antrenorului Aimé Jaquet, care în dimineața partidei declara în ziarul „Sud-Vest”, cel mai popular cotidian din Aquitania, că Universitatea poate fi o echipă mai periculoasă decât era Jena și Split, formații pe care Bordeaux le-a spulberat în partidele susținute acasă. Într-adevăr Craiova a jucat aici foarte bine, mobilizându-se exemplar și bătându-se cu abnegație pentru fiecare minge, victoria grupării locale realizându-se la limită și dintr-un penalty inventat de arbitrul portughez Garrido! În minutul 50, la o intrare regulamentară a lui Tilihoi asupra lui Tigana, contabilul din Lisabona s-a grăbit să arate punctul de la 11 metri, stîrnind rumoare pînă și în tribune! N-a fost singura boacănă făcută de Garrido! Atît el, cit și, mai ales, ajutoarele lui de la linie, ale căror nume ne-a fost imposibil să le aflăm, cabina arbitrilor fiind strasnic păzită de poliție, s-au întrecut în a acorda favoruri echipei gazdă. Nu vrem

să fim pătimiși, dar rareori ne-a fost dat să vedem în întîlniri de asemenea importanță greșeli atît de flagrante de arbitraj, nu menite să încurce jocul, ci menite să creze unei formații, în speță lui Girondins de Bordeaux, avantaje care să se transforme în goluri: ofsaiduri nesemnificate, faulturi trecute cu vederea etc. etc. În aceste condiții dificile și în fața unui public inflăcărât, care și-a susținut echipa cu tot arsenalul de rigoare, de la imnul clubului, pînă la petarde și sirene de transatlantic, fotbalistii români și-au păstrat singele rece. Ei au alcătuit un meci-nism bine articulată și, chiar dacă presași, s-au apărut cu calm și au contraatacat primejdios. Nu vom descrie aici fazele meciului, căci avem convingerea că le-ați văzut, stimați cititori, pe micul ecran. Vom spune că totuși cea mai mare ocazie de gol a primei reprize a aparținut Craiovei, Țicleanu ratînd de puțin (minutul 44) centrarea lui Beldeanu, pe care scria „Gol”. Și această fază, ca și multe altele, a por-

nit de la Cămătaru, penetrant și neobosit pe toată durata partidei, jucătorul român care a lăsat aici o impresie strălucită. El a cîștigat majoritatea duelurilor cu Tresor și nu de puține ori l-a pus în reală dificultate pe internaționalul francez cu o atît de răsunătoare carte de vizită (62 de selecționări în echipa națională). Linia noastră de mijloc, formată din Beldeanu, Țicleanu, Donose și Irimescu, a de-jucat toate planurile adversarului și a constituit, totodată, o adevărată „rampă de lansare” pentru virfurile Cămătaru și Geolgău. Cei patru mijlocași au constituit un zid de netrecut și tehnica lor individuală a fost nu o dată aplaudată la scenă deschisă, făcîndu-ne și mai mult să regretăm lipsa imprudentului Balaci. Deși pe umerii ei a apăsat greul, linia de fund a ieșit mereu cu fața curată, iar intervențiile portarului Lung s-au dovedit, mai ales în minutele 23, 55 și 88, absolut salutare.

După meci, ne-a fost dat să auzim, cu satisfacție, numai aprecieri favorabile la adresa Craiovei, despre care Michel Hidalgo, selecționerul naționalei Franței, afirma că are cu adevărat o clasă europeană. Dacă mai cred în șansa lui Bordeaux, ne-a mărturisit Hidalgo, o fac mai mult sentimental, căci Universitatea mi-a lăsat senzația unei echipe care nu mai poate scăpa calificarea. La fel, Aimé Jaquet nu ne-a părut prea optimist. Formația dumneavoastră, a zis el, a arătat posibilități enorme și s-a descurcat minunat în toate situațiile, multe dintre acestea foarte dificile. Trimisul ziarului „L'Equipe”, Jaques

Etienne, ne-a cerut tot felul de amănunte despre fotbalistii români, insistînd asupra lui Cămătaru, Donose și Ștefănescu, pe care i-a considerat cele mai prețioase valori ale unei garnituri echilibrate și armonioase.

Firește, toate aceste laude nu echivalează cu calificarea în turul următor al Cupei U.E.F.A. Mecul de la Craiova, din 8 decembrie, se anunță dificil, mai ales în condițiile în care gazdele noastre de azi speră în recuperarea accidentaților Müller și Girard. Partida de la Craiova va trebui pregătită cu multă responsabilitate, dar acum, după ce am asistat la primele 90 de minute ale confruntării Bordeaux-Craiova, sîntem încredințați că formația olteană rămîne, în perspectiva returului, prima favorită. E foarte tîrziu acum, la Bordeaux, a trecut deja de miezul nopții și după ora franceză, ne oprim aici, promiîndu-vă amănunte pentru săptămîna viitoare.

O precizare de acasă

Acum înțelegem noi, cei de-acasă, permanentele tracasări și nedreptăți la care arbitrii din țară au supus, cu insistență, încăpățînată echipă a Craiovei, căcîia i-au tot furat puncte, la drumul mare. Acești arbitri pregăteau Craiova, cu deosebire simț pedagogic, pentru răsunătoarele hoții căroră avea să le cadă victimă în meciurile de la Florența și Bordeaux, unde arbitri de aceeași factură și valoare cu ai noștri (tată ca sîntem competițivi, într-un domeniu atît de gruc, cum e arbitrajul) au dictat aiurea două lovituri de la 11 metri împotriva Craiovei. Ne revine plînta îndatorire de a mulțumi, abia acum, cînd ne-am edificat asupra subtilului mecanism, arbitrilor români pentru mai vechea și minunata lor inițiativă de a pregăti, astfel, moralul celei mai mari echipe de fotbal a României, Universitatea Craiova.

Vă mulțumim și vă rugăm să ne fertați că nu v-am înțeles pînă acum. Altă dată vom fi mai atenți. Auspicțiile internaționale ne ajută, după cum se vede.

ADRIAN PAUNESCU

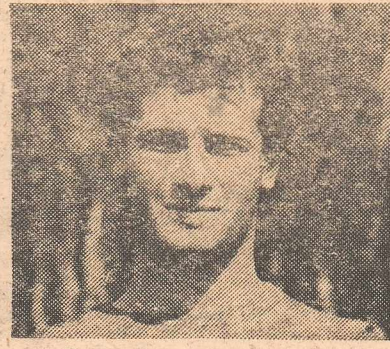
Cămătaru

Donose

Ștefănescu

Geolgău

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Logic, cele mai multe scrisori primite recent la redacție (Ion Mitu, A. Treistianu, V. Marosi ș.a.) și adresate lui Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, îl roagă pe acesta să răspundă la o întrebare privind comportarea formației reprezentative în meciul disputat săptămîna trecută. Așadar:

— CE NE PUTETI SPUNE DESPRE JOCUL ECHIPEI ROMÂNIEI ÎN MECIUL CU SELECȚIONATA R.D.G., PIERDUT, DUPĂ CUM SE ȘTIE, CU SCORUL DE 1-4?

— Ar trebui să subliniez în primul rînd că scorul este evident exagerat față de evoluția jocului, lucru recunoscut chiar de antrenorul echipei R.D.G., dr. R. Krause. Echipa noastră a avut multe momente bune, pasînd bine în treimea adversă, Gabor și Balaci au ratat două bune ocazii la scorul de 0-0, însă acțiunile noastre de atac au fost în general prea laterale, nimeni n-a avut curajul să se angajeze frontal, prin pătrunderi directe spre poartă. Apărarea s-a clătînat în câteva rînduri, primind toate cele patru goluri pe contra-atac, după faze în care s-a simțit indecizia jucătorilor noștri în intervențiile de la mijlocul terenului. Dar vreau să precizez că nu răspund pentru a găsi scuze, argumente care să ocolească adevărul. E clar că am pierdut și că am evoluat necorespunzător, iar întreaga responsabilitate îmi aparține mie.

Important este să vedem de ce am pierdut. Așa cum am mai spus, și o voi repeta, e foarte greș, aproape imposibil, ca echipa să se adune în numai două zile pentru un meci important. Aceste zile pot folosi cel mult pentru refacere, atît fizică cît și psihică. Ultima este legată de meciul precedent la care jucătorii au luat parte, în campionat, de situația echipei din care fac parte, de unele probleme familiale și așa mai departe. Veniți la lot, selecționabilii trebuie să uite toate acestea, să se concentreze numai asupra jocului care urmează. În meciul din R.D.G., tocmai acest lucru nu s-a realizat. Fondul de joc, zic eu, a fost bun, dar am primit goluri elementare, din lipsă de concentrare și de sincronizare, vizibile mai cu seamă în compartimentul defensiv. Apoi, trebuie să reamintim că

meciul cu selecționata R.D.G. a fost primul joc disputat în condiții de deplasare, din luna mai încoace, adică de la meciul cu Chile, la Santiago. Au fost diverse necesități tehnice, legate de pregătirea meciului cu Suedia, de la București, de cupelle europene, dar și dificultăți de calendar, pe care-l perfecțăm în funcție de ofertele primite, nu de necesitățile noastre. Cu Suedia, pe teren propriu, echipa națională a jucat bine. Dar un meci în deplasare presupune cu totul alte caracteristici, atît tactice, dar și fizice (angajament și agresivitate pozitivă, atitudine de joc), și mai cu seamă psihice. Aici, la acest ultim punct, numai curajul și entuziasmul în joc nu mai sînt suficiente, ca la partidele disputate „acasă”, ci e nevoie de mai multă maturitate, de calm și siguranță în conturarea acțiunilor de joc. Vreo 30-35 de minute, pînă la primirea primului gol, echipa a acționat corect, cu răbdare, gîndind jocul. Apoi jucătorii au început să se pripească, năpustindu-se în atac și a urmat înfrîngerea. Am lăsat, cum bine se știe, o serie de jucători la Craiova, pentru a se odihni în vederea meciului de la Bordeaux. Or, s-a văzut bine că fotbalul nostru nu are un fond de jucători valoroși, care să ne permită să renunțăm măcar temporar la unii dintre ei. Dacă fotbalul românesc ar fi unitar în concepția de joc, dacă ar exista o școală românească și un campionat puternic, să spunem de tipul celui desfășurat în R.F.G., oricînd un jucător ar putea înlocui pe un altul, fără să mai fie nevoie de cine știe ce pregătire. Pentru meciul cu Franța, ca să dau un exemplu, campionatul de rugby s-a întrerupt timp de o lună, dar asta în fotbal nu se poate. Totuși, pentru echipa noastră națională este nevoie de cel puțin 5-7 zile de pregătire comună, sau de un program de jocuri dens, cu meciuri internaționale din două în două săptămîni. Acum plecăm în Belgia, pregătind jocul cu selecționata Italiei, unde vom rămîne 6 zile, timp în care vom susține și o partidă mică, adversar fiind formația Waterschei, calificată în turul III al Cupei cupelor. Aș fi preferat un meci internațional la nivelul echipelor reprezentative, însă n-a fost posibil. Echipa belgiană, formată din jucători profesioniști, poate fi totuși un adversar bun, care să ne edifice asupra potențialului de joc înaintea atît de importantului meci cu Italia, campioană a lumii.

Omul care joacă

„Ridicînd „borsalina” în fața adevărului

Acum cîteva zile am revăzut prima peliculă realizată împreună de doi dintre „monștrii sacri” ai cinematografului francez, Delon și Belmondo, mult comentatul „Borsalino” de acum 15 ani. În scena finală, Belmondo îi spune prietenului său că „șansa nu există...” Poate cîteva secunde, scuturat de rafalele unei mitraliere ce vrea să sugereze definitiv că și Marsilia a fost în anii '30 tot un fel de Chicago, recunoaște că s-a înșelat, pronunțînd contrariul primei constatări. La fel de pueril și de simplu ca și filmul în sine. Sigur, un film de coloratură, care reușește să te distreze, să-ți nască zimbete pentru aproape două ore... și atît.

Dilema belmondiană mi-a readus în minte felurite procese de judecată, chiar raționamente (!), pe care și fotbalul le suportă atît de des, invocîndu-se lipsa șansei într-un joc sau altul și, mult mai precis..., în diferite faze ale vreunei partide. Tot jocul acesta al nostru este teribil de plin de o expresie asemănătoare, dar care mie mi se pare o altă nuanță, și anume: „N-am avut noroc...” Normal, reversul există și aici... „am avut ghinion!” Ambele invocări, fiind specifice tuturor jocurilor și neputînd ocoli deci și fotbalul, se aud mai rar sau mai des în foarte explicațiile ce se nasc după ceea ce s-a întîmplat pe toate terenurile lumii. Mi se pare totuși că noi avem „darul” de a explica prea multe din nereușitele fotbalului nostru prin aceste subterfugii, ce ne îndepărtează mereu în a găsi adevăratele explicații, iar apoi, soluțiile de rigoare. Muzica aceasta nefastă, a nesănzei sau a ghinionului, a început să explice tot la fel de vinovat chiar și condiționalul existent fotbalului, argumentîndu-se în continuare că mai întîi se așteaptă reușite, pentru a se crea cadrul atît de necesar în fond. Nimic nu poate fi mai aminabil decît această optică.

Dar, șansa sau nesănsa în fotbal înseamnă ceea ce reușești să crezi și să impui adversarului pe parcursul minutelor de joc. De aceea, atunci cînd se afirmă că „n-am avut șansă”, trebuie tradus prin lipsa forței fizice, tehnice și de imaginație, armele prin care trebuie să-i crezi adversarului probleme decisive și greu de rezolvat. Altfel trebuie privit în fotbal ghinionul sau norocul. Sînt nebunii a'e hazardului ce trebuie să le accepte, dar nu tratate decisiv. Poți afirma că ai

avut ghinion cînd singura minge trimisă în bară nu a ricoșat în plasă ci afară, într-un anumit moment, dar această posibilă constatare nu poate scuza lipsa celorlalte momente în care nu ai căutat să-ți pui în valoare, din nepricepere sau neputință, șansele unui început de joc, la fel de egal oferite ambilor combatanți prin fluierul de început... Așadar, cred că într-un joc de fotbal, șansele trebuie antrenate, respectate și de luptat tot timpul pentru valorificarea lor, iar tocmai acest fel de tratare a filozofiei meciului poate evita implantarea neputințelor, adică norocul sau ghinionul unor mici fracțiuni de secundă ce nu pot defini decizia jocului. Și în fotbal, oamenii sînt aceia care fac evenimentele”. Ar fi mult mai în ajutorul fotbalului nostru dacă am evita explicații de genul: „Dacă cutare marca în faza respectivă, alta ar fi fost soarta jocului”, uitînd apoi să remarcăm lipsa acțiunilor jucate simplu, din deviere, ca și a altor adevăruri de joc de care ducem lipsă și le „etalăm” prea mult în celelalte zeci de minute. Se știe, ele se pot crea numai prin actul reflex al antrenamentului, acolo unde din felurite dar cunoscute motive stăm încă foarte rău.

Încercînd să fiu mai vesel după ultima lacrimă vărsată pentru tragicul destin al lui Belmondo, m-a pus pe gînduri comentariul, altfel ireproșabil (pentru mult prea mulți), al celui mai bun prezentator de sport al nostru, Cristian Topescu, la jocul Italia - Cehoslovacia. Niciodată nu i-a lipsit munca infernală și de admirat a datelor. Am aflat că Zoff pare un chirurg, că Rossi și cu Simonetta lui fac seara vechea noastră școală normală pentru a-și putea calcula conurile viitoarelor anteprize și antepozite, în fine, cite și mai cite. Sînt lucruri interesante, dar și ele îndepărtătoare de adevăr. Mai bine înțelegea că orice fundaș din lume, pentru a-și apăra portarul, pune piciorul la șutul lui Marini, că italienii, tehnici din fire, sînt dezavantajați de ploaie și nu echipa care joacă în deplasare este astfel favorizată (!), că celii nu au fost mai buni fizic, ci mai agresivi și mai slovaci în joc, și așa mai departe. Mă opresc aici, lista ar fi prea lungă, tocmai pentru că și el subserie la ideea că publicul nostru mai poate fi învățat să înțeleagă jocul acesta nenorocit de simplu, dar foarte greu de făcut bine. Bineînțeles că Nino Martellini (la care a apelat pentru a-și comenta) sau, spun eu, Brian Hill, se zbat mai puțin pentru date care pot rupe gura, dar își educă adevărat telespectatorul printr-un singur atu. Știînd fotbal, exprimă rapid și adevărat ceea ce multi văd, dar trebuie să și priceapă, conform cu adevărul. Altfel...

CORNEL DINU

Flacăra, Redacția, București, Piața Școlii 1, cîșuța postală 3312, cod. 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) - 14 57, 25 66; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Nii, Horia Pătrașcu, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenacul, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Bîrdădeanu, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghiu Amuză, George Cusnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănean, Constantin Draconir, Scrin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50. Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 135-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PAUNESCU